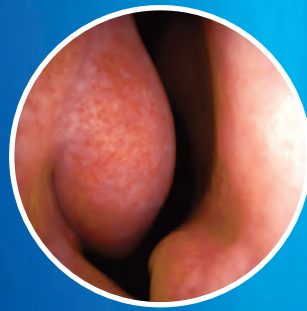
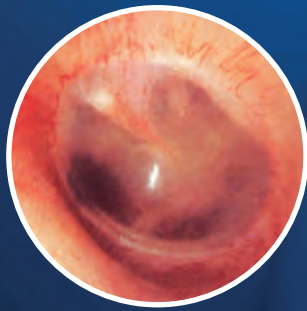

Hellenic Otorhinolaryngology

Ελληνική Ωτορινολαρυγγολογία

OCTOBER - DECEMBER 2023
VOLUME 44 • ISSUE 4 • ISSN 2241-908X

www.hellenic-otorhinolaryngology.gr

ΕΙΔΙΚΟ ΤΕΥΧΟΣ

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ 2018 - 2023
[VOLUME 39, ISSUE 1-4 - VOLUME 44, ISSUE 1-4]

SPECIAL ISSUE

NEWS ROUND 2018 - 2023
[VOLUME 39, ISSUE 1-4 - VOLUME 44, ISSUE 1-4]

OFFICIAL JOURNAL OF THE:

- Panhellenic Society of Otorhinolaryngology - Head & Neck Surgery
- Otorhinolaryngology - Head and Neck Surgery Society of Athens
- ORL Society of North Greece
- Panhellenic Medical Society of Otology - Audiology - Neurotology

1. ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ: DEXARIS (0,2028+0,5) mg/ml, ρινικό εκνέφωμα, εναιώρημα. **2. ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΣΟΤΙΚΗ ΣΥΝΘΕΣΗ:** Κάθε ml εναιωρήματος περιέχει 0,2028 mg Dexamethasone isonicotinate και 0,5 mg Oxymetazoline hydrochloride. **Συσκευασία 100 δόσεων:** Κάθε ψεκάσιος (150 µl) αποδίδει 30,4 µg Dexamethasone isonicotinate και 75 µg Oxymetazoline hydrochloride. **Συσκευασία 300 δόσεων:** Κάθε ψεκάσιος (50 µl) αποδίδει 10,1 µg Dexamethasone isonicotinate και 25 µg Oxymetazoline hydrochloride. Έκδοχα με γνωστή δράση: benzalkonium chloride, benzyl alcohol. Για τον πλήρη κατάλογο των εκδόχων, βλ. παράγραφο 6.1. **4. ΚΛΙΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ: 4.1 Θεραπευτικές ενδείξεις:** Αλλεργική ρινίτιδα (hay fever, αγγειοκινητική ρινίτιδα), οξεία ρινίτιδα και ρινοφαρυγγίτιδα, ιγμορίτιδα και ρινικοί πολύποδες. **4.2 Δοσολογία και τρόπος χορήγησης:** **Δοσολογία: Ενήλικες και παιδιά άνω των 7 ετών:** Συσκευασία 100 δόσεων: Εκτός εάν έχει συνταγογραφηθεί διαφορετικά, αρκεί κάθε φορά 1 ψεκάσιος (των 150µl) σε κάθε ρουθούνη 1-3 φορές την ημέρα. Συσκευασία 300 δόσεων: Εκτός εάν έχει συνταγογραφηθεί διαφορετικά, αρκούν κάθε φορά 2-3 ψεκάσιμοι (των 50µl) σε κάθε ρουθούνη 1-3 φορές την ημέρα. Η χορήγηση μπορεί να επαναλαμβάνεται μέχρι 2 φορές το 24ωρο για τα παιδιά. Η διάρκεια της αγωγής καθορίζεται κατά περίπτωση από το θεράποντα ιατρό (βλ. κεφ. 4.4). Κάθε κύκλος θεραπείας δεν πρέπει να ξεπερνά τις 7 ημέρες, εκτός αν δοθεί διαφορετική οδηγία από τον θεράποντα ιατρό. Στην περίπτωση που ο γιατρός συστήσει παρατεταμένη αγωγή θα πρέπει να ελέγχεται συχνά ο ρινικός βλεννογόνος. **Παιδιατρικός πληθυσμός:** Το DEXARIS αντενδείκνυται σε παιδιά ηλικίας κάτω των 7 ετών (βλέπε παράγραφο 4.3). Η χορήγηση του DEXARIS σε παιδιά ηλικίας από 7 έως 12 ετών συνιστάται να πραγματοποιείται υπό την επίβλεψη ενήλικου. Συνιστάται να παρακολουθείται τακτικά το ύψος των παιδιών που λαμβάνουν παρατεταμένη θεραπεία με ρινικά κορτικοστεροειδή (βλέπε παράγραφο 4.4 Ειδικές προειδοποιήσεις και προφυλάξεις κατά τη χρήση). **4.3 Αντενδείξεις:** Το DEXARIS δεν πρέπει να χρησιμοποιείται από ασθενείς: • με υπερευαισθησία στις δραστικές ουσίες ή σε κάποιο από τα έκδοχα που αναφέρονται στην παράγραφο 6.1 • με μη θεραπευμένες λοιμώξεις της ρινός, του στόματος, του οφθαλμού και των ανώτερων αναπνευστικών οδών (π.χ. έρπητος, δαμαλίτιδα, ανεμοβλογιά, ρινική μυκητίαση κλπ.) • με φυματίωση • με ξηρά ρινίτιδα • με γλαύκωμα (συμπεριλαμβανομένου του γλαυκώματος κλειστής γωνίας) • μετά από χειρουργική επέμβαση κρανίου μέσω της ρινικής κοιλότητας • που λαμβάνουν ταυτόχρονα αναστολείς της μονοαμινοοξειδάσης (αναστολείς της MAO, τρικυκλικά αντικαταθλιπτικά), βρωμοκρυπτίνη και άλλα φάρμακα που μπορεί να αυξήσουν την πίεση του αίματος (κίνδυνος εμφάνισης υπερτασικών κρίσεων – βλέπε παράγραφο 4.5 «Αλληλεπιδράσεις με άλλα φαρμακευτικά προϊόντα και άλλες μορφές αλληλεπίδρασης») • με ατροφική και αγγειοκινητική ρινίτιδα, ή σε ρινίτιδα που οφείλεται σε ξηρότητα του βλεννογόνου. • μετά από διασημολογική υποφωσφοκίση ή μετά από χειρουργικές επεμβάσεις στη ρινική και στοματική κοιλότητα, στις οποίες έχει εκτεθεί η σκληρή μήνιγγα, όπως όλα τα άλλα αγγειοσυσταλτικά. Το DEXARIS δεν είναι κατάλληλο για παιδιά κάτω των 7 ετών. Επιπλέον το προϊόν δεν πρέπει να χρησιμοποιείται κατά τη διάρκεια της κύησης και της γαλουχίας (βλέπε παράγραφο 4.6 Γονιμότητα, κύηση και γαλουχία). **4.4 Ειδικές προειδοποιήσεις και προφυλάξεις κατά τη χρήση:** Παρατεταμένη χρήση αγγειοσυσταλτικών για ρινική χορήγηση δε συνιστάται και μπορεί να οδηγήσει σε χρόνια φλεγμονή (και συνεπώς σε συμφόρηση ρινός και πρόκληση ιατρογενούς ρινίτιδας) και ατροφία του βλεννογόνου της ρινός. Όπως και τα άλλα σκευάσματα που περιέχουν τοπικά αγγειοσυσταλτικά, το DEXARIS δεν πρέπει να χρησιμοποιείται συνεχώς για διάστημα μεγαλύτερο των 7 ημερών. Εάν τα συμπτώματα επιμένουν, απαιτείται η συμβουλή ιατρού. Εάν χρησιμοποιείται για περισσότερο από 7 ημέρες, μετά την αποδότηση του θεραπευτικού αποτελέσματος, μπορεί να εμφανιστεί σημαντικό οίδημα του ρινικού βλεννογόνου (ρινικό οίδημα) ως σημείο της παλινδρόμης συμφόρησης (rebound φαινόμενο). Η δράση των αποσυμφορητικών ρινικών σκευασμάτων μπορεί να μειωθεί ειδικά σε μακροπρόθεσμη χρήση και υπερδοσολογία. Να μην γίνεται μακροχρόνια χρήση και να μην υπερβιβάνεται η συνιστώμενη δοσολογία. Στην περίπτωση που ο γιατρός συστήσει παρατεταμένη αγωγή θα πρέπει να ελέγχεται συχνά ο ρινικός βλεννογόνος. Παρατεταμένη χρήση κορτικοστεροειδών, σε δόσεις υψηλότερες από τις συνιστώμενες μπορεί να οδηγήσει σε υπερκορτικοειδισμό και σε ανεπάρκεια των επινεφριδίων. Θεραπεία με υψηλότερες από τις συνιστώμενες δόσεις με τα από της ρινός χορηγούμενα κορτικοστεροειδή, μπορεί να οδηγήσει σε κλινικά σημαντική καταστολή των επινεφριδίων. Αν υπάρχουν στοιχεία ότι έχουν χρησιμοποιηθεί υψηλότερες από τις συνιστώμενες δόσεις, τότε πρέπει να εξετασθεί πρόσθετη συστηματική κάλυψη με κορτικοστεροειδή κατά τη διάρκεια περιόδων στρες ή προγραμματισμένων χειρουργικών επεμβάσεων. Χρειάζεται προσοχή κατά τον ψεκάσιο του φαρμάκου ώστε το DEXARIS να μην έλθει σε επαφή με τους οφθαλμούς, διότι μπορεί να προκαλέσει ερεθισμό καθώς επίσης και αυξημένη ενδοφθάλμια πίεση και σε εξαιρετικές περιπτώσεις καταρράκτη. Εξαιτίας του ενδοφθάλμιου κινδύνου συστηματικής απορρόφησης το DEXARIS πρέπει να χρησιμοποιείται με προσοχή και κάτω από ιατρική επίβλεψη σε ασθενείς με αρθρική υπέρταση, σοβαρές καρδιαγγειακές παθήσεις, όπως στεφανιαία νόσο, μεταβολικές διαταραχές όπως υπερθυρεοειδισμό και σακχαρώδη διαβήτη, υπερτροφία προστάτη, φαιοχρωμοκύτωμα και συγγενή πορφύρα. Προσοχή θα πρέπει να δίνεται σε ασθενείς που λαμβάνουν αναστολείς MAO, τρικυκλικά αντικαταθλιπτικά, αγγειοσυσταλτικά φάρμακα ή αντιυπερτασικά (βλέπε παράγραφο 4.5 «Αλληλεπιδράσεις με άλλα φαρμακευτικά προϊόντα και άλλες μορφές αλληλεπίδρασης»). Προσοχή επίσης απαιτείται

σε ηλικιωμένα άτομα και παιδιά. Κατά την αλλαγή από συστηματικώς χορηγούμενα στεροειδή σε τοπικά υπάρχει πιθανότητα εμφάνισης επινεφριδικής ανεπάρκειας, ενώ επίσης, μπορεί να επιδεινωθούν τυχόν υπάρχουσες αλλεργικές καταστάσεις. Συστηματικές επιδράσεις των ρινικών κορτικοστεροειδών δυνατό να συμβούν, ειδικά σε υψηλές δόσεις που συνταγογραφούνται για παρατεταμένες περιόδους. Αυτές οι επιδράσεις είναι λιγότερο πιθανό να συμβούν από ότι με τα από του στόματος κορτικοστεροειδή και είναι δυνατό να ποικίλουν κατά ασθενή και μεταξύ σκευασμάτων που περιέχουν κορτικοστεροειδή. Δινητικές συστηματικές επιδράσεις είναι δυνατό να περιλαμβάνουν σύνδρομο Cushing, χαρακτηριστικά συνδρόμου Cushing, καταστολή των επινεφριδίων, καθυστέρηση ανάπτυξης σε παιδιά και εφήβους, καταρράκτη, γλαύκωμα και πιο σπάνια, μια σειρά επιδράσεων, ψυχολογικών και συμπεριφοράς, που περιλαμβάνουν ψυχοκινητική υπερδραστικότητα, διαταραχές ύπνου, άγχος, κατάθλιψη ή επιθετικότητα (ιδιαίτερα σε παιδιά). Το σύνδρομο Cushing ή/και η καταστολή των επινεφριδίων που σχετίζονται με τη συστηματική απορρόφηση της τοπικά χορηγούμενης δεξαμεθαζόνης μπορεί να συμβεί μετά από εντατική ή μακροχρόνια συνεχή θεραπεία σε ασθενείς με προδιάθεση, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών και των ασθενών που έλαβαν θεραπεία με αναστολείς του CYP3A4 (συμπεριλαμβανομένης της ριτοναβίρης και της κομπιστάτης). Σε αυτές τις περιπτώσεις, η θεραπεία θα πρέπει να διακόπτεται σταδιακά. Έχει αναφερθεί επιβράδυνση της ανάπτυξης σε παιδιά που λάμβαναν κορτικοστεροειδή από της ρινός σε εγκεκριμένες δόσεις. Συνιστάται να παρακολουθείται τακτικά το ύψος των παιδιών που λαμβάνουν θεραπεία με από της ρινός χορηγούμενα κορτικοστεροειδή για μεγάλο χρονικό διάστημα. Αν η ανάπτυξη επιβραδυνθεί, η θεραπεία πρέπει να επανεξεταστεί με σκοπό τη μείωση της δόσης του από της ρινός χορηγούμενου κορτικοστεροειδούς, στη χαμηλότερη δόση με την οποία διατηρείται αποτελεσματικός έλεγχος των συμπτωμάτων, εάν αυτό είναι εφικτό. Επιπρόσθετα, πρέπει να εξεταστεί το ενδεχόμενο ο ασθενής να αναζητήσει την ιατρική συμβουλή ειδικού παιδίατρο. Εξαιτίας του κορτικοστεροειδούς του DEXARIS προσοχή θα πρέπει να δίνεται σε ασθενείς με σακχαρώδη διαβήτη ή οστεοπόρωση, καθώς ο κίνδυνος λοίμωξης π.χ. φυματίωσης, συγκεκριμένων ιογενών λοιμώξεων (όπως έρπητος ζωστήρα, απλού έρπητος, δαμαλίτιδας) ή ευκαριακών λοιμώξεων, μπορεί να αυξηθεί. Σύμφωνα με την εμπειρία μετά την κυκλοφορία προϊόντων δεξαμεθαζόνης που χορηγούνται από του στόματος ή παρεντερικά, το σύνδρομο λύσης όγκου (ΣΛΟ) έχει αναφερθεί σε ασθενείς με αιματολογικές κακοήθειες μετά τη χρήση μόνο δεξαμεθαζόνης ή σε συνδυασμό με άλλους χημειοθεραπευτικούς παράγοντες. Ασθενείς με υψηλό κίνδυνο ΣΛΟ, όπως ασθενείς με υψηλό ποσοστό πολλαπλασιασμού, υψηλό φορτίο όγκου, και υψηλή ευαισθησία σε κυταροτοξικούς παράγοντες, θα πρέπει να παρακολουθούνται στενά και θα πρέπει να λαμβάνονται οι κατάλληλες προφυλάξεις. Το DEXARIS περιέχει το συντηρητικό benzalkonium chloride το οποίο μπορεί να προκαλέσει ερεθισμό ή οίδημα του ρινικού βλεννογόνου, ιδιαίτερα μετά από μακροχρόνια χρήση. Επίσης περιέχει το συντηρητικό benzyl alcohol το οποίο μπορεί να προκαλέσει ήπιο τοπικό ερεθισμό. **4.8 Ανεπιθύμητες ενέργειες:** Παρατεταμένη χρήση κορτικοστεροειδών, σε δόσεις υψηλότερες από τις συνιστώμενες μπορεί να οδηγήσει σε συστηματικά συμπτώματα. Έχει αναφερθεί καθυστέρηση της ανάπτυξης σε παιδιά που λαμβάνουν ενδορινικά στεροειδή. **Διαταραχές του ανοσοποιητικού συστήματος:** Υπερευαισθησία (με την εμφάνιση αντιδράσεων όπως αγγειοοίδημα ή δερματικών αντιδράσεων), λοιμώξη συσφιγμένη (κάλυψη τοπικών σημείων λοίμωξης στα ώτα, τη ρίνα και το λάρυγγα). **Διαταραχές του ενδοκρινικού συστήματος:** Σημειολογία υπερκορτιζολαιμίας, Σύνδρομο Cushing, καταστολή των επινεφριδίων (βλέπε παράγραφο 4.4) **Ψυχιατρικές διαταραχές:** Ψευδαισθήσεις, αϋπνία, ανησυχία (κυρίως σε παιδιά) **Διαταραχές του νευρικού συστήματος:** Κεφαλαλγία, υπνηλία, καταστολή, ζάλη, δυσγευσία **Οφθαλμικές διαταραχές:** Αυξημένη ενδοφθάλμια πίεση, καταρράκτης, χοριοαμφιβληστροειδοπάθεια **Καρδιακές διαταραχές:** Αρρυθμίες, ταχυκαρδία, αίσθημα παλμών **Διαταραχές του αναπνευστικού συστήματος, του θώρακα και του μεσοθωρακίου:** Εξέγκλιση του ρινικού διαφράγματος και διάτρηση, επίσταξη, ρινικό οίδημα, ρινική δυσφορία, αίσθηση καύσου και ξηρότητα του ρινικού βλεννογόνου ή του στόματος, ρινόρροια, πταρμός και ερεθισμός του φάρυγγα **Διαταραχές του μυοσκελετικού συστήματος και του συνδετικού ιστού:** Σπασμοί (ιδιαίτερα σε παιδιά) **Διαταραχές του γαστρεντερικού:** Ναυτία **Διαταραχές του δέρματος και του υποδόριου ιστού:** Εξάνθημα, κνησμός, κνίδωση, υπερίδρωση **Γενικές διαταραχές και καταστάσεις της οδού χορήγησης:** Κόπωση **Παρακλινικές εξετάσεις:** Αρτηριακή πίεση αυξημένη Η παρατεταμένη ή υπερβολική χρήση μπορεί να προκαλέσει το φαινόμενο της επανασυμφόρησης του ρινικού βλεννογόνου (rebound φαινόμενο), χρόνιο οίδημα του ρινικού βλεννογόνου και πρόκληση ιατρογενούς ρινίτιδας ή ατροφίας του ρινικού βλεννογόνου. **7. ΚΑΤΟΧΟΣ ΤΗΣ ΑΔΕΙΑΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ:** Galenica Φαρμακευτική Βιομηχανία Α.Ε. Ελευθερίας 4, 14564 Κηφισιά, Ελλάδα **10. ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ:** 08-02-2021 **ΤΡΟΠΟΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ:** Χορήγηση με ιατρική συνταγή.

Α.Τ.: 10,37€

Βοηθήστε να γίνουν τα φάρμακα πιο ασφαλή και Αναφέρετε ΟΛΕΣ τις ανεπιθύμητες ενέργειες για ΟΛΑ τα φάρμακα Συμπληρώνοντας την «ΚΙΤΡΙΝΗ ΚΑΡΤΑ»

Τριμηνιαία Έκδοση της Πανελλήνιας Εταιρείας Ωτορινολαρυγγολογίας-Χειρουργικής Κεφαλής & Τραχήλου, της Εταιρείας Ωτορινολαρυγγολογίας-Χειρουργικής Κεφαλής & Τραχήλου των Αθηνών, της ΩΡΛ Εταιρείας Βορείου Ελλάδας και της Πανελλήνιας Ιατρικής Εταιρείας Ωτολογίας-Ακοολογίας-Νευροτολογίας

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

Πανελλήνια Εταιρεία
Ωτορινολαρυγγολογίας - Χειρουργικής Κεφαλής & Τραχήλου
Βελλεσίνου 11, 11523 Αθήνα
Τηλ.: +30 210 6435141, Fax: +30 210 6435141
Email: info@hellasorl.gr, Web: www.hellasorl.gr

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ

DESIGNING SOLUTIONS ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΕΠΕ
Ι. Δραγούμη 46, 11528 Αθήνα
Τηλ.: 210 7259083-5, Fax: 210 7259086

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Αναγιωτός Α (Λευκωσία), Βλάχου Σ (Αθήνα), Βλάχτσος Κ (Θεσσαλονίκη), Γεωργιάδης Χ (Αθήνα), Γκορίτσα Ε (Τρίπολη), Δουλιπατή Μ (Ηράκλειο), Ζιάβρα Ν (Ιωάννινα), Καμπέρος Α (Αθήνα), Κατωτομιχελάκης Μ (Αλεξανδρούπολη), Καρατζάνης Α (Ηράκλειο), Κυρμιζάκης Δ (Ηράκλειο), Κυροδήμος Ε (Αθήνα), Κωνσταντινίδης Ι (Θεσσαλονίκη), Μαρουδιάς Ν (Αθήνα), Μπαλατσούρας Δ (Αθήνα), Ναξάκης Σ (Πάτρα), Νικολάου Α (Θεσσαλονίκη), Παναγιωτάκη Ε (Ηράκλειο), Παπαχαραλάμπος Γ (Αθήνα), Πρίντζα Α (Θεσσαλονίκη), Προκοπάκης Ε (Ηράκλειο), Πρώμος Ε (Χανιά), Σκουλιάκης Χ (Λάρισα), Τσακανίκος Μ (Αθήνα), Χατζιωάννου Ι (Λάρισα), Χειμώνα Θεογονώσα (Χανιά)

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΤΟΜΕΩΝ:

Κατωτομιχελάκης Μ (Ιστοσελίδα - Ένταξη σε βάσεις δεδομένων), Χατζιωάννου Ι, Χρυσοβέργης Α (Συλλογή εργασιών), Καμπέρος Α (Διεθνής παρουσία - Δημόσιες σχέσεις), Παπανικολάου Β (Συντονισμός κριτών)

ΕΠΙΤΙΜΑ ΜΕΛΗ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Βιτάη Βίκτωρ (Θεσσαλονίκη), Κορρές Σταύρος (Αθήνα)

ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Bébéar JP(France), Bacher C (Belgium), Bamiou D-E (UK), Beasley N (UK), Boniver R (Belgium), Burdo S (Italy), Coelho DH (USA), Dodson K (USA), Fliss D (Israel), Gevaert P (Belgium), Gibson B (Australia), Gleeson MK (UK), Hamid M (USA), Guneri A (Turkey), Harries M (UK), Hellings P (Belgium), Hesham N (Egypt), Hizalan I (Turkey), Howard D (UK), Iro H (Germany), Katsantonis G (USA), Katsarkas A (Canada), Kaytaz A (Turkey), Kountakis S (USA), Lopez-Escamez JA (Spain), Lund M (Israel), Lund V (UK), Mantzopoulos K (Germany), Milisavljevic D (Serbia), Minor L (USA), Onerci M (Turkey), O'Connor AF (UK), O'Donoghue G (UK), Psychogios G (Germany), Rammos A (Spain), Reiter R (USA), Rombaux P (Belgium), Sanna M (Italy), Sama A (UK), Schick B (Germany), Stankovic M (Serbia), Sterkers O (France), Uzun C (Turkey), van Cauwenberge P (Belgium), Vannuchi P (Italy), Zenk J (Germany), Zhang L (China)

ΔΙΕΥΘΥΝΤΕΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Καστανιουδάκης Ιωάννης (Ιωάννινα)
Παπαχαραλάμπος Ξ. Γεώργιος (Αθήνα)

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΚΔΟΣΗΣ

Κωνσταντινίδης Ιωάννης (Θεσσαλονίκη)
Κυροδήμος Ευθύμιος (Αθήνα)
Τριαρίδης Στέφανος (Θεσσαλονίκη)
Μάρκου Κωνσταντίνος (Θεσσαλονίκη)

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΩΤΟΡΙΝΟΛΑΡΥΓΓΟΛΟΓΙΑΣ -**ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗΣ ΚΕΦΑΛΗΣ & ΤΡΑΧΗΛΟΥ**

Μαραγκουδάκης Π (Πρόεδρος)
Νταβίλης Δ (Αντιπρόεδρος)
Καστανιουδάκης Ι (Γενικός Γραμματέας)
Παπανικολάου Β (Ειδικός Γραμματέας)
Δελίδης Α (Ταμίας)
Αντωνίου Α (Μέλος)
Κυριαφίνης Γ (Μέλος)
Κωνσταντινίδης Ιορδ (Μέλος)
Παπαδάκης Χ (Μέλος)

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΩΤΟΡΙΝΟΛΑΡΥΓΓΟΛΟΓΙΑΣ -**ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗΣ ΚΕΦΑΛΗΣ & ΤΡΑΧΗΛΟΥ ΑΘΗΝΩΝ**

Χρυσοβέργης Α (Πρόεδρος)
Βλάχου Σ (Αντιπρόεδρος)
Παπαχαραλάμπος Γ (Γεν. Γραμματέας)
Ποταμιάνος Σ (Ταμίας)
Δελίδης Α (Μέλος)
Παπουλιάκος Σ (Μέλος)
Μαργαρίτης Ε (Μέλος)

ΩΡΛ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΑΣ

Τριαρίδης Σ (Πρόεδρος)
Κυνηγού Μ (Αντιπρόεδρος)
Νικολαΐδης Β (Αντιπρόεδρος)
Αηδόνης Ι (Ταμίας)
Αγγουριδάκης Ν (Γραμματέας)
Καρασμάνης Η (Ειδικός Γραμματέας)
Φύρμπας Γ (Μέλος)

**ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΑ ΙΑΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΩΤΟΛΟΓΙΑΣ-
ΑΚΟΟΛΟΓΙΑΣ- ΝΕΥΡΩΤΟΛΟΓΙΑΣ**

Μάρκου Κ (Πρόεδρος)
Μαρουδιάς Ν (Α' Αντιπρόεδρος)
Μπαλατσούρας Δ (Β' Αντιπρόεδρος)
Κυριαφίνης Γ (Γεν. Γραμματέας)
Πάσσου Ε (Ταμίας)
Χειμώνα Θ (Δημ. Σχέσεις)
Οικονομίδης Ι (Ειδ. Γραμματέας)

Published every three months by the Panhellenic Society of Otorhinology – Head & Neck Surgery, the Otorhinology - Head and Neck Surgery Society of Athens, the ORL Society of North Greece and the Panhellenic Medical Society of Otolaryngology - Audiology - Neurotology

OWNER

Panhellenic Society of
Otorhinology-Head & Neck Surgery
Velesinou 11, 11523 Athens
Tel.: +30 210 6435141, Fax: +30 210 6435141
Email: info@hellasorl.gr, Web: www.hellasorl.gr

PUBLISHER

DESIGNING SOLUTIONS SINGLE MEMBER P.C.
I. Dragoumi 46, 11528 Athens
Tel.: 210 7259083-5, Fax: 210 7259086

EDITORIAL BOARD

Anagiotos A (Nicosia), Balatsouras D (Athens), Chimona Theognosia (Hania), Doulaptsi M (Heraklion), Georgalas C (Athens), Gkoritsa E (Tripolis), Hajioannou J (Larissa), Kaberos A (Athens), Karatzanis A (Heraklion), Katotomichelakis M (Alexandroupolis), Konstantinidis I (Thessaloniki), Kyrizakos D (Veroia), Kyrodimos E (Athens), Maroudias N (Athens), Naxakis S (Patras), Nikolaou A (Thessaloniki), Panagiotaki I (Heraklion), Papacharalampous G (Athens), Printza A (Thessaloniki), Proimos E (Chania), Prokopakis E (Heraklion), Skoulakis C (Larissa), Triaridis S (Thessaloniki), Tsakanikos M (Athens), Vlachou S (Athens), Vlachtsis K (Thessaloniki), Ziavra N. (Ioannina)

SECTION EDITORS

Katotomichelakis M (Indexing - Web site)
Chrysovergis A, Hajioannou J (Manuscript collection)
Kaberos A (International affairs - Public relations)
Papanikolaou V (Reviewer coordination)

HONORARY EDITORIAL MEMBERS

Korres Stavros (Athens),
Vital Victor (Thessaloniki)

INTERNATIONAL ADVISORY EDITORIAL BOARD

Bébéar JP (France), Bacher C (Belgium), Bamiou D-E (UK), Beasley N (UK), Boniver R (Belgium), Burdo S (Italy), Coelho DH (USA), Dodson K (USA), Fliss D (Israel), Georgalas C (Netherlands), Gevaert P (Belgium), Gibson B (Australia), Gleeson MK (UK), Hamid M (USA), Guneri A (Turkey), Harries M (UK), Helling P (Belgium), Hesham N (Egypt), Hizalan I (Turkey), Howard D (UK), Iro H (Germany), Katsantonis G (USA), Katsarkas A (Canada), Kaytaz A (Turkey), Kountakis S (USA), Lopez-Escamez JA (Spain), Lund M (Israel), Lund V (UK), Mantzopoulos K (Germany), Milisavljevic D (Serbia), Minor L (USA), Onerci M (Turkey), O'Connor AF (UK), O'Donoghue G (UK), Psychogios G (Germany), Rammos A (Spain), Reiter R (USA), Rombaux P (Belgium), Sanna M (Italy), Sama A (UK), Schick B (Germany), Stankovic M (Serbia), Sterkers O (France), Uzun C (Turkey), van Cauwenberge P (Belgium), Vannuchi P (Italy), Zenk J (Germany), Zhang L (China)

EDITORS-IN-CHIEF

Kastanioudakis Ioannis (Ioannina)
Papacharalampous X. George (Athens)

EDITORIAL COMMITTEE

Konstantinidis I (Thessaloniki)
Kyrodimos E (Athens)
Triaridis Stefanos (Thessaloniki)
Markou Konstantinos (Thessaloniki)

**PANHELLENIC SOCIETY OF OTORHINOLARYNGOLOGY-
HEAD & NECK SURGERY**

Marangoudakis P (President)
Ntavilis D (Vice President)
Kastanioudakis I (Secretary General)
Papanikolaou V (Secretary Special)
Delidis A (Treasurer)
Antoniou A (Member)
Kyriafinis G (Member)
Konstantinidis I (Member)
Papadakis C (Member)

**OTORHINOLARYNGOLOGY – HEAD & NECK SURGERY
SOCIETY OF ATHENS**

Chrysovergis A (President)
Vlachou S (Vice President)
Papacharalampous G (Secretary general)
Potamianos S (Treasurer)
Delidis A (Member)
Papouliakos S (Member)
Margaritis E (Member)

ORL SOCIETY OF NORTH GREECE

Triaridis S (President)
Kynigou M (Vice President)
Nikolaidis V (Vice President)
Aidonis I (Treasurer)
Angouridakis N (Secretary)
Karasmanis I (Special Secretary)
Fyrmpas G (Member)

**PANHELLENIC MEDICAL SOCIETY OF OTOLARYNGOLOGY-
AUDIOLOGY - NEUROTOLOGY**

Markou K (President)
Maroudias N (1st Vice President)
Balatsouras D (2nd Vice President)
Kyriafinis G (Secretary General)
Passou E (Treasurer)
Chimona T (Public Relations)
Economides J (Secretary Special)

Η «Ελληνική Ωτορινολαρυγγολογία» δημοσιεύει ελληνικές και ξενόγλωσσες (στην Αγγλική) εργασίες με αντικείμενο την Ωτορινολαρυγγολογία, τη Χειρουργική Κεφαλής και Τραχήλου, την Ακουστική-Νευρωτολογία, την Παιδο-Ωτορινολαρυγγολογία, τη Φωνιατρική και κάθε άρθρο που κρίνεται ότι έχει σχέση με την ΩΡΛ ειδικότητα. Αναλυτικότερα, δημοσιεύονται πρωτότυπες κλινικές ή ερευνητικές μελέτες, περιγραφές περιπτώσεων, ανασκοπήσεις, κλινικές φωτογραφίες, “How I Do It”, ειδικά άρθρα (ιατρονομικά θέματα, θέματα ψηφιακής τεχνολογίας και διαδικτύου), εκτεταμένες περιλήψεις διδακτορικών διατριβών και ενημερωτικά άρθρα (νέα της εταιρείας, θέματα εκπαίδευσης, θέματα δεοντολογίας, βήμα των ειδικευομένων, προσέγγιση συνέδρια, βιβλιοπαρουσιάσεις, παρουσιάσεις άρθρων από το PubMed, επιστολές προς τον Εκδότη).

Η υποβολή των άρθρων θα γίνεται με συνημμένα αρχεία σε e-mail, που θα αποστέλλεται στην ηλεκτρονική διεύθυνση ενός εκ των δύο Διευθυντών Σύνταξης (kastanioudakis@gmail.com ή chimonath@yahoo.gr). Στην αποστολή θα πρέπει να περιλαμβάνονται τα εξής αρχεία: η συνοδευτική επιστολή προς το Διευθυντή Σύνταξης, το αρχείο με το πλήρες κείμενο της εργασίας και από ένα ξεχωριστό αρχείο για κάθε Εικόνα (εάν υπάρχουν). Στη συνοδευτική επιστολή, πρέπει να δηλώνεται υπεύθυνα ότι η εργασία δεν έχει δημοσιευτεί σε άλλο ελληνικό ή ξένο περιοδικό και ότι όλοι οι συγγραφείς συμφωνούν για τη δημοσίευσή της. Όλες οι εργασίες που υποβάλλονται για δημοσίευση στο περιοδικό πρέπει να είναι γραμμένες σύμφωνα με τις οδηγίες για τους συγγραφείς που ακολουθούν, οι οποίες δημοσιεύονται σε κάθε τεύχος, καθώς και στην ιστοσελίδα του περιοδικού. Σε αντίθετη περίπτωση, επιστρέφονται προς διόρθωση στο συγγραφέα υπεύθυνο αλληλογραφίας, δίχως να υποβληθούν σε κρίση. Η τελική απόφαση για δημοσίευση λαμβάνεται από τους Διευθυντές Σύνταξης. Σε περίπτωση μελετών με εκτεταμένες στατιστικές αναλύσεις, οι Διευθυντές Σύνταξης διατηρούν το δικαίωμα να συμβουλευθούν στατιστικόλόγο. Οι εργασίες που εγκρίνονται προς δημοσίευση θα δημοσιεύονται κατά χρονολογική σειρά, προσπαθώντας να αντιπροσωπεύονται όλα τα είδη.

Προετοιμασία της εργασίας. Οι εργασίες θα πρέπει να γράφονται με το πρόγραμμα κειμενογράφου Word της Microsoft. Τα περιθώρια των σελίδων θα πρέπει να είναι τουλάχιστον 2.5 cm και το διάστημα των σειρών διπλό. Το μέγεθος των γραμματοσειρών πρέπει να είναι 10-12 pt και να χρησιμοποιούνται Times New Roman ή Arial. Οι σελίδες θα πρέπει να αριθμούνται διαδοχικά στο άνω δεξιό περιθώριό τους, αρχίζοντας από την σελίδα του τίτλου. Οι συντμήσεις θα πρέπει να περιορίζονται στο ελάχιστο και να επεξηγούνται την πρώτη φορά που εμφανίζονται στο κείμενο. Κάθε άρθρο πρέπει να αποτελείται από: Σελίδα τίτλου, Δομημένη Περίληψη και Αγγλικό Abstract, Κείμενο (Εισαγωγή, Υλικό και Μέθοδοι, Αποτελέσματα, Συζήτηση), Βιβλιογραφία, Πίνακες και Υπότιτλοι Εικόνων. Σε περιγραφή περιστατικού τα τμήματα «Υλικό και μέθοδοι» και «Αποτελέσματα» θα αντικαθίστανται από το τμήμα «Περιγραφή περιστατικού». Στις ανασκοπήσεις θα υπάρχουν επί μέρους τμήματα με επικεφαλίδες, ανάλογα με το περιεχόμενο.

Σελίδα τίτλου. Πρέπει να περιλαμβάνει τον τίτλο της εργασίας, ο οποίος πρέπει να είναι σύντομος και περιεκτικός, τα ονόματα των συγγραφέων, τα Ιδρύματα και τον χώρο εργασίας των συγγραφέων, ένα σύντομο τίτλο και το όνομα με την πλήρη διεύθυνση του συγγραφέα που θα είναι υπεύθυνος για την επικοινωνία (με τηλέφωνο και e-mail). Επισημαίνεται ότι ο μέγιστος αριθμός των συγγραφέων είναι: 2 συγγραφείς για τις παρουσιάσεις άρθρων από το PubMed και τα άρθρα “How I Do It”, 4 συγγραφείς για τα ιστορικά άρθρα, τις αναφορές περιπτώσεων και τις κλινικές φωτογραφίες, 5 συγγραφείς για τις ανασκοπήσεις, και μέχρι 8 συγγραφείς στις ερευνητικές εργασίες και τις εκτεταμένες περιλήψεις διδακτορικών διατριβών.

Περίληψη. Πρέπει να περιλαμβάνει τα κύρια σημεία του άρθρου, να μην υπερβαίνει τις 300 λέξεις και να είναι δομημένη για τις ερευνητικές εργασίες σε 4 μέρη, «Εισαγωγή», «Υλικό και

μέθοδοι», «Αποτελέσματα» και «Συμπεράσματα». Οι περιγραφές περιστατικού περιλαμβάνουν «Εισαγωγή», «Περιγραφή περιστατικού» και «Συμπεράσματα», ενώ οι ανασκοπήσεις περιλαμβάνουν «Εισαγωγή», «Κύρια ευρήματα» και «Συμπεράσματα». Περιλήψεις για περιγραφές περιστατικών δεν πρέπει να υπερβαίνουν τις 200 λέξεις. Αμέσως μετά την περίληψη, θα πρέπει να αναγράφονται 3-6 λέξεις κλειδιά. Τα Ελληνικά άρθρα θα συνοδεύονται από εκτεταμένη δομημένη περίληψη στα Αγγλικά (300 λέξεις), η οποία θα περιλαμβάνει επιπλέον αγγλική μετάφραση του τίτλου της εργασίας, των επωνύμων και των ονομάτων των συγγραφέων, το όνομα του συγγραφέα που θα είναι υπεύθυνος για την επικοινωνία, των ιδρυμάτων και των λέξεων-κλειδιών. Για εργασίες που υποβάλλονται στα Αγγλικά, η μετάφραση της περιλήψης στην Ελληνική θα πραγματοποιείται από μέλη της Συντακτικής Επιτροπής. Σε μικρού μεγέθους εργασίες, όπως σχόλια, κλινικές φωτογραφίες, επιστολές κ.ά. δεν απαιτείται περίληψη.

Κείμενο. Πρέπει να περιλαμβάνονται Εισαγωγή, Υλικό και μέθοδοι, Αποτελέσματα (με στατιστική ανάλυση όπου είναι αναγκαία) και Συζήτηση. Οι περιγραφές περιστατικών συνήθως πρέπει να περιλαμβάνουν Εισαγωγή, Περιγραφή περιστατικού και σύντομη Συζήτηση. Σε όλες τις περιπτώσεις η Συζήτηση θα πρέπει να εστιάζεται στη συσχέτιση με την υπάρχουσα διεθνή βιβλιογραφία.

Βιβλιογραφία. Όλες οι βιβλιογραφικές παραπομπές θα καταχωρούνται στο κείμενο με Αραβικούς αριθμούς υπό μορφή εκθέτη (μετά την τελεία στο τέλος της πρότασης) ή δε αριθμηση θα γίνεται διαδοχικά, με την σειρά που οι παραπομπές αναφέρονται για πρώτη φορά. Στο τέλος του κειμένου θα παρουσιάζεται κατάλογος των παραπομπών αριθμημένων στη σειρά, βάσει του αριθμού καταχωρησώς τους στο κείμενο (σύστημα Vancouver). Κάθε παραμπή θα περιέχει τα επώνυμα και τα αρχικά των ονομάτων των συγγραφέων (εάν ο αριθμός των υπερβαίνει τους 6, αναγράφονται μόνον οι πρώτοι 6, ακολουθούμενοι από et al.), τον τίτλο της δημοσίευσης, το περιοδικό όπου δημοσιεύτηκε με σύντομη σύμφωνη με τον Index Medicus, το έτος δημοσίευσης, ο τόμος του περιοδικού (δεν αναγράφεται το τεύχος του περιοδικού) και ο αριθμός της πρώτης και τελευταίας σελίδας. Παράδειγμα: Soo G, van Hasselt CA. Caustic injury of the larynx. Otolaryngol Head Neck Surg 1998; 119:425-6. Για τα βιβλία και τις μονογραφίες πρέπει να σημειώνονται τα επώνυμα και τα αρχικά των ονομάτων των συγγραφέων και εκδότων ο τίτλος (και ο τόμος εάν υπάρχει), η έκδοση, ο τόπος της έκδοσης, ο εκδοτικός οίκος, το έτος της έκδοσης και οι σελίδες. Παράδειγμα: Baloh R, Honrubia V. Clinical neurophysiology of the vestibular system. 2nd ed. Philadelphia, FA Davis Co, 1993:34-8. Παράδειγμα παραπομπής σε κεφάλαιο βιβλίου: Shumrick KA, Sheft SA. Deep neck infections. In: Paparella MM, Shumrick DA, Gluckman JL, Meyerhoff WL, eds. Otolaryngology Head and Neck Surgery. Vol. 3. 3rd ed. Philadelphia, Saunders, 1990:2545-62. Οι συγγραφείς είναι υπεύθυνοι για την ακρίβεια των βιβλιογραφιών και παρακαλούνται να τηρούν σχολαστικά τις οδηγίες για τη βιβλιογραφία, διαφορετικά το άρθρο θα επιστρέφεται άμεσα προς διόρθωση.

Πίνακες. Θα πρέπει να έχουν διπλό διάστημα, ένα σύντομο τίτλο ως επικεφαλίδα, να αριθμούνται με λατινικούς αριθμούς διαδοχικά (Πίνακας I, II κλπ) και να αναφέρονται στο κείμενο ως Πίνακας I, Πίνακας II κλπ. Οι πίνακες πρέπει να φέρουν μόνον οριζόντιες και όχι κάθετες γραμμές και να μην επαναλαμβάνουν πληροφορίες που υπάρχουν και στο κείμενο. Τυχόν επεξηγήσεις συμβόλων θα περιλαμβάνονται σε υποσημείωση στο τέλος του Πίνακα.

Υπότιτλοι Εικόνων. Ένας κατάλογος των υποτίτλων των εικόνων υποβάλλεται χωριστά, κάθε δε υπότιτλος θα πρέπει να περιλαμβάνει μια σύντομη και σαφή επεξήγηση για κάθε διάγραμμα ή φωτογραφία. Η αναφορά των εικόνων στο κείμενο θα πρέπει να γίνεται με Αραβικούς αριθμούς (π.χ. Εικ. 3) και σύμφωνα με την σειρά εμφάνισής τους.

Εικόνες. Θα πρέπει να αποστέλλονται σε ξεχωριστά αρχεία, τύπου tiff, bmp ή jpg, ανάλυσης τουλάχιστον 300 dpi, ή και να ενσωματώνονται σε αρχείο word (τύπου doc), ιδίως εάν πρόκειται για διαγράμματα. Το μέγεθός τους πρέπει να είναι τουλάχιστον

όσο το πλάτος μιας στήλης του περιοδικού (περίπου 7 cm) ή να προσεγγίζει το πλάτος της σελίδας. Εγχρωμες φωτογραφίες είναι αποδεκτές, αλλά όταν κρίνεται αναγκαίο θα μετατρέπονται σε ασπρόμαυρες. Εάν τα αρχεία με τις εικόνες είναι μεγάλου μεγέθους (άνω των 8 MB), θα πρέπει να στέλνεται αρχικά μια συμπίεσμένη μορφή τους σε χαμηλότερη ανάλυση.

Ηθική μέριμνα. Η πολιτική του περιοδικού ακολουθεί τις αρχές της Διεθνούς Επιτροπής Διευθυντών Σύνταξης Ιατρικών Περιοδικών (ICMJE), οι οποίες είναι διαθέσιμες σαν αρχείο pdf στην ιστοσελίδα του περιοδικού.

Κριτήρια χαρακτηρισμού συγγραφέων. Η “Ελληνική Ωτορινολαρυγγολογία” αποδέχεται ως κριτήρια χαρακτηρισμού ως συγγραφέων, αυτά που προτείνει η ICMJE, ήτοι: 1. Σύλληψη και σχεδιασμός της μελέτης ή ανάλυση των δεδομένων της. 2. Προεξόφηση ή κριτική θεώρηση του περιεχομένου της μελέτης, η οποία έχει υποβληθεί προς δημοσίευση. 3. Τελική έγκριση της μορφής της μελέτης η οποία έχει εγκριθεί προς δημοσίευση. Σε όσους έχουν συμβάλει μεν στην μελέτη, αλλά δεν πληρούν τα ανωτέρω κριτήρια συγγραφής, θα πρέπει να αποδίδονται ευχαριστίες στο τέλος του άρθρου.

Συνείσηση κατόπιν ενημέρωσης. Για πειραματικές μελέτες ανθρώπων, στο τμήμα των «Μεθόδων» θα πρέπει να αναφερθεί η έγκριση της μελέτης από την αρμόδια Επιτροπή Ηθικής και Δεοντολογίας του Ιδρύματος. Σε περιπτώσεις μη λειτουργίας τέτοιας επιτροπής θα πρέπει να ακολουθούνται οι αρχές της Δικαίωσης του Ελσίνκι. Στο τμήμα των «Μεθόδων» θα πρέπει να προσδιορίζεται η διαδικασία επίτευξης της συνείσησης κατόπιν ενημέρωσης από τους συμμετέχοντες στη μελέτη. Οι ασθενείς διατηρούν το δικαίωμα της ανωνυμίας, το οποίο δεν πρέπει να παραβιάζεται. Πληροφορίες, όπως το όνομα ή φωτογραφίες του ασθενούς, δεν πρέπει να υποβάλλονται άνευ γραπτής ενημέρωσης και συνείσησης του ασθενούς. Στην περίπτωση αυτή, υπάρχει διαθέσιμη φόρμα έγγραφης συνείσησης κατόπιν ενημέρωσης στην ιστοσελίδα του περιοδικού, η οποία μπορεί να υποβληθεί, μαζί με το χειρόγραφο.

Δημοσίωση οικονομικών πληροφοριών και δυνητική σύγκρουση συμφερόντων. Στο τέλος του χειρογράφου, όλοι οι συγγραφείς θα πρέπει να αποκαλύπτουν όλες τις οικονομικές σχέσεις για το χειρόγραφο τους και για την μελέτη. Θα πρέπει να υποδηλώνονται οποιαδήποτε οικονομικά ενδιαφέροντα μπορεί να έχουν οι συγγραφείς σε εταιρείες ή άλλες οντότητες, όπως υποτροφίες, συμβουλευτικά όργανα, υπαλληλία, συμβουλευτικός ρόλος, συμβόλαιο κλπ. Εάν οι συγγραφείς δεν έχουν σχετική οικονομικά ενδιαφέροντα θα πρέπει να γράψουν «όχι». Επιπροσθέτως, θα πρέπει να συμπληρωθεί και να αποστείλει υπογεγραμμένη από όλους τους συγγραφείς η φόρμα αποκάλυψης δυνητικής σύγκρουσης συμφερόντων της ICMJE, η οποία είναι διαθέσιμη στην ιστοσελίδα του περιοδικού.

Διορθώσεις. Προ της δημοσίευσής θα στέλνεται στον υπεύθυνο αλληλογραφίας e-mail με την τελική μορφή της εργασίας σε μορφή pdf, για τυχόν διορθώσεις, οι οποίες πρέπει να επιστραφούν εντός 7 ημερών. Οι συγγραφείς είναι υπεύθυνοι για την ορθότητα της δημοσιευμένης εργασίας. Η εργασία αφού δημοσιευθεί, θα είναι ελεύθερα διαθέσιμη online στο site του περιοδικού. Οι συγγραφείς που υποβάλλουν εργασίες το κάνουν αντιλαμβανόμενοι ότι εάν η εργασία τους γίνει αποδεκτή προς δημοσίευση, τα πνευματικά δικαιώματα του άρθρου, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος της αναπαραγωγής του σε όλες τις μορφές και όλα τα μέσα, θα αποδοθούν αποκλειστικά στην “Ελληνική Ωτορινολαρυγγολογία”. Η Πανελλήνια Εταιρεία Ωτορινολαρυγγολογίας - Χειρουργικής Κεφαλής & Τραχήλου δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για τυχόν σφάλματα ή συνέπειες που επέρχονται κατόπιν χρήσεως πληροφοριών που περιέχονται στο περιοδικό αυτό. Οι απόψεις και γνώμες που εκφράζονται δεν απηχούν κατ’ ανάγκην εκείνες της Πανελλήνιας Εταιρείας Ωτορινολαρυγγολογίας - Χειρουργικής Κεφαλής & Τραχήλου, ούτε η δημοσίευση διαφημίσεων συνιστά αποδοχή των προϊόντων που διαφημίζονται από την Πανελλήνια Εταιρεία Ωτορινολαρυγγολογίας.

Hellenic Otorhinolaryngology will consider for publication Greek and English original papers, covering all aspects of otorhinolaryngology, head and neck surgery, audiology-neurotology, pediatric otorhinolaryngology, speech and language pathology, phoniatry and related specialties. Specifically, in the journal there may be published original reports, case reports, clinical photographs, reviews, "How I Do It", special papers (medico-legal issues, digital technology and Internet issues), extended abstracts of PhD dissertations and informative articles (Panhellenic Society of Otorhinolaryngology-Head and Neck Surgery news, educational issues, ethics, resident page, conferences, book reviews, reviews of PubMed articles and letters to the Editor).

Manuscripts should be submitted either electronically to the e-mail address of an Editor-in-Chief (kastanioudakisi@gmail.com or chimonath@yahoo.gr). The following files should be included: a covering letter to the Editor-in-Chief, a file with the full text of the manuscript and a separate file for each Figure. In the covering letter it should be declared that the manuscript has not been previously published in any national or international journal and that all the authors have approved the paper. All the submitted manuscripts must adhere to the following instructions, which are included in each issue of the journal and on its web site. Otherwise, the manuscripts will be returned to the corresponding author for revision before undergoing peer review. The final decision concerning acceptance or rejection will be made by the Editors-in-Chief. In case of studies with extensive statistical analyses, the Editors-in-Chief may consult a statistician. Details of the reviewing process are included in the section of the Editorial Policies of the Journal available on its web site. Accepted papers will be published in chronological order, with higher priority given to research papers.

Preparation of manuscripts. All manuscripts should be prepared in Microsoft Word, typed double-spaced with ample margins (2.5cm), using Times New Roman or Arial fonts, with a size of 10-12 pt. Pages should be numbered starting from the title page, with the page number on right top of each page. Avoid uncommon or unnecessary abbreviations in the text; when they must be used, spell terms out in full at first appearance, followed by the abbreviation in parentheses. Papers should be structured as follows: title page, structured abstract, text (introduction, patients and methods, results, discussion), references, tables, and figure legends. When a case report is submitted, the sections "Material and Methods" and "Results" should be replaced by the description of the case ("Case Report" section). Reviews may be divided into several sections with headings, according to their content.

Title Page. The title page should include the full title of the paper, a running title, the authors' names and their affiliations, and the name and contact details of the corresponding author. Note that the maximum number of authors is: 2 authors for PubMed article presentations and "How I Do It" articles, 4 authors for historical articles, case reports and clinical pictures, 5 authors for reviews, and up to 8 authors in the research papers and the extensive summaries of PhD theses.

Abstract. The abstract should be informative and not descriptive. An abstract for an original article should not exceed 300 words and should be structured into four paragraphs: (1) Introduction, (2) Material and Methods, (3) Results and (4) Conclusions. Case reports should include (1) Introduction, (2) Case report and (3) Conclusions, whereas reviews should include (1) Introduction, (2) Main findings and (3) Conclusions. Abstracts for case reports should not exceed 200 words. Following the abstract, 3-6 keywords should be given for subject indexing. Articles in Greek should be accompanied by an extended structured abstract in English (300 words), including also English translation of the title of the paper, the authors with their affiliations and the keywords. For articles submitted in English, a translated abstract in Greek will be provided by the Editorial Board. Abstract is not needed in brief articles, such as

commentaries, quiz, clinical photographs, letters, etc.

Text. Main articles should contain the following headings: Introduction, Materials and Methods, Results (including statistical analysis) and Discussion. Case Reports and other submissions should normally comprise Introduction, Case report and a brief Discussion. In all cases the Discussion should clearly indicate how the reported work fits with the current body of world literature.

References. References in the text must be numbered consecutively with superscript in the order in which they are first mentioned and should be listed at the end of the paper (Vancouver system). References must include: names and initials of all authors (when more than six, give the first six followed by et al.); the title of the paper; the journal title abbreviated as in Index Medicus; year of publication; volume number; first and last page numbers. References to books should give the author(s)/ editor(s), book title, edition, place of publication, publisher, year and pages. References should be quoted as follows:

• **Journal:** Soo G, van Hasselt CA. Caustic injury of the larynx. *Otolaryngol Head Neck Surg* 1998;119:425-6.

• **Book:** Baloh R, Honrubia V. Clinical neurophysiology of the vestibular system. 2nd ed. Philadelphia, FA Davis Co, 1993:34-8.

• **Chapter:** Shumrick KA, Sheft SA. Deep neck infections. In: Paparella MM, Shumrick DA, Gluckman JL, Meyerhoff WL, eds. *Otolaryngology Head and Neck Surgery*. Vol. 3. 3rd ed. Philadelphia, Saunders, 1990:2545-62. The responsibility of checking references rests with the author.

Tables. Data in the tables should be typed with double spacing, provided with a heading, numbered in sequence in Latin numerals (Table I, II, etc.), and referred to in the text as Table I, Table II, etc. To draw a table, the use of horizontal lines and not vertical is suggested. Data in tables should supplement, not duplicate, information provided in the text. Any abbreviations should be defined in table footnotes.

Figure Legends. A list of legends for the figures should be submitted on a separate page, and should make interpretation possible without reference to the text. References to figures should be by Arabic numerals (e.g. Fig. 3) and they should be numbered in order of appearance.

Figures. Illustrations or photographs should be submitted as separate files either as TIFF, BMP or JPG and should have a minimum resolution of 300 dpi or may be embedded in a Word file, especially for line art graphics. Images should be sized to fit the width of a column or page in the journal. Color photographs are accepted but they may be converted in black and white for publication. If the size of the file exceeds 8 MB, they should be compressed in a lower resolution.

Ethical concerns. The journal's policy follows the principles of the International Committee of Medical Journal Editors (ICMJE), which are available as a pdf file on the website of the journal.

Criteria of authorship: The "Hellenic Otorhinolaryngology" insists that all authors are truly qualified to be listed as such according to the following criteria established by the ICMJE: (1) Conception and design of project or analysis of the manuscript data; (2) Drafting or critically revising the content of the manuscript submitted for publication, and; (3) Giving final approval of the version to be published. Others who have contributed to the work but are not qualified to be authors should be "acknowledged" at the end of the article.

Informed Consent: For experimental investigations of human subjects, state in the "Methods" section of the manuscript that the appropriate institutional review board approved the project. For those investigators who do not have formal ethics review committees (institutional or regional), the principles outlined in the Declaration of Helsinki should be followed. Specify in the "Methods" section the manner in which consent was obtained from all human subjects. Patients have a right to privacy that should not be violated. Information, such as the name or photographs of the patients, should not be submitted

until written informed consent has been provided. In this case, a Patient Consent Form is available on the journal's website, which can be submitted with the manuscript.

Financial disclosure information and potential conflicts of interest. In the end of the manuscript, all authors must disclose all financial relationships for their manuscript and work. Any financial interests the authors may have in companies or other entities must be cited, such as grants, advisory boards, employment, consultancies, contracts, etc. If the authors disclose no conflicts of interest, please write "none." Additionally, the form for disclosure of potential conflicts of interest, according to ICMJE and available on the website of the journal, should be completed and returned, signed by all authors.

Proofs. Proofs will be sent to the corresponding author as a PDF file and corrections should be returned electronically within 7 days. The authors are responsible for the integrity of the published work. Following publication, the paper will be available on the web site of the journal. Authors submitting manuscripts do so with the understanding that if their work is accepted for publication, copyright of the article, including the right to reproduce the article in all forms and media, shall be assigned exclusively to "Hellenic Otorhinolaryngology".

The Panhellenic Society of Otorhinolaryngology – Head and Neck Surgery cannot be held responsible for errors or any consequences arising from the use of information contained in this journal; the views and opinions expressed do not necessarily reflect those of the Panhellenic Society of Otorhinolaryngology – Head and Neck Surgery, neither does the publication of advertisements constitute any endorsement by the Panhellenic Society of Otorhinolaryngology – Head and Neck Surgery, of the products advertised.

SUBMISSION CHECKLIST

Please, check the following list before submission:

- Corresponding author with full postal address, E-mail address and phone number.
- Title, author names, institutions and abstract, both in Greek and English.
- Structured abstract with keywords and running head.
- All necessary files have been included (text, figures, letter to the Editor).
- All figures have captions, have proper analysis and are referred in the text.
- All tables are referred in the text and have titles and footnotes (if necessary).
- Create tables in Microsoft Word separately and do not paste them into word as images.
- References must be in the correct format (cite references consecutively using superscript numerals).
- Confirm the accuracy of reference information.
- All references mentioned in the Reference list are cited in the text, and vice versa.
- Provide evidence that all the ethical concerns of this journal have been followed.

ΣΗΜΕΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

- Παρακαλούμε, ελέγξτε τα εξής σημεία κατά την υποβολή:
- Υπεύθυνος αλληλογραφίας με διεύθυνση, E-mail και τηλέφωνο.
  - Τίτλος, ονόματα συγγραφέων, ιδρυμάτων και περιλήψη στα Ελληνικά και Αγγλικά.
  - Δομημένη περιλήψη με λέξεις-κλειδιά και σύντομο τίτλο.
  - Περιλαμβάνονται όλα τα αναγκαία αρχεία (κείμενο, εικόνες, γράμμα προς τον Διευθυντή Σύνταξης).
  - Όλες οι εικόνες έχουν υποτίτλους, επαρκή ανάλυση και αναφέρονται στο κείμενο.
  - Όλοι οι πίνακες αναφέρονται στο κείμενο, έχουν τίτλους και υποσημειώσεις (εάν χρειάζονται).
  - Οι Πίνακες έχουν δημιουργηθεί ξεχωριστά στο Microsoft Word και δεν εντάσσονται στο κείμενο σαν εικόνες.
  - Οι αναφορές πρέπει να έχουν την σωστή μορφή και να αναφέρονται διαδοχικά αριθμητικά στο κείμενο με εκθέτες.
  - Βεβαιωθείτε για την ακρίβεια των αναφορών.
  - Όλες οι αναφορές που περιλαμβάνονται στον κατάλογο πρέπει να μνημονεύονται στο κείμενο και αντιστρόφως.
  - Αποδεικτικό υλικό για την συμμόρφωση προς τους κανόνες δεοντολογίας του περιοδικού.

Από τη Σύntαξη	098
ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ 2023	
29° Πανελλήνιο Συνέδριο Ωτολογίας Ακοολογίας Νευρωτολογίας / 1° Σεμινάριο Παιδιατρικής Ωτορινολαρυγγολογίας και Ακοολογίας	100
Χειμώνα Θεογνωσία, Μάρκου Κωνσταντίνος	
2° Σεμινάριο Διαγνωστικής και Επεμβατικής Υπερηχογραφίας Κεφαλής και Τραχήλου (με πρακτικές ασκήσεις)	104
Καστανιουδάκης Ιωάννης, Μπασιάρη Λεντιόνα	
1° Μετεκπαιδευτικό Πρόγραμμα Χειρουργικών Τεχνικών και Παθήσεων Κεφαλής και Τραχήλου	106
Λυγερός Σπύρος, Δανηλίδης Βασίλειος	
Rhino Days 2022: Πρώτο αγγλόφωνο course ρινοπλαστικής και ενδοσκοπικής χειρουργικής ρινός και παραρρινίων κόλπων στην πατρίδα μας	108
Τσινασλανίδου Ζηνοβία	
ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ 2022	
1° Σεμινάριο Διαγνωστικής και Επεμβατικής Υπερηχογραφίας Κεφαλής και Τραχήλου (με πρακτικές ασκήσεις)	112
Μπασιάρη Λεντιόνα, Ψυχογιός Γεώργιος	
20° Πανελλήνιο Συνέδριο Ρινολογίας και Πλαστικής Χειρουργικής Προσώπου	114
Θεμελής Σωτήριος, Καστανιουδάκης Ιωάννης, Τερζής Τιμολέων	
28° Πανελλήνιο Συνέδριο Ωτολογίας Ακοολογίας Νευρωτολογίας	118
Χειμώνα Θεογνωσία, Μάρκου Κωνσταντίνος	
Επιτιμοποίηση της Καθηγήτριας Wylske J. Fokkens ως Επιτίμου Διδάκτορος του Πανεπιστημίου Πατρών στα πλαίσια του ΔΔΜΠΣ «Παθήσεις Ρινός, Βάσης Κρανίου και Προσωπικής Χώρας»	121
Δανηλίδης Γ. Βασίλειος, Λυγερός Σπύρος	
21° Πανελλήνιο Συνέδριο Ωτορινολαρυγγολογίας, Χειρουργικής Κεφαλής & Τραχήλου	123
Κωνσταντινίδης Ιωάννης, Καστανιουδάκης Ιωάννης	
ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ 2021	
-28° Ρινολογικό συνέδριο της Ευρωπαϊκής Ρινολογικής Εταιρείας (ERS) -39° Συνέδριο της Παγκόσμιας Εταιρείας φλεγμονωδών και αλλεργικών παθήσεων ρινός (ISIAN) -21° Συνέδριο της Παγκόσμιας Ρινολογικής Εταιρείας (IRS)	125
Κωνσταντινίδης Ιωάννης, Καστανιουδάκης Ιωάννης	
ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ 2020	
Διδρυματικό Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Ιατρικής	128
Δανηλίδης Βασίλειος, Λυγερός Σπύρος, Καστανιουδάκης Ιωάννης	
Επιστημονική εκδήλωση και κοπή βασιλόπιτας της ΩΡΛ Εταιρείας Βορείου Ελλάδος ..	130
Τριαρίδης Στέφανος, Καστανιουδάκης Ιωάννης	
ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ 2019	
4° Συνέδριο Καρκίνου Κεφαλής και Τραχήλου με Διεθνή Συμμετοχή	131
Κυροδήμος Ευθύμιος, Καστανιουδάκης Ιωάννης	
Ημερίδα Πανελληνίας Εταιρείας Ωτολογίας Ακοολογίας Νευρωτολογίας	133
Πινιάρα Αναστασία, Μαρουδιάς Νικόλαος	
Santo-Rhino II	135
Πινιάρα Αναστασία, Γεωργιάς Χρίστος	

From the Editorial Desk	098
NEWS ROUND 2023	
29th Panhellenic Congress of Otolology Audiology, Neurootology / 1st Seminar Pediatric Otorhinolaryngology and Audiology	100
Chimona Theognosia , Markou Konstantinos	
2° Seminar of Diagnostic and Invasive ultrasound of the Head and Neck (with practical exercises)	104
Kastanioudakis Ioannis, Basiari Lentiona	
1ST Ent Summer School	106
Lygeros Spyros, Danielides Vassilios	
Rhino Days 2022: First English-speaking course of FESS and rhinoplasty in our country	108
Dr. Tsinaslanidou Zinovia	
NEWS ROUND 2022	
1st Seminar of Diagnostic and Interventional Ultrasound of Head and Neck (with practical exercises)	112
Basiari Lentiona, Psychogios George	
20° Panhellenic Congress of Rhinology and Facial Plastic Surgery	114
Themelis S., Kastanioudakis I., Terzis T.	
28th Panhellenic Congress of Otolology, Audiology Neurotology	118
Chimona Theognosia , Markou Konstantinos	
Nomination of Professor Wytske J. Fokkens as Honorary Doctorate of the University of Patras during the Master’s degree Program “Disease of the nose, maxillofacial area and skull base”	121
Danielidis Vasileios, Lygeros Spyridon	
21th Panhellenic Congress of Otorhinolaryngology Head & Neck Surgery	123
Constantinidis Jannis, Kastanioudakis Ioannis	
NEWS ROUND 2021	
-28th Congress of European Rhinologic Society (ERS) -39th Congress of the International Society of Inflammation and Allergy of the Nose (ISIAN) -21th Congress of the International Rhinologic Society (IRS)	125
Constantinidis Jannis, Kastanioudakis Ioannis	
NEWS ROUND 2020	
The Interuniversity - Interdepartmental Postgraduate Master Degree Program of the department of Medicine	128
Danielides Vassilios, Lygeros Spyros, Kastanioudakis Ioannis	
Scientific meeting and New Year diner of ORL society of North Greece	130
Triaridis Stefanos, Kastanioudakis Ioannis	
NEWS ROUND 2019	
4rd Congress of Head and Neck Cancer	131
Kyrodimos Efthymios, Kastanioudakis Ioannis	
Panhellenic Congress of Otolology-Audiology-Neurotology	133
Paniara Anastasia, Maroudias Nikolaos	
Santorini Sinus, Skull Base and Rhinoplasty Workshop and Consensus Meeting	135
Paniara Anastasia, Georgalas Christos	

20° Πανελλήνιο Συνέδριο ΩΡΛ χειρουργικής Κεφαλής & Τραχήλου	137
Μπασιάρη Λεντιόνα, Καστανιουδάκης Ιωάννης	
Επιστημονική Ημερίδα ΩΡΛ Εταιρείας Βορείου Ελλάδας	139
Τριαρίδης Στέφανος	
5° Συνέδριο Ευρωπαϊκής Ωτορινολαρυγγολογίας- Χειρουργικής Κεφαλής και Τραχήλου 2019	140
Καστανιουδάκης Ιωάννης, Μπασιάρη Λεντιόνα	
27° Πανελλήνιο Συνέδριο Ωτολογίας Ακοολογίας Νευρωτολογίας	142
Χειμώνα Θεογνωσία, Καστανιουδάκης Ιωάννης	
Συνέδριο Ευρωπαϊκής Ακαδημίας Αλλεργίας και Κλινικής Ανοσολογίας	143
Καραβελιά Ασπασία, Χειμώνα Θεογνωσία	
Επιστημονική ημερίδα «Ρινολογία για τον Γενικό Ιατρό»	145
Κωνσταντινίδης Ιορδάνης, Καστανιουδάκης Ιωάννης	
Επιστημονική συγκέντρωση ΩΡΛ Εταιρείας Βορείου Ελλάδος	146
Μάρκου Κωνσταντίνος, Καστανιουδάκης Ιωάννης	
-19° Σεμινάριο της Ελληνικής Ρινολογικής Εταιρείας-Χειρουργικής Πλαστικής Προσώπου -6° Σεμινάριο ΩΡΛ Αλλεργίας, Ανοσολογίας και Ρογχοπαθειών -3° Σεμινάριο Ελληνικής εταιρείας Φωνιατρικής και Διαταραχών Κατάποσης	147
Μαραγκουδάκης Παύλος, Καστανιουδάκης Ιωάννης	
1° Παγκόσμιο Συνέδριο Παιδιατρικής Ωτορινολαρυγγολογίας	149
Χειμώνα Θεογνωσία, Ασπασία Καραβελιά	
Εαρινή Διημερίδα της Ελληνικής Εταιρείας Χειρουργικής Ενδοκρινών Αδένων	151
Βλάχος Κωνσταντίνος, Καστανιουδάκης Ιωάννης	
Ημερίδα: Σύγχρονη Στοματολογία II: “Back to the Basics” . Το λεξιλόγιο των βασικών βληβών στη διάγνωση και θεραπεία των νοσημάτων στόματος	152
Γκάγκαρη Ελένη, Χειμώνα Θεογνωσία, Καραβελιά Ασπασία	
Επετειακή Επιστημονική Ημερίδα -10 Χρόνια Ρινολογικό Κέντρο Αθηνών. «Ιγμόρειο: Ο Γναθιαίος κόλπος στην Ωτορινολαρυγγολογία και την Οδοντιατρική»	153
Κακούρη Ελένη, Τερζής Τιμολέων, Καστανιουδάκης Ιωάννης	
ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ 2018	
3° Συνέδριο Καρκίνου Κεφαλής & Τραχήλου	155
Κυροδήμος Τίμος, Καστανιουδάκης Ιωάννης	
24° Μετεκπαιδευτικό Συνέδριο Ωτορινολαρυγγολογίας	156
Νταβίλης Δημήτριος, Χειμώνα Θεογνωσία	
18° Σεμινάριο της Ελληνικής Ρινολογικής Εταιρείας of 15° Σεμινάριο ΩΡΛ Αλλεργίας, Ανοσολογίας και Ρογχοπαθειών	158
Καστανιουδάκης Ιωάννης, Κωνσταντινίδης Ιωάννης	
26° Πανελλήνιο Συνέδριο Ωτολογίας – Ακοολογίας – Νευρωτολογίας	160
Ξενέλης Ιωάννης, Καστανιουδάκης Ιωάννης	

20th Panhellenic Congress of Otolaryngology Head & Neck Surgery	137
Basiari Lentiona, Kastanioudakis Ioannis	
Scientific meeting of ORL Society of North Greece	139
Triaridis Stefanos	
5th Congress of European ORL-Head & Neck Surgery 2019	140
Kastanioudakis Ioannis, Basiari Lentiona	
27th Panhellenic Congress of Otology-Audiology-Neurotology	142
Chimona Theognosia, Kastanioudakis Ioannis	
European Academy of Allergy and Clinical Immunology Congress	143
Karavelia Aspasia, Chimona Theognosia	
Scientific meeting "Rhinology for The General Practitioner"	145
Konstantinidis Iordanis, Kastanioudakis Ioannis	
Scientific meeting of ORL Society of North Greece	146
Markou Konstantinos, Kastanioudakis Ioannis	
-19o Seminar of Greek Rhinologic Society - Facial Plastic Surgery -6o Seminar of ENT Allergy, Immunology and Ronchopathies -3o Seminar of Hellenic Society of Phoniatics and Swallow Disorders	147
Maragkoudakis Pavlos, Kastanioudakis Ioannis	
1st World Congress of Pediatric ENT	149
Chimona Theognosia, Karavelia Aspasia	
Spring two day Seminar of Hellenic Society of Endocrine Gland Surgery	151
Vlachos Konstantinos, Kastanioudakis Ioannis	
Conference: Contemporary Stomatology II: "Back to the Basics". The vocabulary of basic lesions in the diagnosis and treatment of oral diseases	152
Gagari Eleni, Chimona Theognosia, Karavelia Aspasia	
10 Year Anniversary Conference of Athens Rhinology Center. "The Maxillary Sinus in Otorhinolaryngology and Dentistry"	153
Kakouri Helen, Terzis Timoleon, Kastanioudakis Ioannis	
NEWS ROUND 2018	
3rd Congress of Head & Neck Cancer	155
Kyrodimos Timos, Kastanioudakis Ioannis	
24th Postgraduate Congress of Otolaryngology	156
Davilis Dimitrios, Chimona Theognosia	
18o Seminar of Greek Rhinologic Society, 15o Seminar of Greek Society of ENT Allergy, Immunology and Ronchopathies	158
Kastanioudakis Ioannis, Constantinidis John	
26th Penhellenic Congress of Otology-Audiology-Neurotology	160
Xenelis Ioannis, Kastanioudakis Ioannis	

Από τη Σύμβαση

Αγαπητές και Αγαπητοί Συνάδελφοι,

Το τελευταίο τεύχος του 2023 είναι ένα Ειδικό τεύχος (Special Issue), αφιερωμένο στην Ενότητα «ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ / NEWSROUND», του Περιοδικού της Πανελληνίας ΩΡΛ Εταιρείας Χειρουργικής Κεφαλής και Τραχήλου από το 2018 έως και σήμερα.

Το τεύχος αυτό περιλαμβάνει συγκεντρωμένες όλες τις δημοσιεύσεις της Επικαιρότητας κατά τη Χρονική Περίοδο 2018 – 2023, μιας περιόδου έξι ετών.

Με το τεύχος αυτό παρέχεται η δυνατότητα σε κάθε τωρινό ή μελλοντικό αναγνώστη ιατρό ή μη να πληροφορηθεί για τις κυριότερες εκδηλώσεις – δραστηριότητες (Σεμινάρια, Συνέδρια, Ημερίδες κλπ.) που αφορούσαν την ειδικότητά μας εντός και εκτός Ελλάδας κατά τη χρονική περίοδο 2018 έως 2023.

Με συναδελφικούς χαιρετισμούς,

Οι Διευθυντές Σύμβασης

Καστανιουδάκης Ιωάννης

Ομότιμος Καθηγητής Ωτορινολαρυγγολογίας

Σχολή Επιστημών Υγείας

Ιατρικό Τμήμα, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Παπαχαράλμπος Γεώργιος

Ωτορινολαρυγγολόγος

Διευθυντής Ε.Σ.Υ.

ΩΡΛ Κλινική Γ.Ν.Α. «Η ΕΛΠΙΣ»

NASASYN

Xylometazoline HCl + Dexpanthenol

ρινικό εκνέφωμα,
διάλυμα (0,1+5,0)% w/v

ενηλίκων

&

ρινικό εκνέφωμα,
διάλυμα (0,05+5,0)% w/v

παιδιών

ΓΙΑ ΔΙΠΛΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΤΗΣ ΜΥΤΗΣ

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

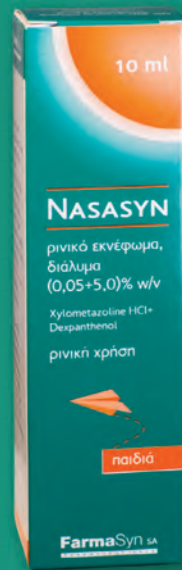
στην αντιμετώπιση της ρινικής συμφόρησης¹

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΕΠΟΥΛΩΣΗ

του ρινικού βλεννογόνου¹

ΞΥΛΟΜΕΤΑΖΟΛΙΝΗ

ΔΕΞΠΑΝΘΕΝΟΛΗ

FarmaSyn
Family Care

1. ΠΧΠ NASASYN Απριλίου 2022

FarmaSyn SA
PHARMACEUTICALS

Θέση Ρίκια, 19300 Ασπρόπυργος, Αττική
τηλ: 210 5777140 | fax: 210 5788791
www.farmasyn.gr

Βοηθήστε να γίνουν τα φάρμακα πιο ασφαλή και Αναφέρετε **ΟΛΕΣ** τις ανεπιθύμητες ενέργειες για **ΟΛΑ** τα φάρμακα Συμπληρώνοντας την «**ΚΙΤΡΙΝΗ ΚΑΡΤΑ**»

Ενδεικτικές Λ.Τ.:

NASASYN NASPR.SOL (0,05+5,0)% W/V - VIAL 10 ML: 3,95€
NASASYN NASPR.SOL (0,1+5,0)% W/V - VIAL 10 ML: 4,14€
ΔΕΝ ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΙΑΤΡΙΚΗ ΣΥΝΤΑΓΗ

NASASYN ΕΝΗΛΙΚΩΝ

NASASYN ΠΑΙΔΙΩΝ

Για τις ΠΧΠ Nasasyn σκανάρετε το QR ή επικοινωνήστε με τη ΦΑΡΜΑΣΥΝ ΑΕ

Χειμώνα Θεογνωσία

Διευθύντρια ΕΣΥ

Ωτορινολαρυγγολογική Κλινική
Γενικό Νοσοκομείο Χανίων**Μάρκου Κωνσταντίνος**

Καθηγητής Ω.Ρ.Λ.,

Β' Πανεπιστημιακή

Ωτορινολαρυγγολογική Κλινική
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης**Υπεύθυνος αλληλογραφίας:**

Χειμώνα Θεογνωσία

Διευθύντρια ΕΣΥ

Ωτορινολαρυγγολογική Κλινική
Γενικό Νοσοκομείο Χανίων, Αγίας Μαρίας 63.

E-mail: chimonath@yahoo.gr

*Hellenic Otorhinolaryngology,
Τόμος 44 - Τεύχος 4, 2023***Chimona Theognosia**

MD, PhD, Consultant

Department of Otorhinolaryngology
Head and Neck Surgery,
Chania General Hospital**Markou Konstantinos**MD, PhD, Professor of Otorhinolaryngology
B University Clinic of Otorhinolaryngology

Aristotle University of Thessaloniki

Correspondence author:

Chimona Theognosia MD, PhD

Department of Otorhinolaryngology Head and
Neck Surgery,Chania General Hospital, Ag. Marinas 63 Chania,
email: chimonath@yahoo.gr*Hellenic Otorhinolaryngology,
Volume 44 - Issue 4, 2023*

-29^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ωτολογίας Ακοολογίας Νευρωτολογίας / -1^ο Σεμινάριο Παιδιατρικής Ωτορινολαρυγγολογίας και Ακοολογίας

-29th Panhellenic Congress of Otolaryngology, Audiology, Neurootology / -1st Seminar Pediatric Otorhinolaryngology and Audiology

*Τόπος Σεμιναρίου: Θεσσαλονίκη, Ξενοδοχείο Electra Palace
Ημερομηνία διεξαγωγής: 10-12 Νοεμβρίου 2023*

Εικ. 1. Οι πρόεδροι του συνεδρίου Καθηγητής κ. Κωνσταντίνος Μάρκου και ο κ. Εμμανουήλ Κουδουμνάκης

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Με εξαιρετική επιτυχία και μεγάλη προσέλευση συμμετεχόντων από όλη την Ελλάδα διεξήχθη το 29ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ωτολογίας Ακοολογίας Νευρωτολογίας στο κέντρο της Θεσσαλονίκης, στο ιστορικό για την πόλη ξενοδοχείο Electra Palace. Το συνέδριο συνδιοργανώθηκε από την Πανελλήνια Ιατρική Εταιρεία Ωτολογίας- Ακοολογίας- Νευρωτολογίας και την Πανελλήνια Παιδωτορινολαρυγγολογική Εταιρεία υπό την αιγίδα της Πανελληνίας Εταιρείας Ωτορινολαρυγγολογίας Χειρουργικής Κεφαλής και Τραχήλου.

Ο αριθμός των συμμετεχόντων ξεπέρασε κατά πολύ τις αντίστοιχες παλαιότερες εκδηλώσεις, με τους εγγεγραμμένους συναδέλφους να φτάνουν τους 525.

Οι πρόεδροι του συνεδρίου Καθηγητής κ. Κωνσταντίνος Μάρκου και κ. Εμμανουήλ Κουδουμνάκης (Εικ. 1) καθώς

και τα μέλη των δύο εταιρειών φρόντισαν ώστε το πρόγραμμα να καλύπτει όλα τα επίκαιρα ζητήματα της Ωτολογίας, Ακοολογίας, Νευρωτολογίας και Παιδωτορινολαρυγγολογίας με έμφαση στη νευροαισθητήρια βαρκοϊα ενηλίκων και παιδιών, τα κοχλιακά εμφυτεύματα, τη χειρουργική της χρόνιας μέσης ωτίτιδας, τον παιδιατρικό αεραγωγό, τις παθήσεις τραχήλου στα παιδιά, τον ίλιγγο, και τις εμβοές.

Το συνέδριο τίμησαν με την παρουσία τους και απύθυναν χαιρετισμό ο Κοσμήτορας της Σχολής Επιστημών Υγείας του Α.Π.Θ. Καθηγητής κ. Θεόδωρος Δαρδαβέσης, ο Πρόεδρος του Τμήματος Ιατρικής του Α.Π.Θ. Καθηγητής κ. Κυριάκος Αναστασιάδης (Εικ.2) και ο πρόεδρος της Πανελληνίας Εταιρείας Ωτορινολαρυγγολογίας Χειρουργικής Κεφαλής και Τραχήλου Καθηγητής κ. Παύλος Μαραγκουδάκης.

Εικ. 2. Ο αντιπρόεδρος της Ιατρικής σχολής του ΑΠΘ Καθηγητής κ. Τριαρίδης, ο Κοσμήτορας του ΑΠΘ Καθηγητής κ. Δαρδαβέσης, ο Καθηγητής κ. Μάρκου, ο κ. Εμμανουήλ Κουδουμνάκης και ο Πρόεδρος της Ιατρικής Σχολής του ΑΠΘ Καθηγητής κ. Αναστασιάδης.

Εικ. 3. Ο Καθηγητής κ. Μάρκου, ο κ. Κάλτσος, ο κ. Τσακανίκος, η κ. Χειμών, ο κ. Σοφοκλέους, ο κ. Χουλιάκης, και ο κ. Παπακώστας.

Εικ. 4. Η κύρια αίθουσα του συνεδρίου κατάμεστη από κοινό.

Εικ. 5. Ο Καθηγητής κ. Μάρκου, η κ. Ρόβα, η κ. Παπίτση, η κ. Πάσου, ο Αναπλ. Καθηγητής κ. Ψύλλας και ο Καθηγητής κ. Τριαρίδης.

Εικ. 6. Η κ. Πινιάρη, η κ. Χαραλαμποπούλου, ο κ. Μαρουδιάς, ο κ. Παπαχαλαράμπος, ο κ. Καμπέρος.

Χαρακτηριστικό του συνεδρίου ήταν το υψηλού επιπέδου πρόγραμμα συνέπεια του οποίου ήταν οι κατάμεστες αίθουσες και η διαδραστική συμμετοχή των παρευρισκομένων με ερωτήσεις και τοποθετήσεις επί των θεμάτων που αναπτύχθηκαν (Εικ.4). Πραγματοποιήθηκαν 10 Στρογγυλές Τράπεζες (Εικ.3, 5, 6, 7, 8, 9, 10) και 6 Διαλέξεις από διακεκριμένους Έλληνες επιστήμονες (Εικ. 11, 12). Προσκεκλημένοι του συνεδρίου ήταν ο Professor Dr. Andreas Neumann, Head of Ear-Nose-Throat Department, Rheinlandklinikum Neuss, Germany και η Rohani Omar, Associate Professor UCL, UK οι οποίοι έδωσαν από δύο διαλέξεις (Εικ. 13). Ιδιαίτερο ενδιαφέρον εκδηλώθηκε από τους νεότερους συναδέλφους για τα κλινικά φροντιστήρια τα οποία είχαν ως θεματολογία α) βασικές και εξειδικευμένες ακοολογικές εξετάσεις (Εικ.14, 15) και β) τη διάγνωση και αποκατάσταση αιθουσαίων διαταραχών (Εικ. 16). Το επιστημονικό πρόγραμμα ολοκληρώθηκε με την παρουσίαση 57 Ελεύθερων Ανακοινώσεων από νεότερους συναδέλφους. Στα διαλείμματα οι σύνεδροι είχαν την ευκαιρία να επισκεφτούν τα περίπτερα των εταιρειών-χορηγών και να μάθουν τα νεότερα δεδομένα όσον

αφορά τη φαρμακευτική θεραπεία, την διαγνωστική τεχνολογία και τις εξελίξεις των ακουστικών βοηθημάτων.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Τα μέλη της Πανελληνίας Ιατρικής Εταιρείας Ωτολογίας- Ακοολογίας- Νευρωτολογίας και της Πανελληνίας Παιδωτορινολαρυγγολογικής εταιρείας ευχαριστούν θερμά για τη συμβολή τους στην επιτυχή διοργάνωση του συνεδρίου τις εταιρείες: akouson, BAUSCH+LOMP, BIANEΞ AE, bioAcess, Cosmoear, DampIaid, Δουλιδέρns, Earcare, earPLUS, ELPEN, Ευήκοον, Galenica, IntelligENT, Κασάπογλου, MedicalExperts, OTOMED, Παπανικολάου, Pfizer, pharmaQ, Συστήματα Ακοής, Ταρασούδης, Uni-Pharma, Χρυσικός. Τέλος, η οργανωτική επιτροπή ευχαριστεί τη διοργανώτρια εταιρεία Voyager Travel and Congress καθώς με τον επαγγελματισμό και την εμπειρία του προσωπικού της συνέβαλε για μια ακόμη φορά σε μια επιτυχημένη εκδήλωση.

Το Συνέδριο αξιολογήθηκε από τον Πανελλήνιο Ιατρικό Σύλλογο με 22 μόρια Συνεχιζόμενης Ιατρικής Εκπαίδευσης (CME credits).

Εικ. 7. Ο κ. Οικονομίδης, ο κ. Τερζάκης και ο κ. Κικίδης.

Εικ. 8. Ο Ομότιμος Καθηγητής κ. Ξενέλης, ο κ. Χρηστίδης και ο κ. Μαρουδιάς.

Εικ. 9. Ο Ομότιμος Καθηγητής κ. Κορρές και ο κ. Αθανασόπουλος.

Εικ. 10. Ο κ. Παπαδάκης και ο κ. Μαρουδιάς.

Εικ. 11. Η κ. Χειμώνα και ο κ. Λεφαντζής.

Εικ. 12. Ο κ. Λάχανης, ο Καθηγητής κ. Μάρκου και ο πρόεδρος της Πανελλήνιας ΩΡΛ Εταιρείας Καθηγητής κ. Μαραγκουδάκης.

Εικ. 13. Οι προσκεκλημένοι ομιλητές Prof. Dr. Andreas Neumann και Prof. Rohani Omar.

Εικ. 14. Ο Επικ. Καθηγητής κ. Νικολαΐδης και η κ. Κυριώτου

Εικ. 15. Ο Επικ. Καθηγητής κ. Νικολαΐδης, η κ. Χειμώνα συντονιστές των κλινικών φροντιστηρίων των ακοολογικών εξετάσεων μαζί με τον ο κ. Χατζάκη.

Εικ. 16. Η κ. Πάσου και ο Αναπλ. Καθηγητής κ. Ψύλλας συντονιστές των κλινικών φροντιστηρίων των αισθουσαίων διαταραχών.

Καστανιουδάκης Ιωάννης
MD, PhD, Ομότιμος Καθηγητής ΩΡΛ,
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
Μπασιάρη Λεντιόνα
Επικουρική Επιμελήτρια
ΩΡΛ Κλινική ΠΓΝΙ

Υπεύθυνος αλληλογραφίας:
Καστανιουδάκης Ιωάννης MD, PhD
Ομότιμος Καθηγητής ΩΡΛ
Σχολή Επιστημών Υγείας, Ιατρικό Τμήμα,
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων.
Τηλ: 26510 73528, Κιν: 6944354941
E-mail: kastanioudakisi@gmail.com

*Ελληνική Οτορινολαρυγγολογία,
Τόμος 44 - Τεύχος 4, 2023*

Kastanioudakis Ioannis
MD, PhD, Emeritus Professor
of Otorhinolaryngology University
of Ioannina
Basiari Lentiona
Department of Otorhinolaryngology-Head
and Neck Surgery,
University General Hospital
of Ioannina, Ioannina, Greece

Correspondence author:
Kastanioudakis Ioannis MD, PhD
Emeritus Professor of Otorhinolaryngology
School of Medical Sciences,
Faculty of Medicine University of Ioannina
Tel: +30 26510 73528, Mob 6944354941.
E-mail: kastanioudakisi@gmail.com

*Hellenic Otorhinolaryngology,
Volume 44 - Issue 4, 2023*

2^ο Σεμινάριο Διαγνωστικής και Επεμβατικής Υπερηχογραφίας Κεφαλής και Τραχήλου (με πρακτικές ασκήσεις)

2^ο Seminar of Diagnostic and Invasive ultrasound of the Head and Neck (with practical exercises)

Τόπος διεξαγωγής: Du Lac Congress Center, Ιωάννινα

Ημερομηνία: 17-18 Νοεμβρίου 2023

Γλώσσα Σεμιναρίου: Ελληνικά

Εικ. 1. Οι ομιλητές του 2^{ου} Σεμιναρίου Υπερηχογραφίας Κεφαλής και Τραχήλου (από τα δεξιά προς τα αριστερά) κ. Μαντσόπουλος Κωνσταντίνος, κ. Ψυχογιός Γεώργιος, κ. Μπασιάρη Λεντιόνα, κ. Κόμνος Ιωάννης, κ. Λίτσου Ελένη, κ. Μιχάλη Μαρία.

Στις 17-18 Νοεμβρίου 2023 πραγματοποιήθηκε με επιτυχία το 2ο Σεμινάριο Διαγνωστικής και Επεμβατικής Υπερηχογραφίας Κεφαλής και Τραχήλου (με πρακτικές ασκήσεις) στο ξενοδοχείο Du Lac Congress Center στα Ιωάννινα. Το Σεμινάριο διοργανώθηκε από την ΩΡΛ Κλινική του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων υπό την αιγίδα του Τμήματος Ιατρικής. Στο Σεμινάριο συμμετείχαν συνολικά 26 συνάδελφοι ωτορινολαρυγγολόγοι και ενδοκρινολόγοι που είχαν

την δυνατότητα κατά τη διάρκεια του Σεμιναρίου να παρακολουθήσουν ομιλίες σχετικά με την Υπερηχογραφία Κεφαλής και Τραχήλου και την χρησιμότητά της στην καθημερινή κλινική πράξη. Μεταξύ των ομιλητών ήταν και ο κ. Μαντσόπουλος Κωνσταντίνος, Καθηγητής ΩΡΛ Πανεπιστημίου Friedrich-Alexander Erlangen-Nurnberg, Γερμανίας (Εικ. 1-4).

Κατά τη διάρκεια των πρακτικών ασκήσεων οι συμμετέχοντες

Εικ. 2. Οι συμμετέχοντες κατά τη διάρκεια του θεωρητικού μέρους του Σεμιναρίου.

Εικ. 3. Οι συμμετέχοντες κατά τη διάρκεια πρακτικής άσκησης σε υπερηχογραφικά μηχανήματα

Εικ. 4 (α,β). Πρακτική άσκηση σε προπλάσματα για υπερηχογραφικά καθοδηγούμενη FNA και Core biopsy.

χωρίστηκαν σε τέσσερις ομάδες και εξασκήθηκαν στην υπερηχογραφία κεφαλής και τραχήλου σε πέντε υπερηχογραφικά μηχανήματα τελευταίας τεχνολογίας που ήταν ευγενική χορηγία των εταιριών Papapostolou, Siemens Healthineers και MedicView. Επίσης είχαν την δυνατότητα να πραγματοποιήσουν υπερηχογραφικά κατευθυνόμενη βιοψία δια λεπτής βελόνης σε προπλάσματα. Για την συμμετοχή στο Σεμινάριο χορηγήθηκαν 13 μόρια CME-CPD

από τον Πανελλήνιο Ιατρικό Σύλλογο. Απώτερος στόχος του Σεμιναρίου, το οποίο ευελπιστούμε να καθιερωθεί ετησίως, είναι η διάδοση της χρήσης της Υπερηχογραφίας Κεφαλής και Τραχήλου στους Ωτορινολαρυγγολόγους και Ενδοκρινολόγους. Η ΩΡΛ κλινική του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων έχει την άδεια να παρέχει εξειδίκευση στην Υπερηχογραφία Κεφαλής και Τραχήλου και έχουν ήδη εκπαιδευτεί δύο ειδικευμένοι ΩΡΛ συνάδελφοι.

Λυγερός Σπύρος

Επίκουρος Καθηγητής Ωτορινολαρυγγολογίας,
Τμήμα Ιατρικής, Σχολή Επιστημών Υγείας
Πανεπιστήμιο Πατρών

Δanielίδης Βασίλειος

Καθηγητής Ωτορινολαρυγγολογίας,
Τμήμα Ιατρικής, Σχολή Επιστημών Υγείας
Πανεπιστήμιο Πατρών

Υπεύθυνος αλληλογραφίας:

Λυγερός Σπύρος
Ρήγα Φεραίου 104, Πάτρα, 26221
Email: spyroslygeros@gmail.com

*Ελληνική Ωτορινολαρυγγολογία,
Τόμος 44 - Τεύχος 2-3, 2023*

Lygeros Spyros

Assistant professor of Otorhinolaryngology
School of Medical Sciences,
Faculty of Medicine, University of Patras,
Patra, Greece.

Danielides Vassilios

Professor of Otorhinolaryngology
School of Medical Sciences,
Faculty of Medicine, University of Patras,
Patra, Greece.

Correspondence author:

Lygeros Spyros
Riga Fereou 104, Patra, 26221
Email: spyroslygeros@gmail.com

*Hellenic Otorhinolaryngology,
Volume 44 - Issue 2-3, 2023*

1^ο Μετεκπαιδευτικό Πρόγραμμα Χειρουργικών Τεχνικών και Παθήσεων Κεφαλής και Τραχήλου

1ST Ent Summer School

*Τόπος διεξαγωγής: Πάτρα, Κέντρο Π.Μ.Σ. της Ωτορινολαρυγγολογικής
Κλινικής του Πανεπιστημίου Πατρών*

Γλώσσα: Ελληνική - Ημερομηνία διεξαγωγής: 24 – 29 Σεπτεμβρίου 2023

Εικ. 1. Διοργανωτές και εκπαιδευόμενοι του Πρώτου Μετεκπαιδευτικού Προγράμματος Χειρουργικών Τεχνικών και Παθήσεων Κεφαλής και Τραχήλου

Με μεγάλη επιτυχία διεξήχθη στην Πάτρα από 24 έως 29 Σεπτεμβρίου, το πρώτο Μετεκπαιδευτικό Πρόγραμμα Χειρουργικών Τεχνικών και Παθήσεων Κεφαλής και Τραχήλου - 1ST Ent Summer School. Το εν λόγω πρόγραμμα διοργάνωσε το Ιατρικό Τμήμα της Σχολής Επιστημών Υγείας του Πανεπιστημίου Πατρών και είναι το πρώτο που πραγματοποιείται στην Ελλάδα. (Εικ 1-2). Σκοπός του πρωτοπόρου για τα ελληνικά δεδομένα προγράμματος ήταν η παροχή υψηλού επιπέδου εκπαίδευσης στις χειρουργικές τεχνικές των παθήσεων Κεφαλής και Τραχήλου. Αναλυτικότερα η πρακτική εκπαίδευση συμπεριελάμβανε hands on και «βήμα-βήμα» παρουσίαση χειρουργικών τεχνικών για όλες τις Παθήσεις της Κεφαλής και του Τραχήλου. Το ενδιαφέρον της Ωτορινολαρυγγολογικής κοινότητας ήταν μεγάλο. Υπήρξαν 18 υποψηφιότητες από Ελλάδα και Κύπρο από τις οποίες επιλέχτηκαν 18 εκπαιδευόμενοι. Για την υλοποίηση του Προγράμματος, απασχολήθηκαν μέλη ΔΕΠ Ωτορινολαρυγγολογοί των Τμημάτων Ιατρικής των Πανεπιστημίων Πατρών, Ιωαννίνων, Δημοκρίτειου, Κρήτης και Κύπρου, καθώς και άλλες κατηγορίες διδασκόντων με εξειδίκευση στα διδαχθέντα γνωστικά αντικείμενα (Ωτορινολαρυγγολογοί, Χειρουργοί, Γναθοπροσωπικοί, Πλαστικοί Χειρουργοί).

Το μετεκπαιδευτικό πρόγραμμα περιελάμβανε: θεωρητικά μαθήματα, επίδειξη χειρουργικών τεχνικών σε νωπά παρασκευάσματα ή μέσω live χειρουργείων, καθώς και πρακτική εκπαίδευση σε πτωματικά παρασκευάσματα. (Εικ. 3-6). Το φάσμα των χειρουργικών επεμβάσεων περιελάμβανε τράχηλο, όπως παρωτιδεκτομή, εξαίρεση υπογνάθιου αδένου, τραχειοτομή, παροχέτευση αποστημάτων τραχήλου, διερεύνηση τραύματος, επεμβάσεις ρινός, παρρρινίων και προσώπου, όπως ενδοσκοπική ρινοχειρουργική, ρινοπλαστική, πλαστική αποκατάσταση ελλειμμάτων με κρημούς αποκατάστασης, καθώς και χειρουργικές τεχνικές πλαστικής αφεστώτων ώτων. Το μετεκπαιδευτικό πρόγραμμα - 1ST Ent Summer School πραγματοποιήθηκε στην Πάτρα (24-29 Σεπτεμβρίου 2023) στο Κέντρο Π.Μ.Σ. της ΩΡΛ Κλινικής Πανεπιστημίου Πατρών που αποτελείται από δύο Εργαστήρια Πρακτικής Άσκησης και τρεις Αίθουσες Σεμιναρίων – Διδασκαλίας κατάλληλα εξοπλισμένες με οπτικοακουστικό υλικό, (επισυνάπτονται φωτογραφίες). Η διάρκεια του προγράμματος ήταν 6 ημέρες. Μετά το πέρας του 1ST Ent Summer School, σε όλους τους συμμετέχοντες χορηγήθηκαν 42 μόρια Συνεχιζόμενης Ιατρικής Εκπαίδευσης (CME- Credits).

Εικ. 2. Διοργανωτές και εκπαιδευόμενοι του Πρώτου Μετεκπαιδευτικού Προγράμματος Χειρουργικών Τεχνικών και Παθήσεων Κεφαλής και Τραχήλου

Εικ. 3. Ο καθηγητής Δανιηλίδης Βασίλειος Επιστημονικός Υπεύθυνος του Σεμιναρίου και οι Δελίδης Αλέξανδρος Αναπληρωτής Καθηγητής, Λυγερός Σπύρος Επίκουρος Καθηγητής και Σουλαντίκας Κωνσταντίνος Αναπ. Διευθυντής στο Εργαστήριο Πρακτικής Άσκησης

Εικ. 4. Ο καθηγητής Κατωτομιχελάκης Μιχάλης μαζί με τους Λυγερό Σπύρο και Τσινασλανίδου Ζηνοβία στο Εργαστήριο Πρακτικής Άσκησης

Εικ. 5. Ο Αναπληρωτής Καθηγητής Κυροδήμος Ευθύμιος επί το έργον στο Εργαστήριο Πρακτικής Άσκησης

Εικ. 6. Ο Επιστημονικός Υπεύθυνος του Σεμιναρίου Καθηγητής Δανιηλίδης Βασίλειος με τον Επίκουρο Καθηγητή Λυγερό Σπύρο στο Εργαστήριο Πρακτικής Άσκησης

Τσιναςλανίδου Ζηνοβία
Ειδικός ΩΡΛ,
Χειρουργός Κεφαλής και Τραχήλου
Επιστημονικός συνεργάτης
Α' Πανεπιστημιακής ΩΡΛ Κλινικής Α.Π.Θ.

*Ελληνική Οτορινολαρυγγολογία,
Τόμος 44 - Τεύχος 1, 2023*

Dr. Tsinaslanidou Zinovia
MD, PhD ENT specialist
f. Academic fellow
1st ORL Department of Aristotle
University of Thessaloniki
AHEPA Hospital

*Hellenic Otorhinolaryngology,
Volume 44 - Issue 1, 2023*

Rhino Days 2022: Πρώτο αγγλόφωνο course ρινοπλαστικής και ενδοσκοπικής χειρουργικής ρινός και παραρρινίων κόλπων στην πατρίδα μας

*Τόπος: Τετλόγλειο Ίδρυμα Τεχνών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και Εργαστήριο Ανατομίας της Ιατρικής Σχολής του Α.Π.Θ.
Ημερομηνία: 26 έως 29 Μαΐου 2022, Γλώσσα: Αγγλικά*

Η Ρινολογία είναι πιθανότατα ο πλέον αναπτυσσόμενος τομέας στην Οτορινολαρυγγολογία, έχοντας κεντρίσει το ενδιαφέρον μεγάλου αριθμού συναδέλφων. Αυτό αντικατοπτρίζεται και στη μαζική συμμετοχή που σημειώνεται τόσο στα Πανελλήνια, στα Πανευρωπαϊκά αλλήλα και στα Παγκόσμια Ρινολογικά Συνέδρια. Η εκπαίδευση στη Ρινολογία απαιτεί διαρκή προσπάθεια τόσο σε θεωρητικό όσο και σε πρακτικό επίπεδο. Με αίσθημα ευθύνης απέναντι στους εκπαιδευόμενους Ρινολόγους, στις 26-29/5/22 πραγματοποιήθηκε στη Θεσσαλονίκη το πρώτο Διεθνές Αγγλόφωνο Course Αισθητικής και Λειτουργικής Ρινοπλαστικής και Ενδοσκοπικής Χειρουργικής Ρινός και Παραρρινίων κόλπων (FESS) υπό την αιγίδα της Ευρωπαϊκής Ρινολογικής Εταιρείας (ERS, European Rhinologic Society), της Ευρωπαϊκής Ακαδημίας Πλαστικής Χειρουργικής Προσώπου (EAFPS, European Academy of Facial Plastic Surgery) και της Πανελληνίας Ρινολογικής Εταιρείας- Πλαστικής Χειρουργικής Προσώπου. Ως στόχος τέθηκε η οργάνωση ενός course που θα πληρούσε τα Ευρωπαϊκά πρότυπα εκπαίδευσης και θα παρέιχε στους συμμετέχοντες επικαιροποιημένη θεωρητική γνώση αλλήλα και πρακτική εκπαίδευση στους δύο τομείς μέγιστου χειρουργικού ενδιαφέροντος για τους εκπαιδευόμενους Ρινολόγους/ Ρινοχειρουργούς. Η επιλογή της διεξαγωγής του course στο Τετλόγλειο Ίδρυμα Τεχνών, του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και στο Εργαστήριο Ανατομίας της Ιατρικής Σχολής του Α.Π.Θ. διασφάλισε εξαιρετικές υλικοτεχνικές

υποδομές, τόσο για το θεωρητικό σκέλος του course, όσο και για την hands-on εκπαίδευση.

Το course χωρίστηκε για οργανωτικούς και εκπαιδευτικούς λόγους σε δυο ισόχρονα μέρη, με την Αισθητική και Λειτουργική Ρινοπλαστική να καταλαμβάνει την θεματολογία των πρώτων δυο ημερών και την Ενδοσκοπική Χειρουργική Ρινός και Παραρρινίων κόλπων να αναπτύσσεται στις επόμενες δυο μέρες. Ο Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Ρινολογικής Εταιρείας, καθηγητής, κ Ιωάννης Κωνσταντινίδης και ο Πρόεδρος της Πανελληνίας Ρινολογικής Εταιρείας- Πλαστικής Χειρουργικής Προσώπου, κ Τίμος Τερζής ανέλαβαν την οργάνωση αυτού του ενθουσιώδους εγχειρήματος. Αμφότερα τα μέρη περιλάμβαναν θεωρητική εκπαίδευση με διαλέξεις την πρώτη ημέρα, η οποία ολοκληρώνονταν με την hands-on εκπαίδευση σε πτωματικά παρασκευάσματα τη δεύτερη.

Η άσκηση στα πτωματικά παρασκευάσματα πραγματοποιήθηκε για συνολικά 20 συμμετέχοντες στην Ρινοπλαστική και 20 στην FESS, με δυο εκπαιδευόμενους να ασκούνται σε ένα παρασκευάσμα ανά θεματική ενότητα. Οι συμμετέχοντες είχαν τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν τα δυο αυτά μέρη, είτε συνδυαστικά είτε μεμονωμένα, ενώ επιπρόσθετα υπήρχε η δυνατότητα παρακολούθησης μόνο του θεωρητικού μέρους του course, με μικρότερο οικονομικό κόστος παρακολούθησης. Η αισθητική και λειτουργική ρινοπλαστική και η ενδοσκοπική χειρουργική ρινός, παραρρινίων κόλπων και βίαςεως

Η ομάδα των εκπαιδευτών και εκπαιδευόμενων στην ενδοσκοπική χειρουργική μπροστά από το Αμφιθέατρο Ανατομίας του ΑΠΘ. Εκπαιδευτές πρώτη γραμμή από αριστερά προς τα δεξιά: Πέτρος Κάρκος, Μιχάλης Κατωμιχελάκης, Bostjan Lanisnik, Rudolf Briner, Τιμολέων Τερζής, Χρίστος Γεωργάλας, Eilgan Davies, Εμμανουήλ Προκοπάκης.

Η ομάδα των εκπαιδευτών και εκπαιδευόμενων στην ρινοπλαστική μπροστά από το Αμφιθέατρο Ανατομίας του ΑΠΘ. Εκπαιδευτές πρώτη γραμμή από αριστερά προς τα δεξιά: Βασίλειος Νικολαΐδης, Μιχάλης Κατωμιχελάκης, Εμμανουήλ Προκοπάκης, Πέτρος Κάρκος, Jose Carlos Neves, Γεώργιος Μοιρέας, Alwyn D Souza, Ιωάννης Κωνσταντινίδης, Φιλώ Λεκάκη, Βασίλειος Παυλιδέλης, Ζηνοβία Τσινασλανίδου.

Ο διδάσκων και εκπαιδευτής Αναπληρωτής Καθηγητής Ιορδάνης Κωνσταντινίδης.

Οι διδάσκοντες και εκπαιδευτές στην ρινοπλαστική από αριστερά προς τα δεξιά. Εμμανουήλ Προκοπάκης, Γεώργιος Μοιρέας, Jose Carlos Neves, Ιωάννης Κωνσταντινίδης, Alwyn D Souza και Βασίλειος Παυλιδέλης στην αίθουσα διδασκαλίας στο Τελλόγλειο Ίδρυμα.

Εκπαιδευτές στην ρινοπλαστική στο Ανατομείο από αριστερά προς τα δεξιά, Πέτρος Κάρκος, Ιωάννης Κωνσταντινίδης, Jose Carlos Neves, Alwyn D Souza και Βασίλειος Παυλιδέλης .

Οι εκπαιδευόμενοι στην ρινοπλαστική στην αίθουσα Ανατομείου του ΑΠΘ.

του κρανίου συνιστούν έναν τομέα πρόκληση καθώς απαιτούν μακρόχρονη εκπαίδευση προκειμένου να επιτύχει κάποιος την απαραίτητη επάρκεια για να διαχειριστεί αποτελεσματικά τα περιστατικά. Τα course με το συγκεκριμένο αντικείμενο έχουν εξαιρετική απήχηση στο κοινό και συνήθως οι λίστες αναμονής για την παρακολούθησή τους είναι μεγάλες. Έχοντας μια μακρά πορεία στον χώρο της αισθητικής και λειτουργικής ρινοπλαστικής και στην ενδοσκοπική χειρουργική ρινός και παραρρινίων κόλπων και χαίροντας την εκτίμηση κορυφαίων συναδέλφων στον ευρωπαϊκό χώρο, ο καθηγητής κ. Ιωάννης Κωνσταντινίδης και ο κ. Τίμος Τερζής κατόρθωσαν να συνθέσουν μια ομάδα εκπαιδευτών διεθνούς φήμης. Προσωπικότητες με αδιαμφισβήτητο επιστημονικό κύρος διεθνώς όπως ο Jose Carlos Neves και ο Alwyn D'Souza, Hans Rudolf Briner, ο Elgan Daves και ο Bostjan Lanisnik πλαισιώθηκαν από μια ομάδα επίλεκτων Ελλήνων χειρουργών δίνοντας την ευκαιρία

στους συμμετέχοντες να παρακολουθήσουν ένα εξαιρετικό θεωρητικό μέρος, το οποίο υπήρξε αφορμή για ενδιαφέρουσες επιστημονικές συζητήσεις και ολοκληρώθηκε με την εφαρμογή των νεοαποκτηθέντων γνώσεων στα πτωματικά παρασκευάσματα.

Η συμμετοχή στο course ξεπέρασε τις προσδοκίες των οργανωτών με 46 άτομα να παρακολουθούν το μέρος της Αισθητικής και Λειτουργικής Ρινοπλαστικής και 48 άτομα να παρακολουθούν το μέρος της FESS. Ιδιαίτερο δε ενδιαφέρον εμφανίζει η μεγάλη συμμετοχή από άλλες Ευρωπαϊκές χώρες που άγγιξε το 68% των συμμετεχόντων για την Ρινοπλαστική και το 65% για την FESS. Συνάδερφοι από την Αγγλία, την Ολλανδία, το Βέλγιο, τη Γερμανία, την Πορτογαλία, την Ιταλία, τη Σλοβενία, την Κροατία, τη Δανία, τη Σουηδία, την Κύπρο, την Αυστρία, την Πολωνία αλλά και τη Σαουδική Αραβία επέλεξαν το πρώτο Διεθνές Αγγλόφωνο Course Αισθητικής

Ο πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Ρινολογικής Εταιρείας (ERS) Καθηγητής Ιωάννης Κωνσταντινίδης μαζί με τον πρόεδρο και αντιπρόεδρο της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Πλαστικής Χειρουργικής Προσώπου (EAFPS) Alwyn D Souza και Jose Carlos Neves.

Ο Τιμολέων Τερζής μαζί με τους προσκεκλημένους ομιλητές και εκπαιδευτές Bostjan Lanisnik (αριστερά) και Rudolf Briner (μέση).

Οι διοργανωτές του εκπαιδευτικού σεμιναρίου (course), ο πρόεδρος της Ελληνικής Ρινολογικής Εταιρείας Τιμολέων Τερζής και ο πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Ρινολογικής Εταιρείας (ERS) Ιωάννης Κωνσταντινίδης στο χώρο εκπαίδευσης στην ενδοσκοπική χειρουργική.

Οι εκπαιδευόμενοι στην ενδοσκοπική χειρουργική στην αίθουσα Ανατομείου του ΑΠΘ.

και Λειτουργικής Ρινοπλαστικής και Ενδοσκοπικής Χειρουργικής Ρινός και Παραρρινίων κόλπων (FESS) Rhino Days 2022 για το επόμενο τους βήμα στην πορεία τους ως Ρινολόγοι/ Ρινοχειρουργοί.

Το Course παρέχει στους συμμετέχοντες άριστο υλικοτεχνικό εξοπλισμό, δίνοντας τους την δυνατότητα να αξιοποιήσουν και να εξοικειωθούν με τεχνολογία αιχμής τόσο στον τομέα της Ρινοπλαστικής όσο και της Ενδοσκοπικής Χειρουργικής. Το επιστημονικό επίπεδο των εκπαιδευτών, ο παρεχόμενος υλικοτεχνικός εξοπλισμός, η δυνατότητα επιστημονικής αλληλεπίδρασης μεταξύ εκπαιδευτών και εκπαιδευόμενων και η επαρκής διάρκεια της πρακτικής άσκησης στα πτωματικά παρασκευάσματα συντέλεσαν ισόποσα στην επιτυχία της διοργάνωσης. Η αξιολόγηση από τους συμμετέχοντες γέμισε με ικανοποίηση τους διοργανωτές του Course, ενώ ταυτόχρονα έθεσε υψηλά τον πήχη για τη διοργάνωση της επόμενης

χρονιάς. Με πυρετώδεις ρυθμούς, σε μια προσπάθεια διαρκούς αυτό-βελτίωσης και με ένα αίσθημα ευθύνης απέναντι σε αυτούς που εμπιστεύονται την εκπαίδευσή τους στα χέρια μας, προετοιμάζεται το Thessaloniki Rhino Days στις 3-6 Μαΐου 2023. Οι διοργανωτές, η Α' Πανεπιστημιακή ΩΡΛ κλινική του Π.Γ.Ν. ΑΧΕΠΑ, με υπεύθυνο, τον καθηγητή κ Κωνσταντίνιδη Ιωάννη και η Πανελλήνια Ρινολογική Εταιρεία & Πλαστικής Χειρουργικής Προσώπου, με το νυν πρόεδρο τον καθηγητή του Πανεπιστημίου Κύπρου κ Γεωργάλα Χρίστο ευελπιστούν να σταθούν στο ύψος των προσδοκιών των συμμετεχόντων, δίνοντας για ακόμη μια φορά τον καλύτερο εαυτό τους. Η εκδήλωση ενδιαφέροντος προμηνύει την επιτυχία και αυτής της διοργάνωσης που φιλοδοξεί να καθιερωθεί στις συνειδήσεις όλων των Ρινολόγων ως ένα βασικό «σκαλοπάτι» εκπαίδευσης τόσο στην αισθητική και λειτουργική ρινοπλαστική, όσο και στην ενδοσκοπική χειρουργική ρινός και παραρρινίων κόλπων.

Εκπαιδευτές στην ενδοσκοπική χειρουργική Τιμολέων Τερζής, Χρίστος Γεωργάλας, Μιχάλης Κατωτομιχαλάκης, Ιωάννης Κωνσταντινίδης, Αριστείδης Χρυσοβέργης, Βασίλειος Παπανικολάου.

Μπασιάρη Λεντιόνα
(Basiari Lentiona)
Εξειδικευόμενη Υπερηχογραφίας
Κεφαλής και Τραχήλου
ΩΡΛ Κλινική ΠΓΝΙ
Ψυχογιός Γεώργιος
(Psychogios George)
Καθηγητής ΩΡΛ
ΩΡΛ Κλινική ΠΓΝΙ

Ελληνική Ωτορινολαρυγγολογία,
Τόμος 43 - Τεύχος 4, 2022

1^ο Σεμινάριο Διαγνωστικής και Επεμβατικής Υπερηχογραφίας Κεφαλής και Τραχήλου (με πρακτικές ασκήσεις)

1st Seminar of Diagnostic and Interventional Ultrasound of Head and Neck (with practical exercises)

Τόπος διεξαγωγής: The Lake Hotel, Ιωάννινα

Ημερομηνία: 14-15 Οκτωβρίου 2022

Γλώσσα Σεμιναρίου: Ελληνικά, Αγγλικά

Οι συμμετέχοντες του Σεμιναρίου μαζί με τους εκπαιδευτές.

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Στις 14-15 Οκτωβρίου 2022 πραγματοποιήθηκε με επιτυχία για πρώτη φορά το 1ο Σεμινάριο Διαγνωστικής και Επεμβατικής Υπερηχογραφίας Κεφαλής και Τραχήλου (με πρακτικές ασκήσεις) στο ξενοδοχείο The Lake Hotel στα Ιωάννινα. Το Σεμινάριο διοργανώθηκε από την ΩΡΛ Κλινική του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων υπό την αιγίδα του Τμήματος Ιατρικής με δυνατότητα δια ζώσης αλληλά και διαδικτυακής παρακολούθησης. Πρόεδρος του Σεμιναρίου ήταν ο καθηγητής Γεώργιος Ψυχογιός ενώ στη διοργάνωση συνέβαλε και η κ. Λεντιόνα Μπασιάρη,

εξειδικευόμενη Υπερηχογραφίας Κεφαλής και Τραχήλου. Ο κ. Ψυχογιός έχει εξειδικευτεί στην Υπερηχογραφία Κεφαλής και Τραχήλου στη Γερμανία όπου και έχει τον ανώτερο βαθμό εκπαιδευτή (DEGUM III). Στην Ελλάδα έχει άδεια διενέργειας Υπερήχων από το 2019 και εκπαίδευσης από το 2022. Η κ. Μπασιάρη είναι η πρώτη ΩΡΛ που εξειδικεύεται στην Υπερηχογραφία Κεφαλής και Τραχήλου. Η εξειδίκευση γίνεται με εξάμηνο άμισθο διορισμό στην ΩΡΛ κλινική του Π.Γ.Ν. Ιωαννίνων. Στο Σεμινάριο συμμετείχαν

Συμμετέχοντες κατά τη διάρκεια πρακτικής άσκησης σε υπερηχογραφικά μηχανήματα.

Πρακτική άσκηση σε προπλάσματα για υπερηχογραφικά καθοδηγούμενη FNA και Core biopsy.

Ομιλητές και εκπαιδευτές του Σεμιναρίου (από τα δεξιά προς τα αριστερά) κ. Ψυχογιός Γεώργιος, κ. Μπασιάρη Λεντιόνα, κ. Μαντσόπουλος Κωνσταντίνος, κ. Βελεγράκης Στυλιανός.

συνολικά 30 συναδέλφους ωτορινολαρυγγολόγους και ενδοκρινολόγους που είχαν την δυνατότητα κατά τη διάρκεια του Σεμιναρίου να παρακολουθήσουν ομιλίες από διακεκριμένους συναδέλφους του εσωτερικού και του εξωτερικού (Γερμανία) εξειδικευμένους στην Υπερηχογραφία Κεφαλής και Τραχήλου. Κατά τη διάρκεια των πρακτικών ασκήσεων οι συμμετέχοντες εξασκήθηκαν στην υπερηχογραφία κεφαλής και τραχήλου σε υπερηχογραφικά μηχανήματα τελευταίας τεχνολογίας που ήταν ευγενική χορηγία των εταιριών

Siemens Healthineers, Papoudis Medical S.A. και MedicView. Επίσης είχαν την δυνατότητα να πραγματοποιήσουν υπερηχογραφικά κατευθυνόμενη βιοψία δια λεπτής βελόνης σε προπλάσματα. Για τη συμμετοχή στο Σεμινάριο χορηγήθηκαν 12 μόρια CME-CPD από τον Πανελλήνιο Ιατρικό Σύλλογο. Απώτερος στόχος του Σεμιναρίου, το οποίο θα επαναληφθεί μέσα στο επόμενο χρόνο, είναι η διάδοση της χρήσης της Υπερηχογραφίας Κεφαλής και Τραχήλου σε ΩΡΛ συναδέλφους.

¹Θεμέλιος Σωτήριος²Καστανιουδάκης Ιωάννης³Τερζής Τιμολέων¹Επιμελητής Οτορινολαρυγγολόγος,

Ρινολογικό Κέντρο Αθηνών,

Ιατρικό Κέντρο Αθηνών, Αθήνα

²Καθηγητής Οτορινολαρυγγολογίας

Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

³Διευθυντής Οτορινολαρυγγολόγος,

Ρινολογικό Κέντρο Αθηνών,

Ιατρικό Κέντρο Αθηνών, Αθήνα

Υπεύθυνος αλληλογραφίας:

Τερζής Τιμολέων

Ιατρικό Κέντρο Αθηνών,

Διστόμου 5-7, 151 25 Μαρούσι.

Email: rhinology@iatriko.gr

Web: www.art-ork.com

*Ελληνική Οτορινολαρυγγολογία,**Τόμος 43 - Τεύχος 4, 2022*¹Themelis S.²Kastanioudakis I.³Terzis T.¹Consultant Otorhinolaryngologist,

Athens Rhinology Center,

Athens Medical Center, Athens, Greece

²Professor of Otorhinolaryngology

University of Ioannina

³Director Otorhinolaryngologist,

Athens Rhinology Center,

Athens Medical Center, Athens, Greece

Correspondence author:

Timoleon Terzis

MD, PhD, Athens Medical Center,

5-7 Distomou street, 151 25 Marousi, Greece.

Email: rhinology@iatriko.gr

Web: www.art-ork.com

*Hellenic Otorhinolaryngology,**Volume 43 - Issue 4, 2022*

20^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ρινολογίας και Πλαστικής Χειρουργικής Προσώπου

20^ο Panhellenic Congress of Rhinology and Facial Plastic Surgery

*Τόπος σεμιναρίου: Αθήνα, Ξενοδοχείο Grand Hyatt**Ημερομηνία διεξαγωγής: 18 - 20 Νοεμβρίου 2022*

Το Συνέδριο χαρακτηρίστηκε από μαζική συμμετοχή στις περισσότερες συνεδρίες. Εδώ, η τελευταία ομιλία από την Α' Ογκολογική τράπεζα. Προεδρείο οι Καθηγητές Η. Καραπάντζος και Χ. Σκουλάκης. Ομιλητής ο Νίκος Δάβαρης (Γερμανία).

Με μεγάλη επιτυχία, η Ελληνική Ρινολογική Εταιρεία Πλαστικής Χειρουργικής Προσώπου οργάνωσε το 20ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ρινολογίας και Πλαστικής Χειρουργικής Προσώπου, από 18 έως 20 Νοεμβρίου 2022, στο ξενοδοχείο Grand Hyatt, στην Αθήνα. Περισσότεροι από 600 συνέδριοι από όλη την Ελλάδα, συμμετείχαν ενεργά σε ένα πλούσιο επιστημονικό πρόγραμμα, που αναπτύχθηκε σε τρεις αίθουσες επί τρεις ημέρες. Ήδη από νωρίς το πρωί της Παρασκευής 18 Νοεμβρίου, η μεγάλη προσέλευση έδωσε το στίγμα του έντονου ενδιαφέροντος των συνέδρων, το οποίο διατηρήθηκε αμείωτο μέχρι αργά το απόγευμα της Κυριακής 20 Νοεμβρίου. Πλήθος εταιρειών εξοπλισμού και φαρμάκων υποστήριξαν με χορηγίες και εμπλούτισαν με την παρουσία τους την εκδήλωση, αναπτύσσοντας μια ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα έκθεση στον προθάλαμο του συνεδριακού χώρου.

Τιμώμενος ομιλητής ήταν ο Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο της Augusta, USA, Στυλιανός Κουντάκης, ο οποίος ανέπτυξε ενδιαφέροντα Ρινολογικά θέματα σε διαλέξεις και κλινικά φροντιστήρια. Ο Καθηγητής Claus Bachert, γνωστός για την σημαντική ερευνητική του δραστηριότητα πάνω στην παθοφυσιολογία και σύγχρονη αντιμετώπιση της χρόνιας ρινοκοιλίτιδας, τίμησε επίσης με την παρουσία του το συνέδριο, με ομιλίες για τη χειρουργική θεραπεία και τη χρήση των βιολογικών παραγόντων. Ο Πλαστικός Χειρουργός Pedro Melo από την Πορτογαλία, μίλησε για θέματα σχετικά με την Πλαστική Χειρουργική προσώπου. Ο Καθηγητής Jan Gosepath από τη Γερμανία παρουσίασε την εμπειρία του από ένα νέο υλικό για χρήση στην ενδοσκοπική χειρουργική της χρόνιας ρινοκοιλίτιδας. Η παρουσία της ομογένειας ήταν τονισμένη, με προσκεκλημένους διακεκριμένους Έλληνες Ρινολόγους

Ο εμπνευστής, ιδρυτής και πρώτος Πρόεδρος της Ελληνικής Ρινολογικής Εταιρείας κ. Ιωάννης Χρυσάιτης, παραλαμβάνει τιμητική πλακέτα από τον νυν Πρόεδρο, κ. Τιμολέοντα Τερζή.

Ο Τιμώμενος Προσκεκλημένος Ομιλητής, Καθηγητής κ. Στυλιανός Κουντάκης, στο βήμα.

Ο Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής βιολογικής Εταιρείας, Καθηγητής κ. Ιωάννης Κωνσταντινίδης, απευθύνει χαιρετισμό στην Τελετή έναρξης.

Οι συντελεστές της στοργγύλης Τράπεζας με θέμα τη χειρουργική θεραπεία της χρόνιας Ρινοκολπίτιδας. Από αριστερά, Καθ. Ι. Χατζηϊωάννου, Καθ. C. Bachert, Καθ. Μ. Κατωτομιχελάκης, Αν. Καθ.Α. Καρατζάνης, Δ. Ιωαννίδης (UK).

Ο Καθηγητής κ. Claus Bachert στο βήμα.

Ο Αν. Καθ. κ. Ιορδάνης Κωνσταντινίδης στην παρουσίαση ρινολογικών περιστατικών.

Η Τράπεζα της Παιδιατρικής Ωτορινολαρυγγολογίας. Β. Σοφοκλέους, Όλγα Ζιάρα, Ε. Κουδουμνάκης, Μ. Τσακανίκος, Γ. Κοκολάκης.

Ο Πρόεδρος του Συνεδρίου Τ. Τερζής.

Ο Πρόεδρος της Πανελληνίας ΩΡΛ Εταιρείας Καθ. Π. Μαραγκουδάκης.

Οι συντελεστές της Β' Ογκολογικής Τράπεζας. Καθ. Χ. Γεωργάλας, Α. Καρλιγκιώτης, Αν. Καθ. Α. Καρατζάνης, Αν. Καθ. Ε. Κυροδημός, Καθ. Α. Psaltis (Αυστραλία).

και Πλαστικούς Προσώπου από όλο τον κόσμο. Ο Καθηγητής Άλκης Ψάπτης από την Αδελαΐδα της Αυστραλίας, ο Άλκης Καρλιγκιώτης από την ομάδα του καθηγητή Castelnuono στο Varese της Ιταλίας, η Πλαστικός προσώπου Φιλίω Λεκάκη από το Βέλγιο, οι Μάριος Σταύρακας, Απόστολος Καρκανέβατος και Δημήτρης Ιωαννίδης από το Ηνωμένο Βασίλειο και ο Νίκος Δάβαρης από τη Γερμανία.

Στην τελετή έναρξης, ο Πρόεδρος της Ελληνικής Ρινολογικής Εταιρείας Πλαστικής Χειρουργικής Προσώπου κ. Τιμοθέων Τερζής, μετά από συγκινητική παρουσίαση, επέδωσε τιμητική πινακίδα στον εμπνευστή, ιδρυτή και πρώτο πρόεδρο της εταιρείας κ. Ιωάννη Χρυσάιτη. Σύντομο χαιρετισμό απύθηναν ο Πρόεδρος της Πανελληνίας Εταιρείας Ωτορινολαρυγγολογίας – Χειρουργικής Κεφαλής και Τραχήλου Καθηγητής Π.

Μαραγκουδάκης, ο Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Ρινολογικής Εταιρείας Καθηγητής Ι. Κωνσταντινίδης, ο Πρόεδρος της Ελληνικής Εταιρείας Ακοολογίας και Ωτολογίας Καθηγητής Κ. Μάρκου, ο Πρόεδρος της Ελληνικής Εταιρείας Παιδιατρικής Ωτορινολαρυγγολογίας Εμμανουήλ Κουδουμνάκης, η Πρόεδρος της Εταιρείας Εφαρμογών Βουτιλινικής Τοξίνης

στην ΩΡΛ Αν. Καθηγήτρια Χρύσα Καραπάντζου, ο Πρόεδρος της ΩΡΛ Εταιρείας Βορείου Ελλάδος Καθηγητής Σ. Τριαρίδης, ο Πρόεδρος της ΩΡΛ Εταιρείας Αθηνών Άρης Χρυσοβέργης και η Πρόεδρος της Ένωσης Ελλήνων Ωτορινολαρυγγολόγων Ελευθέρων Επαγγελματιών Όλγα Κεσίδου. Επίσης, χαιρετισμό απύθηναν ο Πρόεδρος της Ελληνικής Πνευμονολογικής Εταιρείας Καθηγητής Στέλιος Λουκίδης, ο Πρόεδρος της Ελληνικής Οφθαλμολογικής Εταιρείας Γιώργος Χαρώνης και ο Πρόεδρος της Ελληνικής Εταιρείας Στοματικής και Γναθοπροσωπικής Χειρουργικής Αναστάσιος Μυθωνάς. Η τελετή ολοκληρώθηκε με εναρκτήρια ομιλία από τον Ομότιμο Καθηγητή Αρχαιολογίας του ΕΚΠΑ κ. Πάνο Βαλαβάνη, με θέμα «Η αξία του Παρθενώνα για τους Αρχαίους και για εμάς».

Τα τρία καινοτόμα στοιχεία που χαρακτήρισαν το 20ο Συνέδριο Ρινολογίας και Πλαστικής Προσώπου ήταν τα εξής:

- Ζωρή και αυξημένη συμμετοχή των νέων στο πρόγραμμα, με ομιλίες, παρουσιάσεις και διαδραστικές συνεδρίες σε θέματα που τους ενδιαφέρουν. Διεθνείς και Έλληνες ομιλητές συμμετείχαν σε στρογγυλή τράπεζα για την εκπαίδευση στη Ρινολογία σε

Η Αν. Καθ. Χ. Καραπάντζου, Πρόεδρος της Εταιρείας Εφαρμογών Βουτιλινικής Τοξίνης στην Ωτορινολαρυγγολογία.

Τράπεζα Ρινοπλαστικής. Μ. Τσιούνης, Δ. Λουλούδης, Γ. Λεκάκη, Π. Κόλλιας.

Οι Καθηγητές Χ. Σκουλάκης και Ι. Καστανιουδάκης.

Στη δεξίωση της τελετής έναρξης, Μάριος Σταύρακας (UK), Καθ. Σ. Τριarıδης, Ν. Δάβαρης (Γερμανία).

Οι συντελεστές της Τράπεζας για τους Βιολογικούς παράγοντες στη Χρόνια Ρινοκολπίτιδα και το Άσθμα. Καθ. Ε. Προκοπάκης, Τ. Τερζής, Καθ. Σ. Λουκίδης, Πρόεδρος της Ελληνικής Πνευμονολογικής Εταιρείας, Μ. Μακρής (Αλλεργιολόγος), Αν. Καθ. Ν. Ροβίνα (Πνευμονολόγος), Καθ. Π. Μπακάκος, Πνευμονολόγος.

όλο τον κόσμο. Συμπεριλήφθηκαν Κλινικά Φροντιστήρια με «βήμα-βήμα» παρουσίαση χειρουργικών τεχνικών, ενώ για πρώτη φορά έγιναν δύο συνεδρίες με ελεύθερη συζήτηση χωρίς παρουσιάσεις, όπου οι νέοι υπέβαλαν ερωτήσεις στους παλαιότερους, με τίτλο «Οι Νέοι Ρωτούν: Ρινοπλαστική» και «Οι Νέοι Ρωτούν: Ενδοσκοπική Χειρουργική».

- Για πρώτη φορά η Πλαστική Χειρουργική Προσώπου μπήκε στον τίτλο του Συνεδρίου, και αναπτύχθηκε σε πολλές συνεδρίες, με σχετικά θέματα, πέραν της Ρινοπλαστικής, όπως η αποκατάσταση δερματικών ελλειμμάτων, η αντιγήρανση και αναζωογόνηση προσώπου, η χρήση της βοτουλινικής τοξίνης, υαλουρονικού οξέος, πλάσματος εμπλουτισμένου σε αιμοπετάλια, και πολλά άλλα.
- Η οργανωτική επιτροπή έδωσε μήνυμα διεπιστημονικής συνεργασίας, προσκαλώντας περισσότερους από 35 ομιλητές από άλλες ειδικότητες. Πλαστικοί Χειρουργοί, Αλλεργιολόγοι, Πνευμονολόγοι, Δερματολόγοι, Οφθαλμίατροι, Αναισθησιολόγοι, Αιματολόγοι, Πυρηνικοί Ιατροί, Γναθοπροσωπικοί Χειρουργοί, Οδοντίατροι, έδωσαν ένα κλίμα εξωστρέφειας και επιστημονικού πολιτισμού, συνθέτοντας

ένα υψηλού επιπέδου επιστημονικό αποτέλεσμα, που έκανε εντύπωση σε όλους τους συμμετέχοντες.

Το Συνέδριο πλαισιώθηκε από όλες τις Πανεπιστημιακές Κλινικές και Κλινικές του ΕΣΥ όλης της χώρας, και πλήθος ιδιωτών Ωτορινολαρυγγολόγων. Συζητήθηκαν πολλά ενδιαφέροντα θεωρητικά και πρακτικά θέματα. Όπως ήταν φυσικό, δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση, με συνεδρίες και δορυφορικά συμπόσια, στις νέες θεραπείες της Χρόνιας Ρινοκολπίτιδας με βιολογικούς παράγοντες, ενώ παρουσιάστηκαν από τις συμμετέχουσες εταιρείες νέα φαρμακευτικά σκευάσματα και υλικά. Η σημαντική αυτή επιστημονική εκδήλωση ολοκληρώθηκε με τη βράβευση των καλύτερων από τις 52 προφορικές και 68 αναρτημένες ανακοινώσεις των συνέδρων.

Η οργανωτική επιτροπή επιθυμεί να ευχαριστήσει θερμά τους Ωτορινολαρυγγολόγους και συναδέλφους άλλων ειδικοτήτων, που συμμετείχαν ενεργά στις εργασίες του Συνεδρίου, τους χορηγούς, οι οποίοι έκαναν εφικτή αυτή τη μεγάλη διοργάνωση, και τέλος την εταιρεία Frei, και ιδιαίτερα τον κ. Θεόδωρο Ντάνο, ο οποίος επί περισσότερο από ένα χρόνο εργάστηκε εντατικά μαζί με την επιτροπή για ένα οργανωτικά άρτιο αποτέλεσμα.

Χειμώνα Θεογνωσία

Διευθύντρια ΕΣΥ

Ωτορινολαρυγγολογική Κλινική

Γενικό Νοσοκομείο Χανίων

Μάρκου Κωνσταντίνος

Καθηγητής ΩΡΛ, Β' Πανεπιστημιακή

Ωτορινολαρυγγολογική Κλινική

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Ελληνική Ωτορινολαρυγγολογία,

Τόμος 43 - Τεύχος 3, 2022

**28^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ωτολογίας
Ακοολογίας Νευρωτολογίας****28th Panhellenic Congress of Otology,
Audiology Neurotology**

Τόπος Σεμιναρίου: Θεσσαλονίκη, Ξενοδοχείο ElectraPalace

Ημερομηνία διεξαγωγής: 13-15 Μαΐου 2022

Εικ.1. Ο πρόεδρος της ΠΙΕΩΑΝ και πρόεδρος του συνεδρίου Καθηγητής κ. Μάρκου

Εικ.2. Ο ομ. Καθηγητής κ. Ξενέλης, ο Πρόεδρος της Ιατρικής Σχολής του ΑΠΘ Καθηγητής κ. Αναστασιάδης, ο Πρύτανης του ΑΠΘ Καθηγητής κ. Παπαϊωάννου, ο Καθηγητής κ. Μάρκου, ο κ. Μαρουδιάς, ο Κοσμητορας του ΑΠΘ Καθηγητής κ. Δαρδαβέσης, ο αντιπρόεδρος της Ιατρικής σχολής του ΑΠΘ Καθηγητής κ. Τριαρίδης, και ο πρόεδρος της Πανελληνίας Εταιρείας Ωτορινολαρυγγολογίας Χειρουργικής Κεφαλής και Τραχήλου Καθηγητής κ. Μαραγκουδάκης

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Με εξαιρετική επιτυχία και μεγάλη προσέλευση συμμετεχόντων από όλη την Ελλάδα διεξήχθη το 28ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ωτολογίας Ακοολογίας Νευρωτολογίας στο κέντρο της Θεσσαλονίκης, στο ιστορικό για την πόλη ξενοδοχείο Electra Palace. Το συνέδριο οργανώθηκε από την Πανελλήνια Ιατρική Εταιρεία Ωτολογίας- Ακοολογίας- Νευρωτολογίας (Π.Ι.Ε.Ω.Α.Ν) υπό την αιγίδα του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (Α.Π.Θ.) και της Πανελληνίας Εταιρείας Ωτορινολαρυγγολογίας Χειρουργικής Κεφαλής και Τραχήλου. Ο αριθμός των εγγραφών ξεπέρασε κάθε προσδοκία μια και συμμετείχαν 400 συνολικά συνάδελφοι, εκ των οποίων οι 250 περίπου με ζωντανή παρουσία και οι υπόλοιποι διαδικτυακά. Ο πρόεδρος του συνεδρίου Καθηγητής κ. Κωνσταντίνος Μάρκου (Εικ.1) και τα μέλη της ΠΙΕΩΑΝ φρόντισαν ώστε το πρόγραμμα να καλύπτει όλα τα επίκαιρα ζητήματα της Ωτολογίας-Ακοολογίας-Νευρωτολογίας, με έμφαση στην αιφνίδια απώλεια ακοής, την ωτοσκλήρυνση, τα κοχλιακά εμφυτεύματα, τη χειρουργική της χρόνιας μέσης ωτίτιδας, την παιδιατρική ωτολογία και βαρνοκία, τον ίλιγγο και τη νόσο Ménière.

Το συνέδριο τίμησαν με την παρουσία τους και απνύθιαν χαιρετισμό ο Πρύτανης του Α.Π.Θ. Καθηγητής κ. Νικόλαος Παπαϊωάννου, ο Κοσμητορας της Σχολής Επιστημών Υγείας του ΑΠΘ Καθηγητής κ. Θεόδωρος Δαρδαβέσης, ο Πρόεδρος του Τμήματος Ιατρικής του Α.Π.Θ. Καθηγητής κ. Κυριάκος Αναστασιάδης και ο πρόεδρος της Πανελληνίας Εταιρείας Ωτορινολαρυγγολογίας Χειρουργικής Κεφαλής και Τραχήλου Καθηγητής κ. Παύλος Μαραγκουδάκης (Εικ.2). Κατά την τελετή έναρξης έγινε τιμητική βράβευση του ομότιμου Καθηγητή κ. Ιωάννη Ξενέλη για την εξέχουσα προσφορά του στην Ωτοχειρουργική και γενικότερα στην Ωτολογία της χώρας μας (Εικ.3). Χαρακτηριστικό του συνεδρίου ήταν το υψηλό επιπέδου πρόγραμμα συνέπει του οποίου ήταν οι γεμάτες αίθουσες και η διαδραστική συμμετοχή των παρευρισκομένων με ερωτήσεις και τοποθετήσεις επί των θεμάτων που αναπτύχθηκαν. Πραγματοποιήθηκαν 7 Στρογγυλές Τράπεζες και 15 Διαλέξεις από διακεκριμένους Έλληνες επιστήμονες (Εικ 4,7,8,9,10,11) καθώς και από την Καθηγήτρια κ. Doris-Eva Bamioy (UCL Ear Institute,

Εικ.3. Στιγμιότυπο από τη βράβευση του ομότιμου Καθηγητή κ. Ξενέλη μαζί με τον κ. Μάρκου και τον κ. Μαρουδιά.

Εικ.4. Ο καθηγητής κ. Καστανιουδάκης, η κ. Χειμώνια, ο κ. Τερζάκης, ο καθηγητής κ. Μάρκου, η κ. Πάσου, ο κ. Μαρουδιάς, η κ. Πάπιση, ο ομ. καθηγητής κ. Ξενέλης.

Εικ.5. Ο καθηγητής κ. Μπίμπας, η κ Κοοή, και ο καθηγητής κ. Μάρκου.

Εικ.6. Ο αναπλ. Καθηγητής κ. Καρατζάνης, ο κ. Müller, ο καθηγητής κ. Μάρκου και ο ομ. καθηγητής κ. Ξενέλης.

Εικ.7. Ο κ. Κικίδης, η κ. Τσιρογιάννη, η κ. Γκορίτσα, η κ. Πάσου, ο κ. Κορρές, η κ. Σπυρούλια, και ο αναπλ. Καθηγητής κ. Ψύλλας.

Εικ.8. Ο κ. Μπαλατσούρας, ο κ. Κυριαφίνης, ο κ. Παπαδέας.

Εικ.9. Ο αναπλ. καθηγητής κ. Κωνσταντινίδης, ο επικ. καθηγητής κ. Νικολαΐδης, ο καθηγητής κ. Μάρκου, ο κ. Παπαδάκης, ο κ. Χριστίδης, Ο καθηγητής κ. Σκουλάκης, ο επίκουρος καθηγητής κ. Φύρμας, ο κ. Χαντζημανώλης.

Εικ.10. Ο κ. Παπουλιάκος, ο κ. Ψαρομάτης, ο κ. Οικονομίδης, ο κ. Καρασμάνης, ο καθηγητής κ. Μάρκου, ο αναπλ. καθηγητής κ. Ψύλλας, ο κ. Παρπούνας.

Εικ.11. Η κ. Χειμών, ο καθηγητής κ. Μάρκου, η κ. Χριστοφορίδου, ο κ. Μουρτζούχος, η κ. Μανδραλή, η κ. Κύπριττου, ο κ. Χατζάκης, ο αναπλ. καθηγητής κ. Κυροδήμος.

Εικ.12. Στιγμιότυπο από το μετεκπαιδευτικό σεμινάριο «Διαγνωστικές δοκιμασίες στην Ακοολογία -Νευρωτολογία» με πλήθος συμμετεχόντων. Συντονίστρια η κ Χειμών, στο βήμα ο αναπλ. καθηγητής κ. Κυροδήμος.

Εικ.13. Στιγμιότυπο από την κατάμεστη αίθουσα στο διαδραστικό σεμινάριο «Θεραπευτική προσέγγιση και αποκατάσταση της βαρηκοΐας» και συντονιστή τον κ. Κυριαφίνη.

London, UK), τον Καθηγητή κ. Joachim Müller (Munich University) και την κ. Nehzat Koohi (UCL Ear Institute, London, UK) (Εικ.5,6). Ιδιαίτερο ενδιαφέρον εκδηλώθηκε από τους νεότερους συναδέλφους για τα κλινικά φροντιστήρια τα οποία είχαν ως θεματολογία τη διάγνωση και αντιμετώπιση της βαρηκοΐας καθώς και των παθήσεων που προκαλούν διαταραχές ισορροπίας (Εικ.12,13). Το επιστημονικό πρόγραμμα ολοκληρώθηκε με την παρουσίαση 40 Ελεύθερων Ανακοινώσεων και 91 e-Posters από νεότερους συναδέλφους. Στα διαλείμματα οι συνέδριοι είχαν την ευκαιρία να επισκεφτούν τα περίπτερα των εταιρειών-χορηγών και να μπηθούν σε νεότερα δεδομένα όσον αφορά τη φαρμακευτική θεραπεία, την διαγνωστική τεχνολογία και τις εξελίξεις των ακουστικών βοηθημάτων.

Το Συνέδριο αξιολογήθηκε από τον Πανελλήνιο Ιατρικό Σύλλογο με 19 μόρια Συνεχιζόμενης Ιατρικής Εκπαίδευσης (CMEcredits).

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Τα μέλη της Π.Ι.Ε.Ω.Α.Ν. ευχαριστούν θερμά για τη συμβολή τους στην επιτυχή διοργάνωση του συνεδρίου τις εταιρείες: Ανδρεάδης, Cosmoear, DampIaiD, Δημόπουλος, EarPLUS, ELPEN, Ευήκοον, Galiotos, GETREMED, IntelligENT, Κασάπογλου, BIANEΞ AE, MedicalExperts, Pfizer, Συστήματα Ακοής, Ταρασούδης, Uni-Pharma, BIANEΞ, Χρυσικός. Τέλος, η οργανωτική επιτροπή ευχαριστεί τη διοργανώτρια εταιρεία Voyager Travel and Congress καθώς με τον επαγγελματισμό και την εμπειρία του προσωπικού της συνέβαλε στην επιτυχημένη διεξαγωγή του συνεδρίου.

Δανηλίδης Γ. Βασίλειος
Καθηγητής ΩΡΛ Πανεπιστήμιο Πατρών
Διευθυντής Σπουδών του ΔΔΜΠΣ
Διευθυντής της Πανεπιστημιακής
ΩΡΛ Κλινικής Πατρών
Λυγερός Σπύρος
Ωτορινολαρυγγολόγος
Ακαδημαϊκός Υπότροφος ΩΡΛ
Πανεπιστημίου Πατρών
Καστανιουδάκης Ιωάννης
Καθηγητής ΩΡΛ, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

*Ελληνική Ωτορινολαρυγγολογία,
Τόμος 43 - Τεύχος 1-2, 2022*

Danielidis Vasileios
Professor and Chairman in ENT Department
University of Patras Director of Msc
Lygeros Spyridon, Md, PhD
Academic Fellow in ENT
University of Patras

Kastanioudakis Ioannis
Professor of Otorhinolaryngology
University of Ioannina
*Hellenic Otorhinolaryngology,
Volume 43 - Issue 1-2, 2022*

Επιτιμοποίηση της Καθηγήτριας Wytske J. Fokkens ως Επιτίμου Διδάκτορος του Πανεπιστημίου Πατρών στα πλαίσια του ΔΔΜΠΣ «Παθήσεις Ρινός, Βάσης Κρανίου και Προσωπικής Χώρας»

Nomination of Professor Wytske J. Fokkens as Honorary Doctorate of the University of Patras during the Master's degree Program "Disease of the nose, maxillofacial area and skull base"

Τόπος: Πάτρα, Συνεδριακό κέντρο, Πανεπιστημίου Πατρών

Ημερομηνία: Παρασκευή 10 Ιουνίου 2022

Γλώσσα Ημερίδας: Ελληνική – Αγγλική

Εικ.1 Η καθηγήτρια Wytske J. Fokkens με τον Πρύτανη του Πανεπιστημίου Πατρών καθηγητή Χρήστο Ι. Μπούρα κατά την τελετή αναγόρευσής της ως Επιτίμου Διδάκτορος του Πανεπιστημίου Πατρών.

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Είμαστε στην ευχάριστη θέση να σας ανακοινώσουμε την ολοκλήρωση των θεωρητικών μαθημάτων του τρίτου κύκλου του Διδρυματικού Διατμηματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Ιατρικής της Σχολής Επιστημών Υγείας του Πανεπιστημίου Πατρών και της Ιατρικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών με τίτλο: «Παθήσεις Ρινός, Βάσης Κρανίου και Προσωπικής Χώρας», στα πλαίσια του οποίου πραγματοποιήθηκε την Παρασκευή 10 Ιουνίου 2022, η τελετή επιτιμοποίησης της καθηγήτριας Wytske Fokkens ως Επιτίμου Διδάκτορος του Πανεπιστημίου Πατρών. Η εν λόγω τελετή πραγματοποιήθηκε στο συνεδριακό κέντρο του Πανεπιστημίου Πατρών με παρουσία του πρύτανη του Πανεπιστημίου Πατρών, του αναπληρωτή Προέδρου της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Πατρών καθώς και πλήθους καθηγητών και ιατρών από τις Ιατρικές Σχολές της Ελλάδας και της Ευρώπης (Εικ. 1-3).. Η διεθνούς φήμης και αναγνώρισης Professor Fokkens έχουμε την τιμή να αναλάβει ως επίτιμο μέλος και διδάσκουσα του Πανεπιστημίου Πατρών ως επιστημονικά υπεύθυνη για το τομέα των φλεγμονωδών παθήσεων των παραρρινίων κόλπων στο ΔΔΜΠΣ. Στα πλαίσια της τελευταίας ενότητας των θεωρητικών μαθημάτων, πραγματοποιήθηκαν διαλέξεις από τον καταξιωμένο και διεθνούς φήμης καθηγητή Prof. Paolo Castelnuovo από το Πανεπιστήμιο του Varese της Ιταλίας, του καθηγητή Prof. Paolo Battaglia από το ίδιο Πανεπιστήμιο καθώς και του Prof. Dr. med. Thomas Kühnel από το Πανεπιστήμιο του Regensburg της Γερμανίας.

Εικ.2 Η καθηγήτρια Wytske J. Fokkens μετά την αναγόρευσή της σε Επίτιμη Διδάκτωρ στο βήμα του Συνεδριακού κέντρου του Πανεπιστημίου Πατρών.

Ο 3ος κύκλος σπουδών του ΔΔΜΠΔ «Παθήσεις Ρινός, Βάσης Κρανίου και Προσωπικής Χώρας» θα ολοκληρωθεί το επόμενο εξάμηνο με τη πραγματοποίηση της πρακτικής εξάσκησης σε πτωματικά παρασκευάσματα στην ενδοσκοπική ρινοχειρουργική, ρινοπλαστική και εξωτερικές προσπελάσεις στις ανατομικές περιοχές προσώπου και προσθίου κρανιακού βόθρου καθώς και με την παρουσίαση της πτυχιακής εργασίας των μεταπτυχιακών φοιτητών. Το ανωτέρω Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών αποτελεί το πρότυπο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα του είδους του, όχι μόνο σε Ελληνικό αλλά και σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, από όσο γνωρίζουμε. Έχει ήδη ξεκινήσει από το εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2018-2019 και λειτουργεί με τη συνεργασία της Πανεπιστημιακής ΟΡΛ Κλινικής Πατρών και της Α΄ και Β΄ Πανεπιστημιακής ΟΡΛ Κλινικής Αθηνών και ήδη έχουν ολοκληρωθεί τα θεωρητικά μαθήματα του 3ου κύκλου. Για την υλοποίηση του Δ.Δ.Π.Μ.Σ. απασχολούνται καθηγητές του Πανεπιστημίου Πατρών και του ΕΚΠΑ καθώς και άλλες κατηγορίες διδασκόντων της ημεδαπής ή της αλλοδαπής με επιστημονική εξειδίκευση στα γνωστικά αντικείμενα που διδάσκονται στο Δ.Δ.Π.Μ.Σ. Επίσης έχει ανατεθεί διδασκαλία στους κατωτέρω Καθηγητές της Αλλοδαπής: Prof. dr. Wytske Fokkens, Netherlands Professor Piero Nicolai, Italy Professor Paolo Castelnovo, Italy Professor Dr. med. Thomas Kühnel, Germany Prof. Dr. med Manuel Bernal-Sprekelsen, Spain Professor Paolo Battaglia, Italy Prof. Dr. med Werner Heppt, Germany Joao Subti, MD PhD FEB (ORL-HNS), Portugal

Εικ.3 Αναμνηστική φωτογραφία μετά τη λήξη της αναγόρευσης. Διακρίνονται από αριστερά προς τα δεξιά: Καστανιουδάκης Ι., Γιωτάκης Ε., Μαστρονικολής Ν., Προκοπάκης Ε., Γιωτάκης Ι., Μαραγκουδάκης Π., Fokkens W., Δανιηλίδης Β., Τερζής Τ., Ναξάκης Σ., Casper, Λυγερός Σ., Κυροδήμος Τ., Δελίδης Α.

Κωνσταντινίδης Ιωάννης
Constantinidis Jannis

Καθηγητής Ωτορινολαρυγγολογίας
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Καστανιουδάκης Ιωάννης
Kastanioudakis Ioannis

Καθηγητής Ωτορινολαρυγγολογίας
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Ελληνική Ωτορινολαρυγγολογία,
Τόμος 43 - Τεύχος 1-2, 2022

21^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ωτορινολαρυγγολογίας, Χειρουργικής Κεφαλής & Τραχήλου 21th Panhellenic Congress of Otorhinolaryngology Head & Neck Surgery

Τόπος Συνεδρίου: Θεσσαλονίκη, Μακεδονία Παλλιάς

Ημερομηνίες διεξαγωγής Συνεδρίου: 17-20 Μαρτίου 2022

Γλώσσα Συνεδρίου: Ελληνική - Αγγλική

Εικ.1 Τελετή ανακήρυξης ως επιτιμών μελών της Εταιρείας μας, της καθηγήτριας Wytske Fokkens, Ολλανδία και των καθηγητών Piero Nicolai, Ιταλία και Claus Bachert, Βέλγιο.

Εικ.2 Εναρκτήρια τελετή, βράβευση καθ. Μπιζάκη Ιωάννη από τον καθ. Κωνσταντινίδη Ιωάννη.

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Αγαπητές/οί συνάδελφοι,

Μετά την εκδήλωση της πανδημίας COVID 19, ο τρόπος διεξαγωγής των επιστημονικών συνεδρίων και γενικότερα ο τρόπος μετάδοσης της επιστημονικής γνώσης τροποποιήθηκε σημαντικά, με τα webinars (διαδικτυακά σεμινάρια) να καθιερώνονται για δύο περίπου χρόνια τόσο σε εθνικό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο. Η Πανελλήνια ΩΡΛ εταιρεία αγκάλιασε με θέρμη από την πρώτη στιγμή το νέο θεσμό των webinars, διοργανώνοντας μηνιαία διαδικτυακά εκπαιδευτικά σεμινάρια με ποικίλη θεματολογία. Τα webinars συγκέντρωσαν στο σύνολό τους μεγάλο αριθμό συμμετεχόντων, ενώ αξίζει να σημειωθεί ότι σε αυτά συμμετείχαν επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Αν και ζούμε στην εποχή του διαδικτύου, η ανάγκη διενέργειας δια ζώσης σεμιναρίων δεν μπορεί να παραβλεφθεί.

Η Πανελλήνια ΩΡΛ εταιρεία κατανοώντας την ανάγκη αυτή και βασιζόμενη στην προηγηθείσα επιτυχία στην διοργάνωση του 28ου Πανευρωπαϊκού Ρινολογικού Συνεδρίου ERS2021 στη Θεσσαλονίκη (26-30/9/21), με δια ζώσης συμμετοχή πάνω από 1100 άτομα, προχώρησε στην οργάνωση και πραγματοποίηση

του 21ου Πανελλήνιου Συνεδρίου Ωτορινολαρυγγολογίας, Χειρουργικής Κεφαλής και Τραχήλου στις 17-20 Μαρτίου 2022 στη Θεσσαλονίκη.

Στους άρτια εξοπλισμένους χώρους του πλήρως ανακαινισμένου ξενοδοχείου Makedonia Palace, σε μια προνομιακή θέση επί της νέας Παραλίας στη συμπρωτεύουσα, δόθηκε η ευκαιρία σε 627 συνέδρους να παρακολουθήσουν ένα άρτια οργανωμένο επιστημονικό πρόγραμμα που κάλυπτε το σύνολο των επιμέρους επιστημονικών πεδίων της ειδικότητάς μας. Με αίσθηση ευθύνης προς τους νέους συναδέλφους, οργανώθηκε ένας μεγάλος αριθμός εκπαιδευτικών σεμιναρίων που επέτρεψε στο σύνολο των συμμετεχόντων να εμπλουτίσουν τις γνώσεις στα νεότερα επιστημονικά δεδομένα και χειρουργικές δεξιότητες.

Πραγματοποιήθηκαν συνολικά 42 συνολικά στρογγυλές τράπεζες, 8 δορυφορικά συμπόσια, 12 εκπαιδευτικά σεμινάρια/ μαθήματα και διαλέξεις από 6 προσκεκλημένους ξένους ομιλητές. Αξιοσημείωτος ήταν ο μεγάλος αριθμός των ελεύθερων ανακοινώσεων που παρουσιάστηκαν στο συνέδριο και το αναμφίβολα υψηλό επιστημονικό επίπεδο αυτών. Φυσικά, η επιτυχία του επιστημονικού προγράμματος βασίστηκε στους

υψηλού επιστημονικού κύρους ομιλητές, τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, που κλήθηκαν να δώσουν το παρόν. Για πρώτη φορά μετά από σχεδόν 3 χρόνια είχαμε και μια συμμετοχή όλων σχεδόν των σημαντικών εταιρειών στην διοργάνωση μας γεγονός που έγινε αντιληπτό από τον μεγάλο εκθεσιακό χώρο και την υψηλή επισκεψιμότητα του. Θα ήθελα ιδιαίτερα να ευχαριστήσω όλες τις εταιρείες που συμμετείχαν και ακολούθησαν την πρόσκληση μας να στηρίξουν τη Πανελλήνια Εταιρεία μας! Μέσα σε ένα αυστηρό πλαίσιο υγειονομικών πρωτοκόλλων λόγω των ισχυόντων μέτρων σε εθνικό επίπεδο για την πανδημία COVID 19, η οργανωτική επιτροπή του συνεδρίου διασφάλισε την ασφαλή διεξαγωγή του. Ξεπερνώντας τις αρχικές προσδοκίες, ο αριθμός των συμμετεχόντων ξεπέρασε τους 627 συνέδρους με δια ζώσης παρουσία, ενώ 420 σύνεδροι παρακολούθησαν διαδικτυακά το συνέδριο, αξιοποιώντας την εναλλακτική αυτή επιλογή, που φαίνεται πως πλέον έχει καθιερωθεί στα πλαίσια των επιστημονικών δρώμενων. Στην εναρκτήρια τελετή τιμήθηκαν για την μακροχρόνια προσφορά τους στην Πανελλήνια Εταιρεία μας οι καθηγητές Γεώργιος Βελεγράκης, Ιωάννης Μπιζάκης, Ιωάννης Σέγγας, Μιλτιάδης Τσαλιγόπουλος καθώς και οι συνάδερφοι Εμμανουήλ Κουδουμάνης και Κωνσταντίνος Παρπούνας. Επίσης ανακηρύχθηκαν ως επίτιμα μέλη της Εταιρείας μας η καθηγήτρια Wytse Fokkens, Ολλανδία και οι καθηγητές Piero Nicolai, Ιταλία και Claus Bachert, Βέλγιο για την μακροχρόνια συνεργασία τους με την Εταιρεία μας στα πλαίσια εκπαίδευσης των μελών μας και προώθησης των σχέσεων των επιστημονικών εταιρειών μας. Τέλος η Εταιρεία μας ευχαρίστησε και τίμησε το γραφείο FREI και συγκεκριμένα την κ. Γκαργκάσουλα και τους συνεργάτες της για

την μακροχρόνια άρτια και παραγωγική συνεργασία μας (Εικ 1-6). Κατά τη διάρκεια του 21ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ωτορινολαρυγγολογίας, Χειρουργικής Κεφαλής & Τραχήλου πραγματοποιήθηκαν και οι εκλογές για την ανάδειξη του νέου ΔΣ της Πανελληνίας ΩΡΛ Εταιρείας. Μετά το τέλος της θητείας του, το απεθθόν διοικητικό συμβούλιο, έχοντας αντιμετωπίσει τις προκλήσεις που προέκυψαν από την πανδημία Covid-19 σε επίπεδο διοργάνωσης των επιστημονικών δρώμενων της εταιρείας, αλλά και δυστοκιών που προϋπήρχαν της πανδημίας σχετικά με την οικονομοτεχνική κατάσταση της εταιρείας κατόρθωσε να κληροδοτήσει στο νέο ΔΣ ένα θετικό οικονομικό πρόσημο χάρη στην επιτυχή διεξαγωγή του Πανελληνίου συνεδρίου. Η Πανελλήνια ΩΡΛ Εταιρεία συνιστά την αρχαιότερη ιεραρχικά Εταιρεία στην ειδικότητα της Ωτορινολαρυγγολογίας, Χειρουργικής Κεφαλής και Τραχήλου στην Ελλάδα. Είναι το θεσμικό όργανο της ειδικότητας μας που μας αντιπροσωπεύει στην χώρα μας αλλά και στο εξωτερικό. Η μακρομέρευση της Πανελληνίας ΩΡΛ Εταιρείας βρίσκεται στα χέρια όλων μας. Το νέο ΔΣ έχει την αμέριστη στήριξη μας στο να διατηρήσει την Εταιρεία στο επίκεντρο των επιστημονικών δρώμενων σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. As στηρίζουμε λοιπόν όσο μπορούμε περισσότερο τον νέο Πρόεδρο μας, Παύλο Μαραγκουδάκη και το νέο Δ.Σ στην προσπάθεια τους αυτή.

Με τιμή και συναδελφικότητα

Ιωάννης Κωνσταντινίδης

Καθηγητής ΩΡΛ ΑΠΘ, Απερχόμενος Πρόεδρος της Πανελληνίας Εταιρείας ΩΡΛ, Χειρουργικής Κεφαλής & Τραχήλου

Εικ.3 Εναρκτήρια τελετή, βράβευση του καθ. Τσαλιγόπουλου Μιλτιάδη από τον καθ. Κωνσταντινίδη Ιωάννη.

Εικ.4 Εναρκτήρια τελετή, βράβευση του κ. Παρπούνα Κωνσταντίνου από τον καθ. Κωνσταντινίδη Ιωάννη.

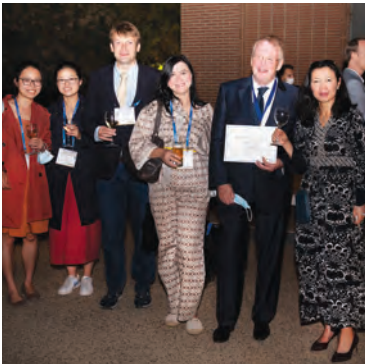

Εικ.5 Εναρκτήρια τελετή, βράβευση του κ. Κουδουμάνη Εμμανουήλ από τον καθ. Κωνσταντινίδη Ιωάννη.

Εικ.6 Εναρκτήρια τελετή, βράβευση της κ. Γκαργκάσουλα Νίκης, (γραφείο FREI), από τον καθ. Κωνσταντινίδη Ιωάννη.

Κωνσταντινίδης Ιωάννης
Καθηγητής ΩΡΛ, ΑΠΘ
Καστανιουδάκης Ιωάννης
Καθηγητής ΩΡΛ, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
*Ελληνική Ωτορινολαρυγγολογία,
Τόμος 42 - Τεύχος 4, 2021*

Ο Καθηγητής Claus Bachert που βραβεύτηκε επίτιμο μέλος της Ευρωπαϊκής Ρινολογικής Εταιρείας μετά της συζύγου του και άλλων συνέδρων.

-28° Ρινολογικό συνέδριο της Ευρωπαϊκής Ρινολογικής Εταιρείας (ERS) -39° Συνέδριο της Παγκόσμιας Εταιρείας φλεγμονωδών και αλλεργικών παθήσεων ρινός (ISIAN) -21° Συνέδριο της Παγκόσμιας Ρινολογικής Εταιρείας (IRS)

Τόπος Συνεδρίου, Θεσσαλονίκη

Ημερομηνία διεξαγωγής: 26-30 Σεπτεμβρίου 2021

-28th Congress of European Rhinologic Society (ERS) -39th Congress of the International Society of Inflammation and Allergy of the Nose (ISIAN) -21th Congress of the International Rhinologic Society (IRS)

ERS 2021, September 26-30, 2021, Thessaloniki, Greece

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Μετά από σχεδόν 20 μήνες αναστολής όλων των δια ζώσης συνεδρίων/ μετεκπαιδευτικών σεμιναρίων λόγω της πανδημίας του COVID-19, πραγματοποιήθηκε στη Θεσσαλονίκη στις 26-30 Σεπτεμβρίου 2021, το 28ο Ρινολογικό συνέδριο της Ευρωπαϊκής Ρινολογικής Εταιρείας (ERS) μαζί με το 39ο Συνέδριο της Παγκόσμιας Εταιρείας φλεγμονωδών και αλλεργικών παθήσεων ρινός (ISIAN) και το 21ο Συνέδριο της Παγκόσμιας Ρινολογικής Εταιρείας (IRS).

Για πρώτη φορά, η ελίτ της Ευρωπαϊκής και Παγκόσμιας Ρινολογίας συναντήθηκε στη Θεσσαλονίκη, μεταλαμβάνοντας στους συνέδρους όλα τα νεότερα επιστημονικά δεδομένα.

Η προσπάθεια ξεκίνησε στη Στοκχόλμη της Σουηδίας το 2016, όπου κερδίσαμε την ανάθεση του συνεδρίου μεταξύ ισχυρών πόλεων όπως τη Βαρκελώνη και την Αγία Πετρούπολη. Το συνέδριο είχε αρχικά προγραμματιστεί να γίνει τον Ιούνιο του 2020 αλλά αναβλήθηκε εξαιτίας της πανδημίας COVID-19. Τρεις μήνες πριν την αναβολή του το συνέδριο είχε ξεπεράσει σε συμμετοχές, χορηγίες και ελεύθερες ανακοινώσεις το συνέδριο που έγινε το 2018 στο Λονδίνο και που θεωρείται το πιο πετυχημένο συνέδριο της Ευρωπαϊκής Ρινολογικής Εταιρείας.

Παρά την αβεβαιότητα που προκαλούσε η εξέλιξη της πανδημίας τόσο σε εθνικό, όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο, συνεχίσαμε την προσπάθεια με πίστη και αφοσίωση και η υλοποίηση του συνεδρίου ξεπέρασε κάθε προσδοκία. Μέσα σε ένα αυστηρό πλαίσιο υγειονομικών κανονισμών, ώστε να διασφαλιστεί η ασφάλεια του συνεδρίου, αυτού καθ' εαυτού, αλλά και των συμμετεχόντων, η οργανωτική επιτροπή κατόρθωσε να δομήσει με μεγάλη προσπάθεια ένα εξαιρετικό επιστημονικό πρόγραμμα που κράτησε αμείωτο το ενδιαφέρον των συνέδρων από την πρώτη μέχρι την τελευταία μέρα του συνεδρίου. Να σημειωθεί η μεγάλη δυσκολία στην επίτευξη τελικού προγράμματος μια που μέχρι την τελευταία στιγμή πολλοί ομιλητές και συμμετέχοντες στο πρόγραμμα δεν ήταν σίγουρο εάν θα μπορούσαν να παραβρεθούν.

Στους χώρους των δύο κτηρίων του Μεγάλου Μουσικής Θεσσαλονίκης, πραγματοποιήθηκαν για 4 συνεχόμενες ημέρες ένα πλήθος επιστημονικών διαλέξεων, στρογγυλών τραπεζών, επιστημονικών συμποσίων και επιστημονικών ανακοινώσεων που έδωσαν την ευκαιρία ενημέρωσης στα νεότερα επιστημονικά δεδομένα, εμπάθυνσης σε τομείς που έχουν αναπτυχθεί

Η Γενική Γραμματέας και ο Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Ριнологικής Εταιρείας, Wytske Fokkens και Ιωάννης Κωνσταντινίδης μαζί με την κ. Γκαργκάσουλα (Εταιρεία Frei).

Ο Καθηγητής Στυλιανός Κουντάκης που βραβεύτηκε ως επίτιμο μέλος της Ευρωπαϊκής Ριнологικής Εταιρείας σε διαδικτυακή σύνδεση από Αμερική.

Η απονομή του μεταλλίου της προεδρίας της Ευρωπαϊκής Ριнологικής Εταιρείας (ERS) από τον απερχόμενο Πρόεδρο Sean Carrie στον νυν Πρόεδρο Ιωάννη Κωνσταντινίδη.

Από αριστερά προς τα δεξιά: Κ. Γκαργκάσουλα, Πάυλος Μαραγκουδάκης, Ευάγγελος Γιωτάκης και Μιχάλης Κατωτομηλάκης.

Από αριστερά προς τα δεξιά: Ευάγγελος Γκόλας, κ. Γκαργκάσουλα, Χρίστος Γεωργάλας και Άλκης Καρλιγκιώτης.

Από δεξιά προς τα αριστερά: Ο Πρόεδρος της Ελληνικής Ριнологικής Εταιρείας, Πλαστικής Χειρουργικής Προσώπου Τιμολέων Τερζής με τον Peter Hellings σε συντονισμό στοργυλλής τράπεζας.

Ο Αντώνης Παπαβασιλείου, που βραβεύτηκε ως επίτιμο μέλος της Ευρωπαϊκής Ρινολογικής Εταιρείας μαζί με την Πρόεδρο των Ελλήνων ΩΡΛ Ελεύθερων Επαγγελματιών, Όλγα Κεσίδου.

και στο παρελθόν, ενώ υπογραμμίστηκε με σαφήνεια η θέση της Ρινολογίας στο φλέγον θέμα της εποχής, την πανδημία COVID-19. Συγκεκριμένα, πραγματοποιήθηκαν 9 plenary sessions (επιστημονικές διαλέξεις), 60 συμπόσια, 40 στοργουλιές τράπεζες και 20 εκπαιδευτικά μαθήματα (instructional courses), ενώ ο αριθμός των ελεύθερων ανακοινώσεων που παρουσιάστηκαν ξεπέρασε τις 1000. Το επιστημονικό πρόγραμμα του συνεδρίου στηρίχθηκε από 300 διδάσκοντες/ομιλητές (faculty members), ενώ αξίζει να υπογραμμιστεί η έντονη ελληνική παρουσία μεταξύ αυτών. 52 Έλληνες επιστήμονες που δραστηριοποιούνται τόσο εντός όσο και εκτός συνόρων συμμετείχαν ενεργά ως ομιλητές και ως προεδρεύοντες, καταδεικνύοντας την επιστημονική επάρκεια της χώρας μας στον τομέα της Ρινολογίας. Μεγάλη χαρά προκάλεσε η ανακήρυξη σε επίτιμα μέλη της Ευρωπαϊκής Ρινολογικής Εταιρείας (ERS) και δύο ελλήνων ρινολόγων του Καθηγητή Στυλιανού Κουντάκη από το Πανεπιστήμιο Augusta της Georgia των ΗΠΑ και του Αντώνη Παπαβασιλείου από την Αθήνα. Επίσης ως επίτιμα μέλη ανακηρύχθηκαν και ο Καθηγητής Claus Bachert από το Βέλγιο και ο Καθηγητής Ray Sacks από το Sydney, της Αυστραλίας.

Ο αριθμός των συμμετεχόντων ξεπέρασε κατά πολύ τα εκτιμώμενα μεγέθη, φθάνοντας τις 1100 ζωντανές συμμετοχές, ενώ παράλληλα 520 άτομα επέλεξαν να παρακολουθήσουν διαδικτυακά το συνέδριο, αξιοποιώντας την εναλλακτική αυτή επιλογή που παρέχει η οργανωτική επιτροπή. Η δυνατότητα διαζώσης παρακολούθησης έδωσε στους συνέδρους την ευκαιρία να ανταλλάξουν εκ του σύνεγγυς απόψεις και σκέψεις και να θέσουν τα θεμέλια επιστημονικών συνεργασιών για το μέλλον.

Ζώντας στην εποχή του διαδικτύου και της ταχύτητας διάδοσης της επιστημονικής γνώσης, η πραγματοποίηση ενός συνεδρίου, με την κλασική του μορφή, μας υπενθύμισε αυτό που όλοι γνωρίζαμε: πως η ανθρώπινη επαφή δίνει μια διαφορετική απόχρωση στην μετάδοση της γνώσης.

Το συνέδριο ολοκληρώθηκε με την ημερίδα της Ελληνικής Ρινολογικής Εταιρείας Πλαστικής Χειρουργικής Προσώπου, που έλαβε χώρα την τελευταία ημέρα του συνεδρίου 30 Σεπτεμβρίου, χαρίζοντας στους συμμετέχοντες μια πρωτότυπη ζωντανή ανοικτή συζήτηση. Για πρώτη φορά, τα πλέον δημοφιλή ρινολογικά θέματα, όπως είναι η αλλεργική ρινίτιδα, η χρόνια ρινοκοιλίτιδα με ή χωρίς ρινικούς πολυποδες και η ρινοπλαστική αναπτύχθηκαν από καταξιωμένους στον χώρο ομιλητές, ενώ η διαδραστική συζήτηση με το κοινό επέτρεψε όχι απλά να ανακεφαλωθούν τα νεότερα επιστημονικά δεδομένα, όπως είχαν αναπτυχθεί τις προηγούμενες μέρες στα πλαίσια του ERS 2021, αλλά και να τεθούν επί τάπητος πολλά θέματα που μέχρι πρότινος έμεναν αναπάντητα.

Σίγουρα η ενθουσιώδης συμμετοχή του κοινού καταδεικνύει την αναγκαιότητα ενσωμάτωσης τέτοιου τύπου «ανοικτών συζητήσεων» στα επιστημονικά συνέδρια τόσο στο πεδίο της Ρινολογίας, όσο και στο σύνολο της Ωτορινολαρυγγολογίας.

Η Ευρωπαϊκή Ρινολογική Εταιρεία ξεκίνησε την οργάνωση του 29ου Συνεδρίου της Ευρωπαϊκής Ρινολογικής Εταιρείας που θα πραγματοποιηθεί στην Σόφια, Βουλγαρία της 17-20 Ιουνίου το 2023. Είναι ευκαιρία και πρέπει όλοι οι έλληνες Ρινολόγοι να έχουμε και εκεί δυναμική παρουσία και να διεκδικήσουμε βήμα και συμμετοχή στα όργανα των διεθνών εταιρειών.

Να ευχαριστήσω θερμά τα μέλη της ελληνικής οργανωτικής επιτροπής, την ελληνική ρινολογική εταιρεία, του έλληνες ρινολόγους από την πατρίδα μας αλλά και από το εξωτερικό που συμμετείχαν στην πραγματοποίηση του συνεδρίου.

Ένα μεγάλο ευχαριστώ και στην Εταιρεία FREI και προσωπικά την κ. Γκαργκάσουλα με τους συνεργάτες της για τη μεγάλη προσπάθεια, υποστήριξη και άρτια διοργάνωση.

Τα σχόλια στο διοικητικό συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Εταιρείας για την αποτίμηση του συνεδρίου ήταν πολύ θετικά τόσο για την υπό αυτές τις συνθήκες οργάνωση του συνεδρίου, συμμετοχή αλλά και για τον οικονομικό απολογισμό.

Αγαπητοί φίλοι σας ευχαριστώ θερμά για την κοινή μας προσπάθεια να αναδείξουμε την ρινολογία και την Ελλάδα μας!

Με τιμή

Ιωάννης Κωνσταντινίδης

Καθηγητής ΩΡΛ, ΑΠΘ

Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Ρινολογικής Εταιρείας (ERS)

Αντιπρόεδρος της παγκόσμιας Εταιρείας φλεγμονωδών

και αλλεργικών νοσημάτων ρινός (ISIAN)

Πρόεδρος της Πανελληνίας Εταιρείας ΩΡΛ,

Χειρουργικής Κεφαλής και Τραχήλου

Δανηλίδης Βασίλειος Γ.
Καθηγητής ΩΡΛ
Πανεπιστήμιο Πατρών
Λυγερός Σπύρος
Πανεπιστημιακός Υπότροφος
Πανεπιστημιακή ΩΡΛ Κλινική Πατρών
Καστανιουδάκης Ιωάννης
Καθηγητής ΩΡΛ
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

*Ελληνική Ωτορινολαρυγγολογία,
Τόμος 41 - Τεύχος 3, 2020*

Εικ. 1 Ο καθηγητής Βασίλειος Δανηλίδης διευθυντής Σπουδών του Διδρυματικού Διατμηματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών με την καθηγήτρια Wytse Fokkens από Ολλανδία.

Διδρυματικό Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Ιατρικής της Σχολής Επιστημών Υγείας του Πανεπιστημίου Πατρών και της Ιατρικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών με τίτλο: «Παθήσεις Ρινός, Βάσης Κρανίου και Προσωπικής Χώρας». Ολοκλήρωση του πρώτου κύκλου.

The Interuniversity - Interdepartmental Postgraduate Master Degree Program of the department of Medicine of the University of Patras and Medical School of the National and Kapodistrian University of Athens with the title "Diseases of the nose, skull base and maxillofacial area". Completion of the first circle of studies

*Τόπος διεξαγωγής: Πάτρα, Γλώσσα: Ελληνική
Ημερομηνία διεξαγωγής: 10-11 Ιουλίου 2020*

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Με μεγάλη επιτυχία ολοκληρώθηκε ο πρώτος κύκλος του Διδρυματικού Διατμηματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Ιατρικής της Σχολής Επιστημών Υγείας του Πανεπιστημίου Πατρών και της Ιατρικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών με τίτλο: «Παθήσεις Ρινός, Βάσης Κρανίου και Προσωπικής Χώρας», με την πραγματοποίηση της πρακτικής εξάσκησης σε πτωματικά παρασκευάσματα στην ενδοσκοπική ρινοχειρουργική, ρινοπλαστική και εξωτερικές προσπελάσεις στις ανατομικές περιοχές προσώπου και προσθίου κρανιακού βόθρου.

Το εν λόγω workshop πραγματοποιήθηκε στην Πάτρα στο νέο κέντρο εκπαίδευσης που δημιουργήθηκε στα πλαίσια του ανωτέρω Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών. Πρόκειται για ένα πρότυπο εργαστηριακό κέντρο εκπαίδευσης συνολικής έκτασης 400 τετραγωνικών, το οποίο περιλαμβάνει τρεις αίθουσες σεμιναρίων, 50, 45 και 30 ατόμων καθώς και δυο αίθουσες εργαστηρίου κατάλληλες να φιλοξενήσουν έως και 12 σταθμούς

εργασίας. Είναι οργανωμένο και εφοδιασμένο με εξοπλισμό, (ψυγεία με αυτόματη ηλεκτρονική ρύθμιση θερμοκρασίας και καταψύκτη βαθιάς κατάψυξης), αυστηρών εργαστηριακών προδιαγραφών για αποθήκευση και φύλαξη ερευνητικού υλικού, σύμφωνα με τις ευρωπαϊκές προδιαγραφές, γεγονός που το καθιστά ένα κέντρο εκπαίδευσης μοναδικό στον ελληνικό χώρο, και ταυτόχρονα ένα από τα καλύτερα στην Ευρώπη. Το ανωτέρω Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών αποτελεί το μοναδικό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα του είδους του, όχι μόνο σε Ελληνικό αλλά και σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, από όσο γνωρίζουμε. Έχει ήδη ξεκινήσει από το εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2018-2019 και λειτουργεί με τη συνεργασία της Πανεπιστημιακής ΩΡΛ Κλινικής Πατρών και της Α΄ και Β΄ Πανεπιστημιακής ΩΡΛ Κλινικής Αθηνών.

Για την υλοποίηση του Δ.Δ.Π.Μ.Σ απασχολούνται μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Ιατρικής του Πανεπιστημίου Πατρών, μέλη ΔΕΠ της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ καθώς και μέλη ΔΕΠ άλλων Τμημάτων

των δύο Πανεπιστημίων ή άλλων Πανεπιστημίων της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, καθώς και άλλες κατηγορίες διδασκόντων της ημεδαπής ή της αλλοδαπής με επιστημονική εξειδίκευση στα γνωστικά αντικείμενα που διδάσκονται στο Δ.Δ.Π.Μ.Σ. Συγκεκριμένα κατά τον 1ο κύκλο σπουδών, είχαμε την τιμή να αναλάβει ως επίσημο και επίτιμο μέλος και διδάσκουσα του Πανεπιστημίου Πατρών, η διεθνούς φήμης και αναγνώρισης Professor Fokkens από την Ολλανδία, η οποία είναι επιστημονικά υπεύθυνη για το τομέα των φλεγμονωδών παθήσεων

των παραρτηρίων στο ΔΔΜΠΣ (Εικ. 1-5).

Επίσης έχει ανατεθεί διδασκαλία στους κατωτέρω Καθηγητές της αλλοδαπής:

- Prof. Dr. med Werner Herpt, Germany
- Joao Subti, MD PhD FEB (ORL-HNS), Portugal
- Prof. Dr. med. Thomas Kühnel, Germany
- Prof. Dr. med Manuel Bernal-Sprekelsen, Spain
- Prof. Paolo Battaglia, Italy
- Prof. Piero Nicolai, Italy

Εικ. 2 Αίθουσα εργαστηρίου του Κέντρου Εκπαίδευσης δυναμικότητας 12 σταθμών εργασίας.

Εικ. 3 Η αίθουσα εργαστηρίου κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης σε πτωματικά παρασκευάσματα.

Εικ. 4 Εκπαιδευτές του workshop: διακρίνονται εξ' αριστερών προς τα δεξιά οι Σκουλάκης Χαράλαμπος, Μαρουδιάς Νικόλαος, Γιωτάκης Ιωάννης, Δανιηλίδης Βασίλειος, Γεωργιάλας Χρήστος, Καστανιουδάκης Ιωάννης, Μαραγκουδάκης Παύλος, Μαστρονικολής Νικόλαος και Τσουνής Μιχάλης.

Εικ. 5 Αναμνηστική φωτογραφία μέρους των συμμετεχόντων στο workshop με τους εκπαιδευτές. Στην πρώτη σειρά εξ' αριστερών προς τα δεξιά διακρίνονται οι: Μαστρονικολής Νικόλαος, Σκουλάκης Χαράλαμπος, Γιωτάκης Ιωάννης, Δανιηλίδης Βασίλειος, Καστανιουδάκης Ιωάννης και Δελίδης Αλέξανδρος. Στη δεύτερη σειρά οι: Αλίκη Δρόσου, Κούγιου Χαρά, Καραμαγκιόλας Σωτήριος, Κόλλια Εύη, Κόμνος Ιωάννης, Καζαντζή Μαρία, Μιχάλη Μαρία, Ψυχογιός Γεώργιος, Μπάρκουλας Ευστάθιος, Λυγερός Σπύρος, Μπαλάσης Σταύρος.

Τριαρίδης Στέφανος
Καθηγητής ΩΡΛ
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Καστανιουδάκης Ιωάννης
Καθηγητής ΩΡΛ
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Ελληνική Ωτορινολαρυγγολογία,
Τόμος 41 - Τεύχος 1, 2020

Επιστημονική εκδήλωση και κοπή βασιλόπιτας της ΩΡΛ Εταιρείας Βορείου Ελλάδος

Scientific meeting and New Year diner of ORL society of North Greece

Τόπος επιστημονικής εκδήλωσης: Grand Hotel Palace Θεσσαλονίκη.

Ημερομηνία διεξαγωγής: 8 Φεβρουαρίου 2020

Γλώσσα εκδήλωσης: Ελληνική

Εικ.1 Η αίθουσα της επιστημονικής εκδήλωσης κατάμεστη (210 συμμετέχοντες).

Εικ.2 Ο Καθηγητής της Πανεπιστημιακής ΩΡΛ Κλινικής Ιωαννίνων, Ψυχογιός Γεώργιος στο βήμα.

Εικ.3 Ο Καθηγητής της Πανεπιστημιακής ΩΡΛ Κλινικής Λάρισας Μπιζάκης Ιωάννης στο βήμα.

Εικ.4 Κοπή της πίτας:
Διακρίνονται οι: Τριαρίδης Στέφανος Πρόεδρος,
Αηδόνης Ιωάννης Γενικός Γραμματέας
και Αγγουριδάκης Νικόλαος Ειδικός Γραμματέας ΩΡΛ
Εταιρείας Βορείου Ελλάδος.

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Με μεγάλη επιτυχία έγινε το Σάββατο 8 Φεβρουαρίου η κοπή της βασιλόπιτας της ΩΡΛ Εταιρείας Βορείου Ελλάδος στο Grand Hotel Palace. Προηγήθηκε η επιστημονική εκδήλωση όπου μίλησαν σε κατάμεστη αίθουσα (πάνω από 210 συμμετέχοντες) (Εικ.1), ο Καθηγητής ΩΡΛ της Πανεπιστημιακής ΩΡΛ κλινικής Ιωαννίνων, Ψυχογιός Γεώργιος με θέμα "Χειρουργική αποκατάσταση ακοής στη χρόνια μέση ωτίτιδα" (Εικ. 2), ο Καθηγητής ΩΡΛ της Πανεπιστημιακής ΩΡΛ κλινικής Λάρισας, Μπιζάκης Ιωάννης με θέμα "Οι εν τω βάθει φλεγμονές τραχήλου στον 21ο αιώνα" (Εικ.3) και ο Καθηγητής ΑΠΘ, Ηλεκτρολόγος Μηχανικός & Μηχανικός Υπολογιστών, Πασιάδης Κωνσταντίνος με θέμα "Ευφυή συστήματα και εξατομικευμένες λύσεις ακοής". Ακολούθησε η κοπή της πίτας Εικ. 4, δεξίωση, χορός και η μοναδική εμφάνιση του συγκροτήματος "ντΩ-Ρε-Λα".

Το φλουρί έτυχε στο κομμάτι του Χριστού και της ΩΡΛ Εταιρείας Βορείου Ελλάδος. Ο πρόεδρος και το Δ.Σ. της ΩΡΛ Εταιρείας Βορείου Ελλάδος εύχονται σε όλους τους συναδέλφους Καλή χρονιά με Υγεία, επαγγελματικές και επιστημονικές επιτυχίες και στιγμές οικογενειακής ευτυχίας. Ευχαριστούμε θερμά τον χορηγό της εκδήλωσης, Εταιρεία ακουστικών βαρκοκίας hearLIFE (Εθνικής Αμύνης 33) και τους κκ. Χατζηνασασίου και Αναγνώστου.

Κυροδμήμος Ευθύμιος
Επίκουρος Καθηγητής ΩΡΛ,
Πανεπιστήμιο Αθηνών - ΕΚΠΑ,
Πρόεδρος του Συνεδρίου
Καστανιουδάκης Ιωάννης
Καθηγητής ΩΡΛ,
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
Ελληνική Ωτορινολαρυγγολογία,
Τόμος 40 - Τεύχος 4, 2019

4^ο Συνέδριο Καρκίνου Κεφαλής και Τραχήλου με Διεθνή Συμμετοχή

4th Congress of Head and Neck Cancer

Τόπος διεξαγωγής: Αθήνα, Ξενοδοχείο Crowne Plaza.

Ημερομηνίες διεξαγωγής Συνεδρίου: 18-19 Οκτωβρίου 2019.

Γλώσσα: Ελληνική.

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Το 4ο Συνέδριο της Ελληνικής Εταιρείας Καρκίνου Κεφαλής και Τραχήλου – ΕΕΚΚΕΤ πραγματοποιήθηκε με εξαιρετική επιτυχία και το παρακολούθησαν με ενδιαφέρον 260 σύνεδροι από ποικίλους χώρους των επαγγελματιών Υγείας. Το Συνέδριο ήταν αφιερωμένο στην Ευρωπαϊκή Δράση του Make Sense Campaign της European Head Neck Society (Εικ. 1).

Η Ευρώπη και η Ευρωπαϊκή Εταιρεία Καρκίνου Κεφαλής και Τραχήλου - EHNS ανέλαβαν, από το 2013, μια πρωτοπόρα καμπάνια με σκοπό την αύξηση της εγρήγορσης για τον καρκίνο κεφαλής και τραχήλου. Στόχος της καμπάνιας είναι η ενημέρωση και η ανάληψη δράσεων που επικεντρώνονται στην αύξηση της επιβίωσης και τη βελτίωση της ποιότητας της ζωής των ασθενών με καρκίνο κεφαλής και τραχήλου. Η ΕΕΚΚΕΤ εκπροσωπεί στον Ευρωπαϊκό αυτό θεσμό την Ελλάδα.

Το κεντρικό θέμα του 4ου συνεδρίου Κεφαλής και Τραχήλου για το 2019 είχε ως κεντρικό αισιόδοξο σύνθημα: Heads Up! (τα Κεφάλια Ψηλά). Μία διάγνωση καρκίνου στην κεφαλή και τον τράχηλο μπορεί να αποτελέσει "shock" για τον ασθενή. Συζητήσεις και διερευνήσεις με τους Γιατρούς της διεπιστημονικής Ομάδας είναι έντονες για τις επόμενες εβδομάδες μετά την διάγνωση. Οι ασθενείς μετά τη θεραπεία μπορεί να μην είναι οι ίδιοι και να μην αναγνωρίζουν τον εαυτό τους. Ο ασθενής πρέπει να αισθάνεται δυνατός να κάνει ερωτήσεις και να λάβει τις απαντήσεις που χρειάζεται από την διεπιστημονική Ομάδα.

Δόθηκε ιδιαίτερη βαρύτητα στην ενημέρωση του κοινού, την προαγωγή της γνώσης και την εγρήγορση σχετικά με τους παράγοντες κινδύνου ανάπτυξης του καρκίνου της Κεφαλής και του Τραχήλου, αλλά και την έγκαιρη διάγνωση.

Συζητήθηκε: (α) η πρόληψη και η αναγνώριση των πρώιμων σημείων και συμπτωμάτων της νόσου, τόσο από τους ασθενείς και το κοινό όσο και από τους επαγγελματίες υγείας, (β) η πρώιμη διάγνωση και θεραπεία, (γ) η παροχή της κατάλληλης υποστηρικτικής φροντίδας, η οποία μειώνει τις υποτροπές και προσφέρει ποιότητα ζωής.

Οι δράσεις απευθύνονται επίσης και στις υπηρεσίες πολιτικής της υγείας και σε επιστημονικούς οργανισμούς αλλά και προς τα άτομα, που στέκονται δίπλα στον ασθενή με καρκίνο (care givers). Το κεντρικό μήνυμα της Ευρωπαϊκής Δράσης του Make

Sense Campaign στοχεύει στην ενδυνάμωση των ομάδων ατόμων που έχουν επιβιώσει αλλά και τους φροντιστές τους, ώστε να αντιμετωπίζονται οι σοβαρές ανάγκες στη θεραπεία του καρκίνου κεφαλής & τραχήλου σε όλη την Ευρώπη!

Στα πλαίσια αυτά κεντρική θέση κατέχει ο νοσηλευτής δίπλα στον ασθενή με προσεγγίσεις όπως: η καθοδήγηση του ασθενή "Navigating patients with head and neck cancers", την ανάλυση του κλινικού ρόλου του νοσηλευτή, την νοσηλευτική συμβολή στην πρώιμη ανίχνευση σημείων λοίμωξης, την προσέγγιση του «απομονωμένου» ασθενή και του ασθενή τελικού σταδίου καθώς και το ρόλο του εξειδικευμένου στον καρκίνο της κεφαλής και του τραχήλου νοσηλευτή.

Σημαντική και συγκινητική στιγμή αποτέλεσαν οι ομιλίες – κατάθεση ψυχής των ασθενών που έχουν επιβιώσει από τον καρκίνο, με μηνύματα ζωής και αισιοδοξίας, αποσπώντας ζωηρά χειροκροτήματα. Συζητήθηκαν διαταραχές των θεραπειών που προβληματίζουν, όπως διαταραχές κατάποσης, διαταραχές ωμικής ζώνης και άνω άκρου και η αποκατάστασή τους, όπως και η αποκατάσταση λεμφικών διαταραχών και του λεμφοιδήματος, αλλά και οι επίμονες σε αυτούς τους ασθενείς διατροφικές διαταραχές.

Σημαντική στιγμή αποτέλεσε η ανάλυση των εξελίξεων στην ακτινοθεραπεία σήμερα με τη χαρτογράφηση των αλληλαγών τα τελευταία 20 χρόνια του χάρτη ακτινοθεραπείας και την αξιολόγηση της προσφοράς του Ιδρύματος Σταύρος Νιάρχος στην ακτινοθεραπεία του σήμερα. Ο διακεκριμένος καθηγητής Ε. Nkenke από τη Βιέννη ανέλυσε τον ρόλο της αισθητικής και λειτουργικής αποκατάστασης μετά από εκτεταμένες χειρουργικές παρεμβάσεις στην κεφαλή και τον τράχηλο.

Κεντρικό σημείο αποτέλεσε η ανάλυση των σκοπών του Make Sense Campaign και η διαδραστική συμμετοχή με την προσφορά τροποποιημένων γευμάτων όπως τα χρησιμοποιούν οι ασθενείς με διαταραχές κατάποσης από τον καρκίνο κεφαλής – τραχήλου, τα οποία μοιράστηκαν και δοκιμάστηκαν από το κοινό, ευγενική και συγκινητική προσφορά από τον σεφ κ. Απέργη και την ομάδα του, άνθρωπο με ιδιαίτερη ευαισθησία στον τομέα της υγείας και της φροντίδας των ασθενών αυτών.

Ο καθηγητής Ψυχιατρικής κος Παπαγεωργίου συγκίνησε και

Σύνεδροι. Διακρίνονται εξ αριστερών προς τα δεξιά οι: Ιωάννης Μπιζάκης, Ιωάννης Καστανιουδάκης, Ευθύμιος Κυροδήμος, Ουρανία Νικολάτου-Γαλίτη, Ιωάννης Σέγγας, Αμάντα Ψυρρή, Βασίλης Κουλουλιάς, Περικλής Τσέκερης, Γεώργιος Ψυχογιός, Ιωάννης Χατζηγιάννου και Ιωάννης Γιωτάκης.

Βράβευση του Καθηγητή Βασίλη Γοργούλη για την πολυετή εξέχουσα προσφορά του στη Μοριακή Βιολογία των Όγκων Κεφαλής και Τραχήλου. Διακρίνονται εξ αριστερών προς τα δεξιά οι: Ευθύμιος Κυροδήμος, Ουρανία Νικολάτου-Γαλίτη, Βασίλης Γοργούλης, Αμάντα Ψυρρή και Βασίλης Κουλουλιάς.

ευαισθητοποίησε το ακροατήριο με την ανάλυση της Ψυχοογκολογικής κλινικής προοπτικής.

Στο τέλος της πρώτης ημέρας η πρόεδρος της ΕΕΚΚΕΤ κα Ψυρρή επέδωσε βραβείο στον Καθηγητή κ. Β. Γοργούλη για την πολυετή εξέχουσα προσφορά του στη Μοριακή Βιολογία των Όγκων Κεφαλής και Τραχήλου (Εικ. 2).

Τη δεύτερη ημέρα των εργασιών κεντρικό σημείο αποτέλεσε το Διεπιστημονικό Ογκολογικό Συμβούλιο, με συζήτηση περιστατικών και διαδραστική διεπιστημονική αντιπαράθεση απόψεων για τα βήματα αντιμετώπισης των ασθενών. Πραγματοποιήθηκαν 3 συνολικά Διεπιστημονικά Ογκολογικά Συμβούλια καταδεικνύοντας το ενδιαφέρον και την επιτυχία διαδραστικών διεπιστημονικών συζητήσεων για τέταρτη συνεχή χρονιά με ολοένα κλιμακούμενο αριθμό συμμετεχόντων από ποικίλες ειδικότητες.

Και τη δεύτερη ημέρα η Υποστηρικτική φροντίδα κατά τη θεραπεία και την επιβίωση δέσποζε, με την ανάλυση επιπλοκών της

ανοσοθεραπείας στη στοματική κοιλότητα, τη σχέση βλεννογονίτιδας και λοιμώξεων, τη Γναθοπροσωπική αποκατάσταση, την ανάλυση της λογοθεραπευτικής παρέμβασης μετά τη θεραπεία καθώς και τη Ψυχοκοινωνική υποστήριξη των ασθενών. Στην επιβίωση και ποιότητα ζωής συζητήθηκε η αξία της αξιολόγησης από τον εξειδικευμένο οδοντίατρο, Dental & Oral Oncologist - στην ακτινοθεραπεία και χημειο-ακτινοθεραπεία κεφαλής και τραχήλου από την Καθηγήτρια κα Ο. Νικολάτου-Γαλίτη. Τέλος οι νέες θεραπείες με την Ανοσοθεραπεία στον καρκίνο κεφαλής και τραχήλου αναλύθηκαν και ιδιαίτερα η ανοσοθεραπεία στον υποτροπιάζον / μεταστατικό καρκίνο κεφαλής και τραχήλου, οι επιπλοκές της ανοσοθεραπείας και η αντιμετώπιση τους από την ομάδα της κ. Ψυρρή, ενώ πριν το τέλος ένα διαδραστικό Debate: Χειρουργείο ή ακτινοθεραπεία σε υποτροπή, κράτησε το ενδιαφέρον δίνοντας το στίγμα μιας ακόμη επιτυχημένης προσπάθειας της ΕΕΚΚΕΤ.

Πινιάρα Αναστασία
MD, MSc, Ωτορινολαρυγγολόγος Χειρουργός
Κεφαλής και Τραχήλου,
Επιστημονική Συνεργάτης Νοσοκομείο «ΥΓΕΙΑ»
Μαρουδιάς Νικόλαος
MD, PhD Ωτορινολαρυγγολόγος,
Χειρουργός Κεφαλής και Τραχήλου
Νοσοκομείο «Υγεία»,
τ. Συντονιστής Διευθυντής ΩΡΛ Κλινικής,
«Κωνσταντοπούλειο» Νοσοκομείο Αθηνών

Ελληνική Ωτορινολαρυγγολογία,
Τόμος 40 - Τεύχος 4, 2019

Ημερίδα Πανελληνίας Εταιρείας Ωτολογίας Ακοολογίας Νευρωτολογίας

Τόπος Σεμιναρίου: Αθήνα, Ξενοδοχείο Divani Caravel
Ημερομηνία διεξαγωγής: 5 Οκτωβρίου 2019

Ομιλητές της ημερίδας από αριστερά η Αναστασία Πινιάρα, ο Δημήτριος Τερζάκης και η Ελπίδα Πάσου.

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Με επιτυχία διεξήχθη η ημερίδα της Πανελληνίας Ιατρικής Εταιρείας Ωτολογίας-Ακοολογίας-Νευρωτολογίας (ΠΙΕΩΑΝ) στο ξενοδοχείο Divani Caravel στην Αθήνα.

Πραγματοποιήθηκαν δύο στρογγυλές τράπεζες με τους παρακάτω ομιλητές-θέματα:

- 1η στρογγυλή τράπεζα (προεδρείο: Ι. Ξενέλης, Χ. Παπαδάκης)
Ε. Πάσου-Ειδικές περιπτώσεις οξέος επεισοδίου ιλιγγου
Θ. Χειμώνα-Διαχείριση οξείας μέσης ωτίτιδας
Δ. Μπαλατσούρας – Αιθουσαία νευρίτιδα
2η στρογγυλή τράπεζα (προεδρείο: Κ. Μάρκου, Ν. Μαρουδιάς)
Δ. Τερζάκης-Κατευθυντήριες οδηγίες στην κακοήθη εξωτερική ωτίτιδα
Α. Πινιάρα-Πρωτόκολλα θεραπείας αιφνίδιας βαρνοκίας
Γ. Κυριαφίνης-Εκθρός ή φίλος ο χρόνος στην αποκατάσταση βαρνοκίας-κώφωσης;

Ομιλητές της ημερίδας ο Γεώργιος Κυριαφίνης και ο Δημήτριος Μπαλατσούρας.

Ο Νικόλαος Μαρουδιάς και ο καθηγητής Κωνσταντίνος Μάρκου οι πρόεδροι της 2ης στρογγυλής τράπεζας.

Ο Χαρίτων Παπαδάκης και ο Δημήτριος Μπαλατσούρας προήδρευαν στην 1η στρογγυλή τράπεζα.

Ο καθηγητής Κωνσταντίνος Μάρκου.

Διακρίνεται στο βήμα η Θεογονωσία Χειμώνα και στο προεδρείο ο Χαρίτων Παπαδάκης και ο Δημήτριος Μπαλατσούρας.

Κ. Μάρκου-Διαχείριση οξείας μαστοειδίτιδας στα παιδιά
 Οι εισηγήσεις των ομιλητών ήταν υψηλού επιπέδου, με θέματα που ενδιέφεραν ιδιαίτερα τους συμμετέχοντες όπως φάνηκε από τις ερωτήσεις και τη διαδραστική συζήτηση που ακολούθησε. Με την ολοκλήρωση του επιστημονικού προγράμματος ο απερχόμενος πρόεδρος της ΠΙΕΩΑΝ Δ. Μπαλατσούρας παρουσίασε το έργο και τα οικονομικά στοιχεία της εταιρείας. Ακολούθησε η εκλογοαπολογιστική συνέλευση της Πανελληνίας Ιατρικής Εταιρείας Ωτολογίας, Ακοολογίας, Νευρωτολογίας και οι εκλογές για το νέο διοικητικό συμβούλιο, το οποίο μετά την εκλογή του συγκροτήθηκε σε σώμα ως εξής:
 Πρόεδρος: Μάρκου Κωνσταντίνος
 Α' Αντιπρόεδρος: Μαρουδιάς Νικόλαος
 Β' Αντιπρόεδρος: Μπαλατσούρας Δημήτριος
 Γεν. Γραμματέας: Κυριαφίνης Γεώργιος

Ταμίας: Πάσσυ Ελπίδα
 Υπεύθυνη Δημοσίων Σχέσεων: Χειμώνα Θεογονωσία
 Ειδικός Γραμματέας: Οικονομίδης Ιάκωβος

Στην πρώτη συνεδρίαση του Δ.Σ. που ακολούθησε, αποφασίστηκε ομόφωνα η απόδοση του τίτλου του Επιτίμου Προέδρου στον Καθηγητή Ιωάννη Ξενέλη, τιμώντας έτσι την εξαιρετική και μακροχρόνια προσφορά του στην Εταιρεία και στον τομέα της Ωτολογίας.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Τα μέλη της ΠΙΕΩΑΝ ευχαριστούν θερμά για τη συμβολή της στην επιτυχή διοργάνωση της ημερίδας καθώς και για την προσφορά γεύματος- μπουφέ την εταιρεία Στάμου Ακουστικά Βαρκοϊάς.

Πινιάρα Αναστασία

MD MSc Χειρουργός Ωτορινολαρυγγολόγος,
Επιστημονική Συνεργάτης «ΥΓΕΙΑ»

Γεωργάλας Χρίστος

MD PhD MRCS(Ed) DLO(Eng) FRCS(ORL-HNS),
Διευθυντής Κλινικής Ενδοσκοπικής Χειρουργικής
και Βάσης Κρανίου Νοσοκομείο «ΥΓΕΙΑ»
Professor of Surgery-Head and Neck,
St George's Medical School at Nicosia University

Διοργανωτές:

Γεωργάλας Χρίστος**Wouter van Furth**

Consultant Neurosurgeon, Leiden University
Medical Centre, Leiden, Netherlands

Ελληνική Ωτορινολαρυγγολογία,
Τόμος 40 - Τεύχος 4, 2019

Santo-Rhino II

Santorini Sinus, Skull Base and Rhinoplasty Workshop and Consensus Meeting

Τόπος διεξαγωγής: Συνεδριακό Κέντρο "Πέτρος Μ. Νομικός" Φηρά, Σαντορίνη

Ημερομηνία: 26-28 Σεπτεμβρίου 2019

Γλώσσα συνεδρίου: Αγγλικά

Ο dr Χρίστος Γεωργάλας διοργανωτής του σεμιναρίου Santo-Rhino II και Διευθυντής της Κλινικής Ενδοσκοπικής Χειρουργικής και Βάσης Κρανίου νοσοκομείου «ΥΓΕΙΑ»

Faculty members. Χρίστος Γεωργάλας, Anshul Sama, Raj Sindwani, Davide Locatelli, Cem Meco, Paolo Castelnovo, Thibaut Van Zele.

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Με σημαντική προσέλευση (περισσότερες από 120 συμμετοχές – στην πλειοψηφία τους διεθνείς) πραγματοποιήθηκε στο Συνεδριακό Κέντρο «Πέτρος Νομικός» στα Φηρά στη Σαντορίνη το δεύτερο διεθνές σεμινάριο Santo-Rhino II στις 26-28 Σεπτεμβρίου. Μια φορά ακόμα, το ελληνικό αυτό συνέδριο ήταν η ευκαιρία να έρθουν να μάθουν στην Ελλάδα γιατροί από 28 διαφορετικές χώρες, από τις Ηνωμένες Πολιτείες και τον Καναδά έως τη Νότια Αφρική, και από την Εσθονία έως την Αίγυπτο και την Αυστραλία – τιμώντας το υψηλό επίπεδο της ελληνικής ΩΡΛ και ρινοχειρουργικής – χειρουργικής βάσης κρανίου. Η οργανωτική επιτροπή (faculty), συντονιστές και εισηγητές αποτελούνταν

επίσης από έμπειρους έλληνες και ξένους, διεθνούς αναγνώρισης χειρουργούς Ρινός, Παραρρινίων και Βάσης Κρανίου από ΗΠΑ, Ευρώπη και Αυστραλία, όπως ο πρόεδρος της Αμερικανικής Εταιρείας Ρινολογίας James N. Palmer και ο πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Εταιρείας ΩΡΛ (ORL- HNS) Cem Meco και οι Paolo Castelnovo, Richard Harvey, Anshul Sama, Philippe Herman, Brad Woodworth, Raj Sindwani, Iacopo Dallan, Shahz Ahmed, εξειδικευμένους χειρουργούς στη Ρινοπλαστική όπως ο Hesham Saleh και επιφανείς διεθνείς Νευροχειρουργούς όπως οι Davie Locatelli και Wouter van Furth.

Στις στοργουλιές τράπεζες και στα open sessions που

Η θέα από το Συνεδριακό Κέντρο «Πέτρος Νομικός» στα Φηρά στη Σαντορίνη.

πραγματοποιήθηκαν συζητήθηκαν ενδιαφέροντα θέματα για την θεραπευτική αντιμετώπιση της χρόνιας παραρρινοκοιλίτιδας, των καλοήθων και κακοήθων όγκων ρινός και παραρρινίων σύμφωνα με νέα δεδομένα, καθώς και θέματα ρινοπλαστικής και βάσης κρανίου. Έγινε παρουσίαση των πιθανών επιπλοκών από πρωτοπόρους στο αντικείμενο χειρουργούς παγκοσμίως και η αντιμετώπισή τους lege artis σύμφωνα με τις σύγχρονες χειρουργικές τεχνικές.

Στα πλαίσια του διεθνούς σεμιναρίου Santo-Rhino II, ολοκληρώθηκαν οι νέες κατευθυντήριες οδηγίες για την αντιμετώπιση της ιδιοπαθούς εγκεφαλονωτιαίας ρινόρροιας. Οι παγκόσμιες κατευθυντήριες οδηγίες αποτελούν βασικά κλινικά εγχειρίδια για την διάγνωση και θεραπεία παθήσεων, και οι παρεχόμενες οδηγίες φέρουν ιδιαίτερο ιατρικό αλλά και νομικό κύρος. Πρόεδρος της Συντακτικής Επιτροπής ήταν ο dr Χρήστος Γεωργάλας και συμμετείχαν οι σημαντικότεροι ενδοσκοπικοί χειρουργοί (ΩΡΛ και νευροχειρουργοί), που αναφέρθησαν πιο πάνω.

Ο Χρήστος Γεωργάλας και ο Νευροχειρουργός dr Wouter van Furth ως εμπνευστές και διοργανωτές αυτού του διεθνούς Meeting ευχαρίστησαν όλους του εκπροσώπους της ελληνικής και διεθνούς ακαδημαϊκής και ρινοχειρουργικής κοινότητας για την συμμετοχή τους και το υψηλό επίπεδο των επιστημονικών εισηγήσεών τους.

FESS Session. Chair/ Moderator: James N Palmer, Speaker: Thibaut Van Zele.

Rhinoplasty Session. Λιάνα Ασημακοπούλου, Αναστασία Πινιάρα, Χρήστος Γεωργάλας, Hesham Saleh, Γιώργος Μοιρέας, Αργυρώ Κυπραίου, Μιχάλης Τσουνής.

Εικ 4. Consensus Meeting on Idiopathic CSF Leak. Iacopo Dallan, Davide Locatelli, Paolo Castelnuovo, Wouter van Furth, Δημήτρης Κομπόγιωργας, Shahz Ahmed, Anshul Sama, James Palmer, Thibaut van Zele, Bradford Woodworth, Raj Sindwani, Cem Meco, Χρήστος Γεωργάλας.

Μπασιάρη Λεντιόνα
Ειδικεύομενη, ΩΡΛ Κλινική ΠΓΝΙ
Καστανιουδάκης Ιωάννης
Καθηγητής ΩΡΛ,
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Ελληνική Ωτορινολαρυγγολογία,
Τόμος 40 - Τεύχος 4, 2019

20^ο Πανελλήνιο Συνέδριο ΩΡΛ, Χειρουργικής Κεφαλής & Τραχήλου

Τόπος Συνεδρίου: «Βιόπολις» Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, Λάρισα
Ημερομηνίες διεξαγωγής Συνεδρίου : 24-27 Οκτωβρίου 2019
Γλώσσα Συνεδρίου: Ελληνική

Εικ.1 Ο τόπος διεξαγωγής του συνεδρίου:
«Βιόπολις» Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, Λάρισα.

Εικ.2 Ο πρόεδρος του συνεδρίου Καθηγητής Μπιζάκης Ιωάννης
στην τελετή έναρξης.

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Με μεγάλη επιτυχία διεξήχθη το 20ο Πανελλήνιο Συνέδριο ΩΡΛ, Χειρουργικής Κεφαλής και Τραχήλου στο κτίριο της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας Εικ. 1. Το τμήμα Ιατρικής ιδρύθηκε το 1985 και δέχθηκε για πρώτη φορά φοιτητές το ακαδημαϊκό έτος 1990-1991. Αποτελεί το πρώτο Τμήμα στην ανάπτυξη της Σχολής Επιστημών Υγείας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, είναι αυτόνομο από το 1995 και λειτουργεί στη Λάρισα. Το Συνέδριο αποτέλεσε μια κορυφαία εκδήλωση με πολυεπίπεδη επιστημονική θεματολογία για τις εξελίξεις και τις νέες τεχνικές στα γνωστικά αντικείμενα της Ωτορινολαρυγγολογίας, αποσκοπώντας στο βέλτιστο συνδυασμό στοχευμένου θεραπευτικού αποτελέσματος και ποιοτικής χειρουργικής παρέμβασης. Το υψηλό επίπεδο των εργασιών που παρουσιάστηκαν από τους συναδέλφους καθώς και η συμμετοχή σε στρογγύλες τράπεζες με γόνιμη ανταλλαγή απόψεων συνέβαλε σημαντικά στην επιτυ-

χία του Συνεδρίου.

Τους συνέδρους καλωσόρισε ο πρόεδρος Καθηγητής Ιωάννης Μπιζάκης στην τελετή έναρξης που πραγματοποιήθηκε στο Αμφιθέατρο Ιπποκράτης την Πέμπτη 24 Οκτωβρίου Εικ. 2. Κατά τη διάρκεια της τελετής το κοινό είχε τη δυνατότητα να παρακολουθήσει την ταινία της Κλεώνας Φλέσσα με τίτλο «Η Πελοσσία Λάρισα δια μέσου των αιώνων» της οποίας η εισαγωγή έγινε από την προϊσταμένη της Εφορείας Αρχαιοτήτων Λάρισας Δρ. κ. Σταυρούλα Σδρόλια. Ακολούθησε τελετή βραβείων των συναδέλφων που πρόσφατα αφυπηρέτησαν.

Οι συνάδελφοι που τιμήθηκαν, ήταν (κατά αλφαβητική σειρά) οι: Γκούμας Παναγιώτης, Κόντζογλου Γεώργιος, Παπαβασιλείου Αντώνιος, Πανταζής Δημήτριος, Σάνδρης Βασίλειος, Σφήκας Θεόδωρος και Χρηστίδης Κωνσταντίνος. Τις τιμητικές πλάκες παρέδωσαν στους βραβευθέντες αντίστοιχα οι: Νταβίλης Δημήτριος, Αηδόνης Ιωάννης, Κεσίδου Όλγα, Καστανί

ουδάκης Ιωάννης, Μπιζάκης Ιωάννης, Βλάχτσος Κωνσταντίνος και Παπαδάκης Χαρίτων.

Στο Συνέδριο ήταν προσκεκλημένοι ξένοι ομιλητές όπως:

1. Fliss Dan M. M.D., Professor and Chairman, Department of Otolaryngology, Head and Neck Surgery and Maxillofacial Surgery, Tel Aviv Sourasky Medical Center, Israel.
2. Dr. Oren Cavel, M.D Pediatric otologic surgery, director. ENT outpatient clinic director. DPT of ORL HN surgery, Tel Aviv Medical Centre, Tel Aviv University.
3. Owens David MBChB, DOHNS, FRCSEd, MPhil, PGDME, FFSTEd. Consultant ORL HN Surgeon. Clinical Director of ORL at the University Hospital of Wales, Cardiff.
4. Sarkas Fachim ΩΡΛ Πανεπιστημίου Ζάβιας, Λιβύη. Ιδιαίτερα σημαντική ήταν η επιστημονική συμβολή του διεθνώς αναγνωρισμένου καθηγητού συναδέλφου Dan Fliss από το Ισραήλ που έδωσε ως προσκεκλημένος ομιλητής δύο keynote lectures με θέματα αιχμής της ειδικότητας, για το "Current management of well differentiated thyroid carcinoma" και "Skull base surgery in the 21st century" Εικ. 3.

Μεγάλη ήταν η συμμετοχή των συνέδρων οι εγγραφές των οποίων ξεπέρασαν τις τετρακόσιες Εικ.4 και Εικ. 5.

Το Συνέδριο αξιολογήθηκε από τον Πανελλήνιο Ιατρικό Σύλλογο με 28 μόρια Συνεχιζόμενης Ιατρικής Εκπαίδευσης.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Για την συμβολή τους στην επιτυχία του Συνεδρίου δέχθηκαν τις θερμές ευχαριστίες του Προέδρου και της Οργανωτικής

Εικ.3 Ο καθηγητής Dan Fliss από το Ισραήλ.

Επιτροπής οι παρακάτω Εταιρίες: Medtronic, GetreMED LTD, pharmaQ, Menarini Hellas, BIANEΞ, MEDICAL EXPERTS, ETHICON, UNI-PHARMA, AMVIS, INTELLIGENT Hearing, Intelligent, MEDICAL LITE, KITE HELLAS LTD, ELPEN, KARL STORZ-ENDOSCOPE, Mylan, Galenica, FREZYDERM, Damploid, Ευήκοον, Χρυσικός, ΣΤΑΜΟΥ, Anaster. Ιδιαίτερη μνεία στη διοργανώτρια εταιρεία FREI και την επικεφαλής κ. Γκαργκάσουλα.

Εικ. 4. Συνέδριοι: Διακρίνονται από αριστερά προς τα δεξιά οι: Καστανιουδάκης Ιωάννης, Σκουλάκης Χαράλαμπος, Κεσίδου Όλγα, Παπαβασιλείου Αντώνιος, Γκόλας Ευάγγελος, Τριαρίδης Στέφανος, Χελιδόνης Εμμανουήλ, και Βούλας Γεώργιος.

Εικ. 5. Συνέδριοι: διακρίνονται από αριστερά προς τα δεξιά οι: Βελεγράκης Γεώργιος με τη σύζυγό του, Κατωτομηχελάκης Μιχάλης, Καστανιουδάκης Ιωάννης, Βλάχτσος Κωνσταντίνος, Ζιάβρα Ναυσικά, Μαρουδιάς Νικόλαος, Καμπέρος Αντώνιος, Χρηστίδης Κωνσταντίνος, Παυλιδέλης Βασίλειος, Παπαδάκης Χαρίτων.

Τριαρίδης Στέφανος
Καθηγητής ΩΡΛ
Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Ελληνική Ωτορινολαρυγγολογία,
Τόμος 40 - Τεύχος 4, 2019

Επιστημονική Ημερίδα Ω.Ρ.Λ. Εταιρείας Βορείου Ελλάδας

Τόπος Σεμιναρίου: Γραφεία ELPEN Α.Ε., Φοίνικας Θεσσαλονίκη
Ημερομηνία διεξαγωγής: 23 Νοεμβρίου 2019

Μέλη του απερχόμενου και του νεοεκλεγμένου Δ.Σ. σε μία οικογενειακή φωτογραφία (από αριστερά: Σκούρας Αθανάσιος, Κοτσάνη Αθηνά, Καρασμάνης Ηλίας, Μάρκου Κωνσταντίνος, Τριαρίδης Στέφανος, Αηδόνης Ιωάννης, Μούτλιας Δημήτριος, Βλάχτσης Κωνσταντίνος, Αγγουριδάκης Νικόλαος).

Εικ. 2 και 3. Στιγμιότυπα από την επιστημονική ημερίδα που προηγήθηκε της Εκλογοαπολογιστικής Γ.Σ

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Πραγματοποιήθηκαν δύο στρογγυλές τράπεζες με προέδρους τους Κ. Βλάχτση και Α. Σκούρα. Οι ομιλητές ανέπτυξαν κυρίως σπάνια κλινικά περιστατικά με εκδήλωση στον τράχηλο. Στη συνέχεια μετά την εκλογοαπολογιστική συνέλευση διεξήχθησαν οι αρχαιρεσίες για την ανάδειξη του νέου Διοικητικού

Συμβουλίου. Η σύνθεση του νέου Δ.Σ. που εκλέχθηκε ομόφωνα είναι: Πρόεδρος: Τριαρίδης Στέφανος, Α΄ Αντιπρόεδρος: Κυνηγού Μαρία, Β΄ Αντιπρόεδρος: Νικοησίδης Βασίλειος, Γεν. Γραμματέας: Αηδόνης Ιωάννης, Ειδ. Γραμματέας: Αγγουριδάκης Νικόλαος, Ταμίας: Φύρμπας Γεώργιος, Υπεύθ. Δημ. Σχέσεων: Καρασμάνης Ηλίας.

Καστανιουδάκης Ιωάννης
Καθηγητής ΩΡΛ,
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
Μπασιάρη Λεντιόνα
ΩΡΛ Κλινική ΠΓΝΙ

Ελληνική Ωτορινολαρυγγολογία,
Τόμος 40 - Τεύχος 3, 2019

5th Congress of European ORL-Head and Neck Surgery 2019

5^ο Συνέδριο Ευρωπαϊκής Ωτορινολαρυγγολογίας-Χειρουργικής Κεφαλής και Τραχήλου 2019

Τόπος διεξαγωγής: *Square Brussels Convention Centre, Βρυξέλλες*

Ημερομηνία: *29 Ιουνίου - 3 Ιουλίου 2019*

Γλώσσα Συνεδρίου: *Αγγλικά*

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Με μεγάλη επιτυχία πραγματοποιήθηκε το 5ο Συνέδριο Ευρωπαϊκής ΩΡΛ-Χειρουργικής Κεφαλής και Τραχήλου στις Βρυξέλλες. Περίπου 3000 σύνεδροι από 97 χώρες παρακολούθησαν 693 ομιλητές. Το συνέδριο διεξήχθη σε ένα μοντέρνο κτίριο στο κέντρο της πόλης με περίπου 20 αίθουσες στις οποίες φιλοξενήθηκαν προσκεκλημένοι ομιλητές απ' όλο τον κόσμο (Εικ.1). Σε παράλληλες αίθουσες παρουσιάστηκαν ταυτόχρονα ομιλίες από διαφορετικούς κλάδους της ΩΡΛ ειδικότητας όπως η ωτολογία-νευρωτολογία, η ρινολογία, η φωνιατρική, η παιδο-ωτορινολαρυγγολογία, οι σιελογόνοι αδένες, η ογκολογία κεφαλής και τραχήλου κλπ. Μεγάλη επιτυχία είχαν και οι συνεδρίες της Βασικής ΩΡΛ (Basic ENT) σχεδιασμένες κυρίως για τους νέους ωτορινολαρυγγολόγους. Στην τελετή έναρξης ο πρόεδρος του συνεδρίου Marc Remacle και η υπεύθυνη του επιστημονικού προγράμματος Elizabeth Sjögren καλωσόρισαν τους συνέδρους υποσχόμενοι ένα αρκετά ενδιαφέρον πρόγραμμα (Εικ.2). Ένα σημαντικό σημείο της τελετής ήταν και το αφιέρωμα στον καθηγητή Heinz Stammberger (1946-2018) για την προσφορά του στην ωτορινολαρυγγολογία και κυρίως στην ενδοσκοπική χειρουργική ρινός και παραρρινίων (Εικ.3). Σε έναν ειδικά διαμορφωμένο χώρο έκθεσης οι σύνεδροι μπορούσαν να παρακολουθήσουν τις τελευταίες εξελίξεις στην τεχνολογία και στα φαρμακευτικά σκευάσματα.

Το Συνέδριο μοριοδοτήθηκε με 25 μόρια Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης (ECMEs) από το Πανευρωπαϊκό Σύλλογο Συνεχιζόμενης Ιατρικής Εκπαίδευσης.(EACCME). Οι δύο βασικοί χορηγοί του Συνεδρίου ήταν οι εταιρίες Medtronic και Stryker.

Η Ελλάδα εκπροσωπήθηκε από πολλούς ομιλητές σε διάφορες τράπεζες θεμάτων με μεγάλη επιτυχία. Ακολουθεί κατάλογος των Ελλήνων ομιλητών με τα θέματα που ανέπτυξαν (Εικ.4-8).

Εικ.1 Το κτίριο που πραγματοποιήθηκε το Συνέδριο.

Εικ.2 Ο πρόεδρος του Συνεδρίου Marc Remacle καλωσορίζοντας τους συνέδρους στην τελετή έναρξης.

Εικ.3 Αφιέρωμα στον Καθηγητή Heinz Stammberger από τον Καθηγητή M. Bernal-Sprekelsen.

Εικ. 4 Σύεδροι: Διακρίνονται από αριστερά προς τα δεξιά οι Γ. Κωνσταντινίδης, L. Jovančević από Σερβία και ο Τ. Τερζής.

Εικ. 5 Ο Τιμολέων Τερζής παρουσιάζει το θέμα “Ενδοσκοπική αποκατάσταση Ρινόρροιας ENY: Μικρού και μεσαίου μεγέθους ελλείμματα της βάσης κρανίου” (Στρογγύλη τράπεζα με θέμα την αποκατάσταση βάσης κρανίου).

Εικ. 6 Σύεδροι. Διακρίνονται από αριστερά προς τα δεξιά οι: Γ. Κωνσταντινίδης, Χ. Γεωργάλας, Ι. Κωνσταντινίδης και Ι. Καστανιουδάκης.

Εικ. 7 Σύεδροι. Διακρίνονται από αριστερά προς τα δεξιά οι Κ. Μάρκου, Ι. Κωνσταντινίδης, Ε. Τζώη, Ν. Τζέλλος.

Εικ. 8 Σύεδροι. Διακρίνονται από αριστερά προς τα δεξιά οι Γ. Ψυχογιός, Σ. Τριαρίδης, Ι. Καστανιουδάκης και Γ. Κωνσταντινίδης.

CHRISTOS GEORGALAS

1. CSF leak and reconstruction in skull base surgery.
2. Sinonasal and skull base cancers: progression, challenges and future directions.

EVANGELOS GIOTAKIS

1. Reconstructive surgery in the head and neck.
2. TV Facelift and SMAS.

GEORGIOS PSYCHOGIOS

1. Διαγνωστικές εξετάσεις σε περιπτώσεις υποψίας κακοήθειας του παρωτιδικού αδένα.
2. Η σημασία της εξωκαμικής αφαίρεσης των καλοηθών παρωτιδικών όγκων.

DIMITRIOS TERZAKIS

1. Multiportal approaches to anterior SB-preference in selected cases?

TIMOLEON TERZIS

1. Anterior skull base reconstruction (speaker).
2. Chair of free paper session: Anterior skull base.

STEFANOS TRIARIDIS

1. Intraoperative management of the facial nerve.

IORDANIS KONSTANTINIDIS

1. What's new in smell and taste disorders?

JANNIS CONSTANTINIDIS

1. Chair of session Anterior skull base reconstruction.
2. Moderator of session Controversies in septal and turbinate surgery.

ΙΟΑΝΝΙΣ ΚΑΣΤΑΝΙΟΥΔΑΚΙΣ

1. Uncomplicated and complicated septoplasties: Nasal packing or basting sutures and/or splinting.

ZINOVIA TSINASLANIDOU

1. Young ERS panel-Video session - How I do it: Nasal airway surgery.

Στην τελετή λήξης οι συμμετέχοντες ανανέωσαν το ραντεβού για το 6th CEORL-HNS που θα πραγματοποιηθεί στο Μιλάνο στις 16-20 Οκτωβρίου του 2021.

Χειμώνα Θεογνωσία
Επιμελήτρια Α' ΕΣΥ
Ωτορινολαρυγγολογική Κλινική
Γενικό Νοσοκομείο Χανίων
Καστανιουδάκης Ιωάννης
Καθηγητής ΩΡΛ, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Ελληνική Ωτορινολαρυγγολογία,
Τόμος 40 - Τεύχος 3, 2019

27^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ωτολογίας Ακοολογίας Νευρωτολογίας

Τόπος Σεμιναρίου: Ρέθυμνο, Ωδείο Ρεθύμνου & Σπίτι Πολιτισμού
Ημερομηνία διεξαγωγής: 7-9 Ιουνίου 2019

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Με επιτυχία και μεγάλη προσέλευση συμμετεχόντων από όλη την Ελλάδα διεξήχθη το 27^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ωτολογίας Ακοολογίας Νευρωτολογίας στο σύμπλεγμα κτιρίων Ωδείο Ρεθύμνου και Σπίτι Πολιτισμού στο Ρέθυμνο. Το συνέδριο οργανώθηκε από την Πανελλήνια Ιατρική Εταιρεία Ωτολογίας-Ακοολογίας-Νευρωτολογίας (ΠΙΕΩΑΝ) με συνδιοργανωτή την Περιφέρεια Κρήτης.

Το θέμα του συνεδρίου ήταν η "Πολυπαραγοντική προσέγγιση του ιλιγγίου και της βαρκοΐας σε παιδιά και ενήλικες". Το συνέδριο τίμησαν με την παρουσία τους και απύθυναν χαιρετισμό ο τότε Υπουργός Υγείας κ. Ανδρέας Ξανθός, η Αντιπεριφερειάρχης Ρεθύμνου κ. Μαρία Λιονή και ο Δήμαρχος Ρεθύμνου κ. Γεώργιος Μαρινάκης. Κατά την τελετή έναρξης έγινε τιμητική βράβευση του Καθηγητή Σταύρου Κορρέ για την προσφορά του στην Ελληνική Ακοολογία-Νευρωτολογία. Πραγματοποιήθηκαν 9 Στρογγυλές Τράπεζες (Round Tables), 10 Διαλέξεις (Lectures) από διακεκριμένους Έλληνες και ξένους συναδέλφους, 2 Instructional courses, και 2 Δορυφορικές Διαλέξεις (Satellite Lectures). Το επιστημονικό πρόγραμμα ολοκληρώθηκε με την παρουσίαση 6 Ελεύθερων Ανακοινώσεων και 21 e-Posters από νεότερους συναδέλφους. Χαρακτηριστικό του συνεδρίου ήταν οι προσκεκλημένοι ομιλητές άλλων ειδικοτήτων όπως γενικοί ιατροί, παθολόγοι, νευρολόγοι, παιδονευρολόγοι, λογοθεραπευτές, οι οποίοι με την εμπειρία τους βοήθησαν στην κατανόηση των κλινικών αλληλεπιδράσεων τόσο στην προσέγγιση του ιλιγγίου όσο και της βαρκοΐας. Το Συνέδριο αξιολογήθηκε από τον Πανελλήνιο Ιατρικό Σύλλογο με 18 μόρια Συνεχιζόμενης Ιατρικής Εκπαίδευσης (CME credits) αναγνωρισμένα από την Ευρωπαϊκή Ένωση Ειδικευμένων Ιατρών (U.E.M.S.) στο πλαίσιο της συνεχιζόμενης Ιατρικής Μεταπτυχιακής Εκπαίδευσης. Η τοπική φιλοξενία και οι καλίσθητοι συνεδριακοί χώροι στην ιστορική Παλαιά Πόλη του Ρεθύμνου έλαβαν θετικά σχόλια από τους συνέδρους.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Τα μέλη της ΠΙΕΩΑΝ ευχαριστούν θερμά για τη συμβολή τους στην επιτυχή διοργάνωση του συνεδρίου την Περιφέρεια Κρήτης, και τις εταιρείες: Ακουστικά Κέντρα Κρήτης, BIANEE AE, COSMOear, Damplaid, DEMO ABEE, EarPLUS, Ευήκοον (ακουστικά βαρκοΐας), GETREMED LTD medical supplies, Help, IntelligENT, Mylan, Siemens. Τέλος, η οργανωτική επιτροπή ευχαριστεί τη διοργανώτρια εταιρεία FREI, την επικεφαλής κ. Γκαργκάσουλα και τους συνεργάτες της, καθώς με τον επαγγελματισμό και την εμπειρία τους συνέβαλαν στην επιτυχημένη διεξαγωγή του συνεδρίου.

Ο Υπουργός Υγείας κ. Ανδρέας Ξανθός απευθύνει χαιρετισμό.

Διάλεξη της καθηγήτριας W. Shehata-Dieler στο προεδρείο διακρίνεται η Α. Ελευθεριάδου.

Διαδραστική στρογγυλή τράπεζα διακρίνονται οι: Γ. Τερζάκης, Δ. Λεφαντζής, Γ. Φύρμπας, Ι. Αθανασόπουλος, Γ. Ψυχογιός, Α. Αναγιωτός, Ι. Ξενέλης.

Δορυφορική διάλεξη της Λ. Αταϊμο με πρόεδρο τον Χ. Παπαδάκη.

Καραβελιά Ασπασία
Ειδικευόμενη ΩΡΛ Γ.Ν. Χανίων
Χειμώνα Θεογονωσία
Επιμελήτρια Α' ΩΡΛ Γ.Ν. Χανίων

Ελληνική Ωτορινολαρυγγολογία,
Τόμος 40 - Τεύχος 2, 2019

EAACI Congress 2019. Συνέδριο Ευρωπαϊκής Ακαδημίας Αλλεργίας και Κλινικής Ανοσολογίας 2019

Τόπος διεξαγωγής: Lisbon Exhibition and Congress Centre, Altice Arena, Λισαβόνα

Ημερομηνία διεξαγωγής: 01-05 Ιουνίου, 2019

Γλώσσα: Αγγλικά

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Με συμμετοχή 8680 συνέδρων και με μεγάλο αριθμό προσκεκλημένων ομιλητών από όλο τον κόσμο οργανώθηκε στις 01-05 Ιουνίου 2019 το ετήσιο συνέδριο της Ευρωπαϊκής Ακαδημίας Αλλεργιολογίας και Κλινικής Ανοσολογίας (EAACI) στην Λισαβόνα.

Το συνέδριο προέβλεπε το ενδιαφέρον συνέδρων από διάφορες ιατρικές ειδικότητες και επιστημονικούς κλάδους με γνωστικό αντικείμενο τα πεδία της αλλεργίας και κλινικής ανοσολογίας. Μεταξύ αυτών το συνέδριο παρακολούθησαν: Αλλεργιολόγοι, Δερματολόγοι, Ωτορινολαρυγγολόγοι, Παιδίατροι, Πνευμονολόγοι, Επιδημιολόγοι.

Το συνέδριο έλαβε μέρος σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο στο Συνεδριακό και Εκθεσιακό Κέντρο της Λισαβόνας με συνολικά 21 αίθουσες, οι οποίες λειτούργησαν με παράλληλες

συνεδρίες. Οι χώροι έκθεσης των εταιρειών παρέμεναν γεμάτες με συνέδρους κατά την διάρκεια των διαλειμμάτων. Οι σύνεδροι έδειξαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον στις νέες τεχνολογικές εξελίξεις και στα φαρμακευτικά σκευάσματα, ενώ υπήρχαν ειδικά διαμορφωμένα σημεία συνάντησης των συνέδρων.

Κατά τη τελετή έναρξης πραγματοποιήθηκε η απονομή του βραβείου «Charles Blackley» στον καθηγητή Νικόλαου Παπαδόπουλο για την συνεισφορά του στην προώθηση της ειδικότητας της Αλλεργιολογίας.

Στα πλαίσια του συνεδρίου ανακοινώθηκε το νέο κεντρικό Διοικητικό Συμβούλιο για τα έτη 2019-2021, καθώς και οι επιμέρους εκπρόσωποι στους τομείς της Αλλεργίας, Κλινικής Ανοσολογίας, Δερματολογίας, Παιδιατρικής, Ωτορινολαρυγγολογίας, Άσθματος καθώς και στις ειδικές

Εικ. 1 Η παράδοση της σκυτάλης από την πρώην Πρόεδρο, Ioana Agache στον νέο Πρόεδρο EAACI 2019-2021, Marek Jutel.

Εικ. 2 Η απονομή του βραβείου "Charles Blackley" στον καθηγητή Αλλεργιολογίας Ν. Παπαδόπουλο.

Εικ. 3 Η τελετή έναρξης πραγματοποιήθηκε με μεγάλη συμμετοχή των συνέδρων.

Εικ. 4 Το νέο-εκλεγέν Διοικητικό Συμβούλιο ΕΑΑΑΙ στον τομέα της Ωτορινολαρυγγολογίας για τα έτη 2019-2021 με επικεφαλής τον καθ. L. Klimek και ελληνική εκπροσώπηση από την κα. Καραβελιά.

Εικ. 5 Μία από τις ομάδες εργασίας-μέλη του ΕΑΑΑΙ.

κατηγορίες Φαρμακευτικής, Περιβαλλοντικής και Τροφικής Αλλεργίας.

Το επιστημονικό πρόγραμμα ήταν εμπλουτισμένο με ενδιαφέρουσες συνεδρίες ποικίλου περιεχομένου και εξειδικευμένες ομιλίες, εκπαιδευτικά σεμινάρια, δορυφορικά συμπόσια και εργαστήρια, ενώ το πρόγραμμα ήταν ειδικά διαμορφωμένο βάσει επιμέρους θεματολογίας, ώστε να είναι εφικτή η παρακολούθηση του πεδίου ενδιαφέροντος από τις διάφορες ειδικότητες.

Μεγάλη ήταν η συμμετοχή νέων συνέδρων με ελεύθερες και αναρτημένες ανακοινώσεις αλληλά και ειδικές συνεδρίες για Junior Members. Για πρώτη φορά ενισχύθηκε η συμμετοχή και φοιτητών ιατρικής με εκπαιδευτικές υποτροφίες και παρουσίαση του ερευνητικού τους έργου υπό την αιγίδα της ΕΑΑΑΙ. Παράλληλα πραγματοποιήθηκαν οι ετήσιες συναντήσεις των επιμέρους ομάδων εργασίας με προγραμματισμό και παρουσίαση του οργανογράμματος τους, ενώ τέθηκαν οι στόχοι για την επόμενη διετία.

Κατά την διάρκεια του συνεδρίου ανακοινώθηκε τα νέο Διοικητικό Συμβούλιο για την προσεχή διετία 2019-2021, το οποίο στον τομέα της Ωτορινολαρυγγολογίας εκπροσωπείται από την κα. Καραβελιά, Ειδικευμένη Ιατρός Γεν. Νοσοκομείου Χανίων, ως Junior Member Representative. Η Ελλάδα εκπροσωπήθηκε επίσης από την κα. Δουλαπτή, μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου για τα έτη 2017-2019, Επικουρική Επιμελήτρια ΩΡΛ Πα.Γ.Ν. Ηρακλείου, με μία ελεύθερη ανακοίνωση και με την συμμετοχή της σε μία από τις τρέχουσες ομάδες εργασίας.

Οι σύνεδροι ανανέωσαν το ραντεβού τους για την επόμενη ετήσια συνάντηση το 2020 στο Λονδίνο.

Κωνσταντινίδης Ιορδάνης
Επίκουρος Καθηγητής ΩΡΛ, Αριστοτέλειο
Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Καστανιουδάκης Ιωάννης
Καθηγητής ΩΡΛ, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Ελληνική Ωτορινολαρυγγολογία,
Τόμος 40 - Τεύχος 2, 2019

Επιστημονική Ημερίδα «Ρινολογία για τον Γενικό Ιατρό»

Τόπος ημερίδας: Κεντρικό αμφιθέατρο ΓΝ Παπαγεωργίου, Θεσσαλονίκη.

Ημερομηνία διεξαγωγής: 18 Μαΐου 2019

Γλώσσα ημερίδας: Ελληνική

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Με ιδιαίτερη επιτυχία πραγματοποιήθηκε το Σάββατο 18 Μαΐου του 2019 η επιστημονική συγκέντρωση που οργάνωσε η Β΄ ΩΡΛ Κλινική ΑΠΘ σε συνεργασία με το Γραφείο Συντονισμού Εκπαίδευσης των Γενικών Ιατρών Κεντρικής Μακεδονίας με θέμα «Ρινολογία για τον Γενικό Ιατρό» (Εικ. 1) στο κεντρικό αμφιθέατρο του ΓΝ Παπαγεωργίου Θεσσαλονίκης. Υπεύθυνοι οργάνωσης ήταν ο Κωνσταντινίδης Ιορδάνης Επίκουρος Καθηγητής ΩΡΛ ΑΠΘ και ο Χατζής Χρήστος Υπεύθυνος Εκπαίδευσης των Γενικών Ιατρών του ΓΝ Παπαγεωργίου ενώ η εκδήλωση τελούσε υπό την αιγίδα της Εταιρείας Γενικής Οικογενειακής Ιατρικής «Ιπποκράτης». Η ημερίδα άνοιξε με τους χαιρετισμούς από τον Διευθυντή της Β΄ ΩΡΛ Κλινικής ΑΠΘ, Καθηγητή Κ. Μάρκου και το Συντονιστή Εκπαίδευσης Γενικών Ιατρών Κεντρικής Μακεδονίας Α. Συμεωνίδη. Πραγματοποιήθηκαν 2 στρογγυλές τράπεζες στη διάρκεια των οποίων παρουσιάστηκαν από τους ομιλητές σύγχρονα θέματα ρινολογίας με κατεύθυνση την πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας και τη συνεργασία των δυο ειδικοτήτων.

Στην πρώτη συνεδρία με τίτλο «Ρινοκοιλίτιδα» οι ομιλητές ήταν : ο Χατζής Χρήστος (Γενικός Ιατρός) με θέμα: Οξεία ρινοκοιλίτιδα διάγνωση / θεραπεία, ο Γεώργιος Πεϊτέκνης (Ωτορινολαρυγγολόγος) με θέμα: Χρόνια ρινοκοιλίτιδα διάγνωση / συντηρητική θεραπεία, ο Κωνσταντίνος Μάρκου (Καθηγητής ΩΡΛ ΑΠΘ) με θέμα: Επιπλοκές ρινοκοιλίτιδας και ο Ιορδάνης Κωνσταντινίδης (Επίκουρος Καθηγητής ΩΡΛ ΑΠΘ) με θέμα: Ενδείξεις χειρουργικής αντιμετώπισης, Προ- / Μετεχειρουργική φροντίδα (Εικ. 2). Στη δεύτερη συνεδρία με τίτλο «Τραύμα – ρινορραγία – ρινίτιδα» οι ομιλητές ήταν: ο Άγγελος Χατζηαβραμίδης (Διευθυντής ΕΣΥ ΩΡΛ) με θέμα: Τραύμα ρινός, η Κυπριώτου Αναστασία (Επικουρική Επιμελήτρια ΕΣΥ ΩΡΛ) με θέμα: Ρινορραγία και η Ευαγγελία Τσακίροπούλου (Ακαδημαϊκή Υπότροφος) με θέμα: Διαφοροδιάγνωση ρινίτιδας. Στην συζήτηση (Εικ. 3) που συνόδευσε τις παρουσιάσεις οι Γενικοί Ιατροί είχαν την ευκαιρία να λύσουν πολλά πρακτικά ζητήματα της καθ' ημέρα κλινικής πράξης στη Ρινολογία ενώ δόθηκε η υπόσχεση από το Διευθυντή της Β΄ ΩΡΛ Κλινικής ΑΠΘ, Καθηγητή Κ. Μάρκου να ακολουθήσουν ανάλογες συναντήσεις με τους Γενικούς Ιατρούς και για τα υπόλοιπα αντικείμενα της ειδικότητας. Συνολικά 62 Γενικοί Ιατροί, 10 Ωτορινολαρυγγολόγοι και 12 Νοσηλεύτες παρακολούθησαν την ημερίδα (Εικ. 4).

Εικ. 1 Η αφίσα της ημερίδας.

Εικ. 2 Από την ομιλία του Επικ. Καθηγητή Κωνσταντινίδη Ιορδάνη.

Εικ. 3 Ο Καθηγητής Κ. Μάρκου απαντά σε ερωτήματα των Γενικών Ιατρών.

Εικ. 4 Το αμφιθέατρο του ΓΝ Παπαγεωργίου κατά τη διάρκεια της ημερίδας.

Μάρκου Κωνσταντίνος
Καθηγητής ΩΡΛ, Αριστοτέλειο
Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης,
Πρόεδρος ΩΡΛ Εταιρείας Βορείου Ελλάδας
Καστανιουδάκης Ιωάννης
Καθηγητής ΩΡΛ, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Ελληνική Ωτορινολαρυγγολογία,
Τόμος 40 - Τεύχος 2, 2019

Επιστημονική συγκέντρωση ΩΡΛ Εταιρείας Βορείου Ελλάδος

Τόπος: Κτήριο της ELPEN Α.Ε, Φοίνικας Θεσσαλονίκης

Ημερομηνία διεξαγωγής: 11 Μαΐου 2019

Γλώσσα: Ελληνική

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Με επιτυχία πραγματοποιήθηκε στις 11 Μαΐου του 2019 η επιστημονική συγκέντρωση της ΩΡΛ Εταιρείας Βορείου Ελλάδος στο κτήριο της ELPEN Α.Ε. στο Φοίνικα Θεσσαλονίκης. Πραγματοποιήθηκαν 2 συνεδρίες στη διάρκεια των οποίων παρουσιάστηκαν από τους ομιλητές σύγχρονα θέματα, νεότερα δεδομένα, ερευνητικά πρωτόκολλα και νεότερες χειρουργικές τεχνικές στην Ωτορινολαρυγγολογία.

Στην πρώτη συνεδρία με ομιλητές τους: Μπεσλή Ιωάννα (ΩΡΛ Κλινική Γ.Ν Θεσσαλονίκης "Γ.Παπανικολάου"), Πείδου Σωτηρία (ΩΡΛ Κλινική Γ.Ν Θεσσαλονίκης Ιπποκράτειο) και Ανδόνη Ιωάννη (Ωτορινολαρυγγολόγος ιδιώτης), παρουσιάστηκαν και συζητήθηκαν νεότερα δεδομένα και σύγχρονες απόψεις στη διάγνωση και την αντιμετώπιση των ρινικών πολυπόδων, των παθήσεων του δακτυλίου του Waldayer και την ατροφική ρινίτιδα (Εικ. 1). Στην δεύτερη συνεδρία με ομιλητές τους: Μπασιάρη Λεντιόνα (ΩΡΛ Κλινική Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο

Ιωαννίνων), Νικολαΐδη Βασίλη (Β' Πανεπιστημιακή ΩΡΛ Κλινική ΑΠΘ, Γ.Π.Ν.Θ. Παπαγεωργίου) και Τσινασλανίδου Ζηνοβία (Α' Πανεπιστημιακή ΩΡΛ Κλινική ΑΠΘ, Γ.Π.Ν.Θ. ΑΧΕΠΑ) παρουσιάστηκε ένα καινοτόμο ερευνητικό πρωτόκολλο για τη μελέτη αλλοιώσεων κεφαλής και τραχήλου με κυτταρομετρία ροής διεγχειρητικά, εξελίξεις στην ενδοσκοπική ωτοχειρουργική και νεότερα δεδομένα στη μη αλλεργική ρινίτιδα (Εικ. 1). Στη συζήτηση που ακολούθησε δόθηκε ιδιαίτερη σημασία στην προώθηση της βασικής έρευνας στην Ωτορινολαρυγγολογία και στη συνεχή χειρουργική και κλινική εκπαίδευση για την όσο το δυνατόν καλύτερη αντιμετώπιση των "προκλήσεων" στην ΩΡΛ παθολογία και χειρουργική. Την εκδήλωση έκλεισαν με σύντομους σχολιασμούς μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της ΩΡΛ Εταιρείας Βορείου Ελλάδος (Εικ. 2). Η επόμενη συγκέντρωση της Εταιρείας θα γίνει με την έναρξη της νέας ακαδημαϊκής χρονιάς, τον Σεπτέμβριο του 2019.

Εικ. 1 Από αριστερά: Ι. Καστανιουδάκης (Καθηγητής ΩΡΛ, Διευθυντής ΩΡΛ Κλινικής ΠΓΝΙ), Σ. Τριαρίδης (Καθηγητής Α' ΩΡΛ Κλινικής ΑΠΘ Γ.Π.Ν.Θ. ΑΧΕΠΑ), Λ. Μπασιάρη (Ειδικευόμενη ΩΡΛ Κλινικής ΠΓΝΙ), Ζ. Τσινασλανίδου (Πανεπιστημιακή Υπότροφος Α' ΩΡΛ Κλινικής Γ.Π.Ν.Θ. ΑΧΕΠΑ), Β. Νικολαΐδη (Επίκ. Καθηγητής ΩΡΛ ΑΠΘ Β' ΩΡΛ Κλινική Γ.Π.Ν.Θ. Παπαγεωργίου), Α. Νικολάου (Διευθυντής ΕΣΥ ΩΡΛ Κλινικής Γ.Ν. Θεσσαλονίκης "Γ. Παπανικολάου"), Κ. Μάρκου (Καθηγητής ΩΡΛ ΑΠΘ, Διευθυντής Β' ΩΡΛ Κλινικής Γ.Π.Ν.Θ. Παπαγεωργίου), Ι. Κωνσταντινίδης (Καθηγητής ΩΡΛ ΑΠΘ, Διευθυντής Α' ΩΡΛ Κλινικής Γ.Π.Ν.Θ. ΑΧΕΠΑ), Κ. Βλάχτσης (Επιμελητής Α' ΩΡΛ Κλινικής Γ.Ν. Θεσσαλονίκης "Γ. Παπανικολάου"), Ι. Μπεσλή (Ειδικός Ιατρός ΩΡΛ Κλινικής Γ.Ν. Θεσσαλονίκης "Γ. Παπανικολάου").

Εικ. 2 Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της ΩΡΛ Εταιρείας Βορείου Ελλάδος. Σ. Τριαρίδης (Γενικός Γραμματέας), Κ. Μάρκου (Πρόεδρος), Κ. Βλάχτσης (Ταμίας).

Μαραγκουδάκης Παύλος
Αναπληρωτής Καθηγητής ΩΡΛ, ΕΚΠΑ,
Πρόεδρος Ελληνικής Ρινολογικής Εταιρείας
Καστανιουδάκης Ιωάννης
Καθηγητής ΩΡΛ, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

*Ελληνική Ωτορινολαρυγγολογία,
Τόμος 40 - Τεύχος 2, 2019*

-19° Σεμινάριο της Ελληνικής Ρινολογικής Εταιρείας-Χειρουργικής Πλαστικής Προσώπου. -6° Σεμινάριο ΩΡΛ Αλλεργίας, Ανοσολογίας και Ρογχοπαθειών. -3° Σεμινάριο Ελληνικής εταιρείας Φωνιατρικής και Διαταραχών Κατάποσης.

Τόπος Σεμιναρίου: Νέο κτήριο του Πανεπιστημίου Αθηνών ΑΚΙΣΑ, Νοσοκομείο «Αττικόν».

Ημερομηνίες διεξαγωγής: 12-14 Απριλίου 2019

Γλώσσα Σεμιναρίου: Ελληνική

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Στις 14 Απριλίου ολοκληρώθηκαν οι εργασίες του 19ου Σεμιναρίου της Ελληνικής Ρινολογικής Εταιρείας – χειρουργικής πλαστικής προσώπου του 6ου Σεμιναρίου ΩΡΛ Αλλεργίας, Ανοσολογίας και Ρογχοπαθειών και του 3ου Σεμιναρίου Ελληνικής εταιρείας Φωνιατρικής και Διαταραχών Κατάποσης. Ο τόπος διεξαγωγής ήταν το νέο κτήριο του πανεπιστημίου Αθηνών ΑΚΙΣΑ που βρίσκεται στο χώρο του νοσοκομείου “Αττικόν”. Τα κριτήρια επιλογής του τόπου διεξαγωγής ήταν το χαμηλό κόστος και ο μεγάλος αριθμός αμφιθεάτρων υψηλής αισθητικής και λειτουργικότητας που επέτρεπαν πολλές παράλληλες δραστηριότητες. Είναι αξιοσημείωτο ότι οργανώθηκαν παράλληλα ρινολογικό σεμινάριο για νοσηλεύτριες, για γενικούς γιατρούς και διεξήχθησαν και τα μαθήματα του μεταπτυχιακού του πανεπιστημίου Πατρών και του ΕΚΠΑ «Παθήσεις Ρινός, Βάσης Κρανίου και Προσωπικής Χώρας». Οι συμμετέχοντες συνέδροι είχαν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν: 6 φροντιστήρια, 3 διαλέξεις, 9 Στρογγυλές Τράπεζες, 6 διαδραστικές Τράπεζες, 1 Δορυφορική Διάλεξη, καθώς επίσης 1 τράπεζα Παρουσίασης-Πώς το κάνω. Ιδιαίτερη επιτυχία είχε η χρήση συστήματος άμεσης ψηφιοφορίας του κοινού, που εξέφραζε τη γνώμη του σε διαδραστικές τράπεζες. Το εισήχθη και το οργάνωσε ο επ. καθηγητής Αλέξανδρος Δελίδης πρόεδρος της Ελληνικής εταιρείας Φωνιατρικής και Διαταραχών Κατάποσης. Επιπλέον, κατά τη διάρκεια του Σεμιναρίου διεξήχθησαν 2 Hands- on- Courses στο νεκροτομείο του νοσοκομείου, στα οποία οι συμμετέχοντες εκπαιδεύτηκαν στην ενδοσκοπική χειρουργική ρινός - παραρρινίων κόλπων και στη ρινοπλαστική σε νωπά παρασκευάσματα, με την εκπαιδευτική χρήση συστήματος πλοήγησης και πλήρους χειρουργικού εξοπλισμού. Στο επιστημονικό πρόγραμμα παρουσιάστηκαν 22 ελεύθερες ανακοινώσεις και 26 E-Posters. Τα κύρια χαρακτηριστικά των παρουσιάσεων ήταν το υψηλό επιστημονικό επίπεδο και η επάρκεια των ειδικευομένων. Το Σεμινάριο αξιολογήθηκε από τον Πανελλήνιο Ιατρικό Σύλλογο με 33 μόρια Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης (CME Credits), αναγνωρισμένα από την Ευρωπαϊκή Ένωση Ειδικευμένων Ιατρών (U.E.M.S.), στο πλαίσιο της Συνεχιζόμενης Ιατρικής Μεταπτυχιακής Εκπαίδευσης. Οι προσκεκλημένοι ομιλητές προέρχονταν από 3 χώρες (Πορτογαλία, Μεγάλη Βρετανία, Γερμανία). Η τελετή έναρξης ήταν ουσιαστικά μια συζήτηση με επαγγελματίες της όσφρησης, έναν γευσισγνώστη οίνου και μία κοσμετολόγο, χορηγός ήταν η εταιρεία “Aprivita” που μοίρασε προϊόντα της στους συνέδρους. Στη διάρκειά της έγινε και η επίσημη αναγγελία της αλληλλαγής του τίτλου και του επιστημονικού αντικειμένου της εταιρείας με την προσθήκη «... χειρουργικής πλαστικής προσώπου». Στο σεμινάριο η μία τράπεζα ήταν αφιερωμένη στην έρευνα στη ρινολογία. Οργανώθηκε από το γραμματέα της εταιρείας Επίκουρο καθηγητή Ιορδάνη Κωνσταντινίδη και παρουσιάστηκαν επτά ερευνητικά πρωτόκολλα από τα περισσότερα πανεπιστήμια της χώρας. Την Κυριακή το πρωί εβδομήντα περίπου συνέδροι παρακολούθησαν νέους συναδέλφους να παρουσιάζουν πρωτότυπα υψηλού επιπέδου ερευνητικά πρωτόκολλα.

Εικ. 1 Η κ. Δ. Γεωργίου κοσμετολόγος, της εταιρείας “Aprivita”, από την τελετή έναρξης.

Εικ. 2 Οι καθηγητές Β. Δανηλίδης και Herpt Werner.

Εικ. 3 Ο προσκεκλημένος ομιλητής Simon Gane, Consultant Rhinologist U.K.

Εικ. 4 Σύνεδροι: Κ. Μάρκου, Π. Μαραγκουδάκης, Ι. Καστανιουδάκης.

Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου περιορίσαμε τα έξοδα του σεμιναρίου και δώσαμε τρεις υποτροφίες σε εκείνες που με δυσκολία αξιολογήθηκαν ως καλύτερες.

Για την ιστορία τις παραθέτουμε:

I. Β. Σοφοκλήους, Π. Μαραγκουδάκης, Ε. Κυροδήμος, Μ. Σαγνού. Η επίδραση των βακτηριακών βιοϋμενίων και του χρυσίζοντα σταφυλόκοκκου στην παθογένεση της χρόνιας ρινοκοληπίτιδας.

II. Π. Πυριόχος, Ιορδ. Κωνσταντινίδης, Ι. Κωνσταντινίδης, Κ. Μάρκου.

Συγκριτική μελέτη της επίδρασης τοπικών και συστηματικών παραγόντων στην μετεχειρητική πορεία ασθενών με χρόνια ρινοκοληπίτιδα που υποβλήθηκαν σε ενδοσκοπική χειρουργική

III. Σ. Λυγερός, Β. Δανιηλίδης, Σ. Ναξάκης, Δ. Βύνιος

Μελέτη του ρόλου και της έκφρασης βιοδεικτών / μεταλλοπρωτεϊνών στην παθογένεση της χρόνιας ρινοκοληπίτιδας με πολύποδες.

Το διοικητικό συμβούλιο της ρινολογικής εταιρείας είχε γίνει αποδέκτης κριτικής για την ανακύκλωση θεμάτων και προσώπων στις στοργυλές τράπεζες, αποφάσισε λοιπόν να οργανώσει διαδραστικές τράπεζες με συντονιστές και έμπειρους σχολιαστές. Τα θεματολόγια κλήθηκαν να την ορίσουν με προτάσεις για κλινικά ερωτήματα και παρουσίαση περιστατικών τα μέλη της εταιρείας, κατά κάποιον τρόπο το πρόγραμμα διαμόρφωσαν οι σύνεδροι. Δόθηκε η ευκαιρία σε πολλούς νέους συναδέλφους να έχουν ενεργό συμμετοχή με υψηλού επιστημονικού επιπέδου παρουσιάσεις. Είναι εντυπωσιακό ότι ενώ το Σεμινάριο παρακολούθησαν συνολικά 346 σύνεδροι, οι ομιλητές ήταν 105. Η ανταπόκριση που είχε η πρωτοβουλία μας ήταν εντυπωσιακή και τα θετικά σχόλια, ιδιαίτερα από νέους συναδέλφους, είναι κίνητρο για αντίστοιχη συνέχεια. Το σεμινάριο έκλεισε με τράπεζα αφιερωμένη στην υπνική άπνοια που οργάνωσε η εταιρεία ΩΡΛ Αλλεργίας, Ανοσολογίας και Ροχχοπαθειών. Στις 12.30 της Κυριακής 14 Απριλίου, η τράπεζα έκλεισε με 70 άτομα στο αμφιθέατρο.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Για την συμβολή τους στην επιτυχία του Σεμιναρίου, τα διοικητικά συμβούλια των εταιρειών που οργάνωσαν το σεμινάριο, ευχαριστούν θερμά τις παρακάτω Εταιρείες: pharma Q, Ενδοσκοπική, Mylan, Menarini Hellas, BIANEΞ Α.Ε, Bayer, MEDELLA, KITE, την εταιρεία GETRE MED LTD ιδιαίτερα ευχαριστούμε για την υποστήριξη της και στο ενδοσκοπικό course. Τους εργαζόμενους στη διοργανώτρια εταιρεία FREI και την επικεφαλής κ. Γκαργκάσουλη ιδιαίτερα ευχαριστούμε. Με επαγγελματισμό, συνέπεια και συναίσθηση των περιστάσεων που δημιούργησαν οι περιορισμένες χορηγίες συνέβαλαν στην άψογη διοργάνωση του Σεμιναρίου.

Εικ. 5 Τράπεζα με τους Σ. Ναξάκη, Χ. Παπαδάκη, Κ. Προϊκα, Δ. Λεφαντζή, Η. Καραπάντζο και Χ. Σκουλάκη.

Εικ. 6 Τράπεζα με τους Ιορδ. Κωνσταντινίδη, S. Gane, Π. Μαραγκουδάκη, Ε. Γιωτάκη.

Εικ. 7 Τράπεζα με τους Ε. Γιωτάκη, Α. Ψυρρή, Ι. Παναγιωτίδη, Ι. Κωνσταντινίδη, Ε. Κυροδήμο, Α. Κουγιουμτζοπούλου, Χ. Γεωργάλα και Ι. Σέγγα.

Εικ. 8 Τράπεζα με τους Σ. Ναξάκη, Ε. Γιωτάκη, Ε. Ζαχαριουδάκη, Χ. Γεωργάλα, Β. Δανιηλίδη και Κ. Μάρκου.

Χειμώνα Θεογονωσία
Επιμ. Α ΩΡΛ Γ.Ν. Χανίων
Ασπασία Καραβελιά
Ειδικευόμενη ΩΡΛ Γ.Ν. Χανίων

Ελληνική Ωτορινολαρυγγολογία,
Τόμος 40 - Τεύχος 2, 2019

1st World Congress of Pediatric ENT

1^ο Παγκόσμιο Συνέδριο Παιδιατρικής Ωτορινολαρυγγολογίας

Τόπος διεξαγωγής: Ξενοδοχείο Hilton, Buenos Aires, Argentina

Ημερομηνία διεξαγωγής: 7-10 Απριλίου, 2019

Γλώσσα: Αγγλική, Ισπανική

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Με μεγάλη συμμετοχή συνέδρων από όλο τον κόσμο και προσκεκλημένων ομιλητών από 48 χώρες διεξήχθη, στις 7-10 Απριλίου του 2019, το 1ο Παγκόσμιο Συνέδριο Παιδιατρικής Ωτορινολαρυγγολογίας στο Μπούενος Άιρες της Αργεντινής. Πρόεδρος του συνεδρίου ήταν η κ. Tania Sih, Καθηγήτρια Παιδιατρικής Ωτορινολαρυγγολογίας στο Πανεπιστήμιο του Sao Paulo (Brasil), γνωστή για την αφοσίωσή της στην υψηλής- ποιότητας παιδο-ωτορινολαρυγγολογική φροντίδα σε όλη την υφήλιο. Υπήρξε πρωτεργάτρια στις Διεθνείς Ομοσπονδίες Ωτορινολαρυγγολογικών Εταιρειών (International Federation of Otorhinolaryngology Societies) και τη Διεθνή Εταιρεία για τη μέση ωτίτιδα (International Society for Otitis Media).

Το συνέδριο ήταν μεταξύ άλλων υπό την αιγίδα της Interamerican Association of Pediatric Otorhinolaryngology (IAPO), της American Society of Pediatric Otolaryngology (ASPO), της European Society of Pediatric Otorhinolaryngology (ESPO), της Asia-Pacific Pediatric Otolaryngology Group (APOG), της Australian and New Zealand Society of Pediatric Otorhinolaryngology και της African Society of Otolaryngology (PENTAFRICA).

Στον καλαίσθητο χώρο του ξενοδοχείου Hilton είχαν διαμορφωθεί κατάλληλα και λειτουργούσαν παράλληλα 8 αίθουσες παρουσιάσεων με εξοπλισμό για ταυτόχρονη μετάφραση από την αγγλική στην ισπανική και το αντίστροφο. Ο χώρος της έκθεσης των εταιρειών, αν και μεγάλος, ήταν σε όλα τα διαλλήματα γεμάτος συνέδρους που ενδιαφέρονταν για τις νέες εξελίξεις σε τεχνολογικά επιτεύγματα και φαρμακευτικά σκευάσματα.

Εικ. 1 Ο Θ. Νικολόπουλος
Καθηγητής Ωτορινολαρυγγολογίας,
Εθνικό Καποδιστριακό
Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Εικ. 2 Ο S. Angeli, Καθηγητής Ωτορινολαρυγγολογίας
University of Miami Miller School of Medicine.

Εικ. 3 Ο M. Manrique, Καθηγητής Ωτορινολαρυγγολογίας
University Clinic of Navarra, Pablona, Spain.

Εικ. 4 Ο Α. R. Macias, Καθηγητής Ωτορινολαρυγγολογίας
University of Las Palmas de Gran Canaria, Spain.

Εικ. 5 Ο Β. C. Papsin, Καθηγητής Ωτορινολαρυγγολογίας
University of Toronto, Otolaryngologist-in-chief at the Hospital of the Sick Children.

Εικ. 7 Η Α. Καραβελιά μπροστά
από e-poster της ΩΡΛ Κλινικής ΓΝΧ.

Εικ. 6 Από τον χώρο έκθεσης των εταιρειών κατά τη διάρκεια διαλειμάτων.

Οι στρογγυλές τράπεζες κάλυψαν όλα τα θέματα της σύγχρονης παιδο-ωτορινολαρυγγολογίας με ιδιαίτερη έμφαση στα κοχλιακά εμφυτεύματα, την εκκριτική και οξεία μέση ωτίτιδα, την χειρουργική της χρόνιας μέσης ωτίτιδας, την αλλεργική ρινίτιδα, το σύνδρομο υπνικής άπνοιας, τις διαταραχές φώνησης, τις συγγενείς ανωμαλίες, την γενετική, την ακοολογία/νευρωτολογία και τις κακοήθειες της παιδικής ηλικίας.

Πραγματοποιήθηκαν instructional courses με θέματα: διαγνωστική ακοολογία (Curcio V, AR), νοσήματα παρισθμίων (Mitchell R, Pereira K, US), αποκατάσταση ηλαρυγγικών σχιστιών (Rahbar R, US), θεραπεία φωνητικών διαταραχών (Wilder F, Greve S, AR), ενδείξεις και αποτελέσματα της ανοιχτής vs ενδοσκοπικής χειρουργικής του αεραγωγού (Rutter M, US), χειρουργική ρινός (Selonke I, BR), στοματολογία (Ramirez Z, AR), νοσήματα σιελογόνων αδένων (Gajardo P, CL), εμβοές (Chan K, US). Παρουσιάστηκαν 128 ελεύθερες ανακοινώσεις και 70 e-posters.

Η Ελλάδα εκπροσωπήθηκε από τον Καθηγητή κ. Θωμά Νικολόπουλο με ομιλία στη στρογγυλή τράπεζα με θέμα «Νέες ενδείξεις στην κοχλιακή εμφύτευση» και με διάλεξη με θέμα «Χειρουργική χολοστεατώματος στα παιδιά», και από την ΩΡΛ Κλινική του ΓΝΧ με δύο e-posters και μία διάλεξη με θέμα «Ξένα σώματα αεραγωγού» της κ. Καραβελιά προσκεκλημένης ως Junior Member Representative της ESPO.

Βλάχος Κωνσταντίνος
Αναπληρωτής Καθ. Χειρουργικής
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
Καστανιουδάκης Ιωάννης
Καθηγητής Ωτορινολαρυγγολογίας
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Ελληνική Ωτορινολαρυγγολογία,
Τόμος 40 - Τεύχος 2, 2019

Εαρινή Διημερίδα της Ελληνικής Εταιρείας Χειρουργικής Ενδοκρινών Αδένων

Τόπος: Ξενοδοχείο Grand Serai, Ιωάννινα.

Ημερομηνίες διεξαγωγής: 29 – 30 Μαρτίου 2019

Γλώσσα Σεμιναρίου: Ελληνική

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Με μεγάλη επιτυχία διοργανώθηκε η Εαρινή Διημερίδα της Ελληνικής Εταιρείας Χειρουργικής Ενδοκρινών Αδένων στις 29 και 30 Μαρτίου 2019 στα Ιωάννινα, στο ξενοδοχείο Grand Serai.

Η διημερίδα συνδιοργανώθηκε από κοινού με τη Χειρουργική κλινική του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων υπό την αιγίδα της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Υπεύθυνοι της διοργάνωσης ήταν ο Πρόεδρος της ΕΕΧΕΑ Καθ. Χειρουργικής κος Ισαάκ Κεσίσογλου και οι συντονιστές Αναπληρωτές Καθ. Χειρουργικής κος Ιωάννης Κουτελιδάκης και κος Κωνσταντίνος Βλάχος. Στην Διημερίδα αναπτύχθηκαν θέματα αιχμής που παραμένουν πάντα επίκαιρα και προβληματίζουν καθημερινά όλους εκείνους που ασχολούνται με τη χειρουργική των ενδοκρινών αδένων. Παράλληλα παρουσιάστηκαν ενδιαφέροντα περιστατικά με τη μέθοδο της διαδραστικής παρουσίας.

Οι 6 στρογγυλές τράπεζες είχαν την ακόλουθη θεματολογία:

1. Οδηγίες ATA για καρκίνο θυρεοειδούς και διεθνής βιβλιογραφία.
2. Βέλτιστη Πρακτική στη χειρουργική των Παραθυρεοειδών Αδένων.
3. Διαδραστική παρουσίαση επιλεγμένων περιστατικών: 4 περιστατικά από θυρεοειδή-παραθυρεοειδή-επινεφρίδια-NET.
4. Η επίπτωση της επικαιροποιημένης κατά AJCC 8ης έκδοσης σταδιοποίησης στη θεραπευτική αντιμετώπιση καρκίνου θυρεοειδούς.
5. Κεντρικός ήεμφαδενικός καθαρισμός για θηλώδες Ca θυρεοειδούς.
6. Βέλτιστη πρακτική στην αντιμετώπιση των επιπλοκών της Θυρεοειδεκτομής.

Οι δε 4 διαλέξεις ήταν οι ακόλουθες:

1. Η αξία του μετεχειρητικού σπινθηρογραφήματος στο καλώς διαφοροποιημένο καρκίνωμα του θυρεοειδούς.
2. Αμφιλογίες στη χειρουργική των επινεφριδίων.
3. Η συμβολή του Bethesda 17 στη διάγνωση του καλώς διαφοροποιημένου καρκίνου του θυρεοειδούς.
4. Η προσφορά της χαρτογράφησης τραχήλου στη χειρουργική του θυρεοειδούς.

Η συμμετοχή των ωτορινολαρυγγολόγων στη στρογγυλή τράπεζα με θέμα: «Βέλτιστη πρακτική στην αντιμετώπιση των επιπλοκών της Θυρεοειδεκτομής», αφορούσε δύο εισηγήσεις με την ακόλουθη θεματολογία:

Ι. Καστανιουδάκης: Η συμβολή του ΩΡΛ στη διάγνωση και αποκατάσταση των βλαβών των φωνητικών χορδών.

Ν. Ζιάβρα: Η σημασία της λογοθεραπείας στην αποκατάσταση των βλαβών της φωνής.

Εικ. 1 Σύεδροι. Διακρίνονται από αριστερά προς τα δεξιά οι: Ιωάννης Κουτελιδάκης Αναπλ. Καθ. Χειρουργικής Α.Π.Θ., Γενικός Γραμματέας της ΕΕΧΕΑ, Κωνσταντίνος Βλάχος Αναπλ. Καθ. Χειρουργικής Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Ισαάκ Κεσίσογλου Καθ. Χειρουργικής Α.Π.Θ., Πρόεδρος της ΕΕΧΕΑ, Ιωάννης Καστανιουδάκης Καθ. ΩΡΛ Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων.

Εικ. 2 Σύεδροι. Διακρίνονται από αριστερά προς τα δεξιά οι: Κώστας Σαπαλίδης Επ. Καθ. Χειρουργικής ΑΠΘ, Σταύρος Καρακόζης Χειρουργός, Ναυσικά Ζιάβρα Καθ. ΩΡΛ Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Γιάννης Καστανιουδάκης Καθ. ΩΡΛ Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Γιάννης Παρασκευόπουλος Δντής Χειρουργός ΚΑΤ πρόεδρος Επιστ. Συμβουλίου Ελληνικής Χειρουργικής Εταιρείας ΕΧΕ, Ηλιάδου Πασχαλία Ενδοκρινολόγος Θεσ/νίκη.

Η εναρκτήρια ομιλία είχε σαν θέμα την Αρχαία Δωδώνη και παρουσιάστηκε από τον Καθηγητή Αναισθησιολογίας κ. Γ. Παπαδόπουλο.

Η Διημερίδα μοριοδοτήθηκε με 11 μόρια Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης (CME-CPD CREDITS) από τον Πανελλήνιο Ιατρικό Σύλλογο.

Ευγενικά στήριξαν τη διημερίδα οι εταιρείες: Baxter, BIANEE, Getremed, Improved, Όμιλος Mavrogenis, Spine action, Takeda

Ημερίδα: Σύγχρονη Στοματολογία II: “Back to the Basics”

Το λεξιλόγιο των βασικών βλαβών στη διάγνωση και θεραπεία των νοσημάτων στόματος

Τόπος ημερίδας: Αμφιθέατρο Κέντρου ΓΑΙΑ, Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Γουλιανδρή.
Ημερομηνία διεξαγωγής ημερίδας: 9 Φεβρουαρίου 2019

Εικ.1 Η κ. Ελένη Γκάγκαρη, Επίκουρη Καθηγήτρια Ιατρικής σχολής ΕΚΠΑ, υπεύθυνη του στοματολογικού τμήματος του Νοσοκομείου Α. Συγγρός

Εικ.2 Ο Καθηγητής Δερματολογίας ΕΚΠΑ Αλέξανδρος Στρατιγός τίμησε με την παρουσία του την ημερίδα και απηύθυνε χαιρετισμό.

Εικ.3 Οι ειδικοί κατά την παρουσίαση περιστατικού από αριστερά κ. Κωστόπουλος, κ. Τσέκερη, κ. Λασηθιωτάκη, κ. Βουδούρης και κ. Ράζου.

Επιμέλεια:

Ελένη Γκάγκαρη

Diplomate, American Board of Oral
and Maxillofacial Pathology

Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Harvard

Επίκουρη Καθηγήτρια

Ιατρικής σχολής ΕΚΠΑ

Υπεύθυνη του Στοματολογικού

Τμήματος, Α' Πανεπιστημιακής

Κλινικής Δερματολογίας

Νοσοκομείο Αφροδισίων και

Δερματολογικών Νόσων Α. Συγγρός

Θεογνώσια Χειμώνα

Επιμελήτρια Α' ΕΣΥ

ΩΡΛ Κλινική ΓΝ Χανίων

Ασπασία Καραβελιά

Ειδικευόμενη ΩΡΛ

ΩΡΛ Κλινική ΓΝ Χανίων

Ελληνική Ωτορινολαρυγγολογία,
Τόμος 40 - Τεύχος 1, 2019

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Με επιτυχία και μεγάλη προσέλευση συμμετεχόντων πραγματοποιήθηκε η ημερίδα διαδραστικής “real time” ανάλυσης και επίλυσης κλινικών περιστατικών σε ασθενείς με νοσήματα βλεννογόνου στόματος. Η ημερίδα πραγματοποιήθηκε στο αμφιθέατρο του Κέντρου ΓΑΙΑ, στο Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Γουλιανδρή, στις 9 Φεβρουαρίου του 2019, ημέρα που συνέπεσε με την απώλεια της φιλανθρώπου και ευεργέτιδας Νίκης Γουλιανδρή.

Πραγματοποιήθηκαν 2 συνεδρίες, η πρώτη με απλά περιστατικά και η δεύτερη με πιο σύνθετα, στα οποία οι συμμετέχοντες καλούνταν να αποφασίσουν για τη διάγνωση και την αντιμετώπιση μέσω εφαρμογής των smart phone τους. Τις συνεδρίες συντονίζει η πρόεδρος και διοργανώτρια της ημερίδας, κ. Ελένη Γκάγκαρη, υπεύθυνη του Στοματολογικού Τμήματος του Νοσοκομείου Α. Συγγρός. Η ομάδα των ειδικών που παρουσίαζαν και σχολίαζαν τις κλινικές περιπτώσεις αποτελούνταν από τους: Σ. Βουδούρη (δερματολόγος), Ν. Κωστόπουλο (δερματολόγος), Β. Λασηθιωτάκη (οδοντίατρος), Α. Ράζου (ωτορινολαρυγγολόγος), Ε. Τσέκερη (οδοντίατρος).

Περιγράφοντας τη βλάβη σύμφωνα με τη βασική ορολογία και μεταφέροντάς την στη διαγνωστική προσέγγιση, ο κλινικός ιατρός είχε την ευκαιρία να ακολουθήσει έναν αλγόριθμο, που του επέτρεπε τη σωστή διάγνωση και επιτυχή αντιμετώπιση του στοματολογικού ασθενή.

Από τον σχολιασμό των κλινικών περιστατικών με διαδραστικό τρόπο αναδείχθηκε η ανάγκη της συνεργασίας μεταξύ των ειδικοτήτων και η αποτελεσματικότητα της συλλογικής διαγνωστικής σκέψης και εργασίας. Το Στοματολογικό Τμήμα της Α' Πανεπιστημιακής Κλινικής Δερματολογίας της Ιατρικής σχολής Αθηνών, αποτελεί καθημερινό παράδειγμα αυτής της προσέγγισης και δέχεται κάθε χρόνο αριθμούς ρεκόρ ασθενών με παθήσεις στόματος.

Κακούρη Ελένη
 Ωτορινολαρυγγολόγος, Αθήνα
Τερζής Τιμολέων
 Διευθυντής Ρινολογικού Κέντρου Αθηνών,
 Πρόεδρος της Οργανωτικής Επιτροπής
Καστανιουδάκης Ιωάννης
 Καθηγητής ΩΡΛ, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Ελληνική Ωτορινολαρυγγολογία,
 Τόμος 40 - Τεύχος 1, 2019

Επετειακή Επιστημονική Ημερίδα: 10 χρόνια Ρινολογικό Κέντρο Αθηνών. “Ιγμόρειο: Ο Γναθιαίος κόλπος στην Ωτορινολαρυγγολογία και την Οδοντιατρική”

Τόπος: Αθήνα, Αμφιθέατρο Ομίλου Ιατρικού, Κεφαλήρι.

Ημερομηνία: Σάββατο 8 Δεκεμβρίου 2018

Γλώσσα Ημερίδας: Ελληνική

Εικ. 1 Οι συντελεστές της δεύτερης Στρογγυλής τράπεζας με τον Αντιπρόεδρο του Ομίλου Ιατρικού. Από αριστερά, Δ. Μούρκας (ΩΡΛ), Καθ. Ι. Γιωτάκης (ΩΡΛ), Π. Σεννής (Γναθοχειρουργός), Ι. Φακίτσας (Γναθοχειρουργός), Καθ. Β. Δανηλίδης (ΩΡΛ), Τ. Τερζής (ΩΡΛ), Χ. Αποστολόπουλος (Αντιπρόεδρος Ομίλου Ιατρικού), Κ. Λάγιος (Οδοντίατρος), Γ. Ράλλης (Γναθοχειρουργός).

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Με την ευκαιρία της συμπλήρωσης 10 χρόνων λειτουργίας, το Ρινολογικό Κέντρο Αθηνών, Ιδιωτική Ιατρική Μονάδα του Ιατρικού Κέντρου Αθηνών, με γνωστικό αντικείμενο τη Ρινολογία και Ενδοσκοπική Χειρουργική της Ρινός και των Κόλπων του Προσώπου, οργάνωσε επιστημονική Ημερίδα με θέμα τον Γναθιαίο Κόλπο, προσκαλώντας Ωτορινολαρυγγολόγους, Γναθοπροσωπικούς Χειρουργούς και Οδοντιάτρους, για να συζητήσουν το κοινό αυτό πεδίο, που απασχολεί συχνά την κλινική πράξη.

Η εκδήλωση, που πλαισιώθηκε θερμά από την ακαδημαϊκή κοινότητα και ένα μεγάλο αριθμό Ιατρών και Οδοντιάτρων, ήταν ιδιαίτερα διδακτική αλλά και ευχάριστη. Για πρώτη φορά συναντήθηκαν επιστημονικά οι όμορες ειδικότητες και όλοι οι παριστάμενοι εξέφρασαν τον ενθουσιασμό τους για αυτή την ανταλλαγή εμπειριών και γνώσης, που τους έδειξε την «άλλη πλευρά του λόφου» σε καθημερινά κλινικά προβλήματα.

Σε δύο στρογγυλές τράπεζες, συζητήθηκαν η ανατομία και φυσιολογία του γναθιαίου κόλπου, οι σύγχρονες απεικονιστικές επιλογές και οι εφαρμογές τους, η οξεία και χρόνια ιγμορίτιδα, οι κύστει ιγμορείου. Παρουσιάστηκαν οι αγγειακές δυσπλασίες αλλά και οι όγκοι, καλοήθεις και κακοήθεις, που συναντώνται στην περιοχή. Σχολιάστηκαν οι επιπλοκές από το ιγμόρειο των οδοντιατρικών πράξεων, όπως της ενδοδοντικής θεραπείας. Από τη συζήτηση δεν θα μπορούσαν να λείπουν τα οδοντικά εμφυτεύματα, αλλά και η ανύψωση του εδάφους του ιγμορείου, όταν δεν υπάρχει επαρκές οστικό υπόστρωμα για την τοποθέτησή τους, όπως και η συμπεριφορά των διάφορων εμβιοϋλικών, που χρησιμοποιούνται για τη δημιουργία νέου οστού. Συζητήθηκαν τα στοματοκοληπικά συρίγγια, που συχνά προκύπτουν από τις εξαγωγές οδόντων στην άνω γνάθο. Τέλος, έγινε παρουσίαση των παραδοσιακών και σύγχρονων χειρουργικών τεχνικών που εφαρμόζονται στο ιγμόρειο, από την κάτω ρινοαντροστομία μέχρι την ανάρτηση ιγμορείου, και από τη διαστολή με μπαλόνι του στομίου μέχρι την ενδοσκοπική έσω γναθεκτομή.

Στη συζήτηση, που ακολούθησε τις εισηγήσεις, αναδείχθηκε η διαφορετική προσέγγιση του ίδιου αντικείμενου από τις διαφορετικές ειδικότητες, στοιχείο που προκάλεσε δημιουργική αντιπαράθεση και υπογράμμισε την αναγκαιότητα

Εικ. 2 Ο Καθηγητής κ. Ι. Κωνσταντινίδης στο βήμα. Στο Προεδρείο ο Ομότιμος Καθηγητής Οδοντιατρικής κ. Ι. Ιατρού.

Εικ. 3 Ο τ. Πρόεδρος της Πανελλήνιας ΩΡΛ Εταιρείας και Εταιρείας ΩΡΛ Αλλεργίας, Ανοσολογίας και Ρογχοπαθειών κ. Δ. Γκέλης μεταξύ των διακεκριμένων Γναθοχειρουργών κ.κ. Α. Μυλωνά και Ι. Φακίτσα.

Εικ. 4 Ο Διευθυντής του Ρινολογικού Κέντρου Αθηνών κ. Τ. Τερζής απευθύνεται στο ακροατήριο

για επανάληψη παρόμοιων συναντήσεων στο μέλλον. Η εκδήλωση ολοκληρώθηκε με σύντομη παρουσίαση της ιστορίας του Ρινολογικού Κέντρου Αθηνών και θερμούς χαιρετισμούς από τους παριστάμενους διακεκριμένους προσκεκλημένους.

Την εκδήλωση τίμησαν οι Καθηγητές Διευθυντές των ΩΡΛ Κλινικών του Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών κκ Ι. Σέγγας και Νικολόπουλος, ο Καθηγητής του Πανεπιστημίου Πατρών κ. Β. Δανιηλίδης, ο Καθηγητής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Ι. Κωνσταντινίδης, ο Ομότιμος Καθηγητής ΩΡΛ Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Ι. Γιωτάκης και ο Ομότιμος Καθηγητής Γναθοπροσωπικής Χειρουργικής της Οδοντιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Ι. Ιατρού, ο Πρόεδρος της Ελληνικής Ρινολογικής Εταιρείας Αν. Καθηγητής κ. Μαραγκουδάκης, ο τ. Πρόεδρος της Ελληνικής και Ευρωπαϊκής Ρινολογικής Εταιρείας κ. Α. Παπαβασιλείου, ο Συντονιστής Διευθυντής ΩΡΛ του Τζανείου Νοσοκομείου Πειραιά κ. Α. Καμπέρος, ο Πρόεδρος της Εταιρείας Γναθοπροσωπικής Χειρουργικής και Διευθυντής του Γναθοχειρουργικού Τμήματος του Νοσοκομείου ΚΑΤ κ. Γ. Ράλλης, ο Διευθυντής ΩΡΛ Κλινικής 401 ΓΣΝΑ κ. Ε. Αηλογδιανάκης, ο Διευθυντής Γναθοχειρουργικού Τμήματος ΝΝΑ κ. Π. Σενής, ο τ. Συντονιστής Διευθυντής ΕΣΥ κ. Ν. Μαρουδιάς, ο τ. Πρόεδρος της Πανελλήνιας ΩΡΛ Εταιρείας και Εταιρείας ΩΡΛ Αλλεργίας, Ανοσολογίας και Ρογχοπαθειών κ. Δ. Γκέλης, και πολλοί άλλοι διακεκριμένοι Ωτορινολαρυγγολόγοι, Γναθοχειρουργοί και Οδοντίατροι.

Ο Διευθυντής του Ρινολογικού Κέντρου Αθηνών και Πρόεδρος της Οργανωτικής Επιτροπής κ. Τιμοθέων Τερζής, ευχαρίστησε θερμά τους προσκεκλημένους και τα μέλη των Προεδρείων για την τιμή της παρουσίας τους, τους ομιλητές για το υψηλό επίπεδο των επιστημονικών εισηγήσεων, όπως και όλους τους παριστάμενους για τη συμμετοχή τους.

Επίσης, ευχαρίστησε θερμά τους χορηγούς της εκδήλωσης, Medtronic, ΦΑΡΜΑΣΕΡΒ Lilly, GETRIMENT, STORZ, PHARMA Q, GMK/ SCOPIΣ και ΑΚΟΥΣΣΟΝ για τη γενναιοδωρη υποστήριξή τους, όπως και τον Όμιλο Ιατρικού για τη φιλοξενία και ιδιαίτερα το Τμήμα Συνεδρίων για τη βοήθεια στην οργάνωση και την άρτια παρουσίαση.

Κυροδήμος Τίμος
(Αναπληρωτής Καθηγητής ΩΡΛ,
Πανεπιστήμιο Αθηνών - ΕΚΠΑ,
Πρόεδρος του Συνεδρίου)
Καστανιουδάκης Ιωάννης
(Καθηγητής ΩΡΛ,
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων)

Ελληνική Ωτορινολαρυγγολογία,
Τόμος 39 - Τεύχος 3-4, 2018

3^ο Συνέδριο Καρκίνου Κεφαλής & Τραχήλου. Ελληνική Εταιρεία Καρκίνου Κεφαλής και Τραχήλου

Τόπος διεξαγωγής: Αθήνα, Ξενοδοχείο Divani Acropolis.

Ημερομηνίες διεξαγωγής Συνεδρίου: 26-27 Οκτωβρίου 2018.

Γλώσσα: Ελληνική.

Εικ. 1 Συνεδριοί. Διακρίνονται εξ αριστερών προς τα δεξιά: Πρώτη σειρά οι: Νικολάτου Γαλίτη, Τίμος Κυροδήμος (Πρόεδρος του Συνεδρίου), Στέφανος Τριαρίδης και Ιωάννης Καστανιουδάκης. Δεύτερη σειρά οι: Αριστείδης Χρυσοβέργης, Βασίλης Παπανικολάου, Ιωάννης Σέγγας και Ιωάννης Χατζηγιάννου.

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Με μεγάλη ικανοποίηση και σημαντική συμμετοχή 236 συνέδρων πραγματοποιήθηκε για τρίτη χρονιά το Συνέδριο της Ελληνικής Εταιρείας Καρκίνου Κεφαλής και Τραχήλου, στο ξενοδοχείο Divani Acropolis στις 26 - 27 Οκτωβρίου 2018. Στόχος της διοργάνωσης και διαρκής επιδίωξη της εταιρίας Καρκίνου Κεφαλής και Τραχήλου είναι η καθιέρωση της διεπιστημονικής προσέγγισης στην αντιμετώπιση του Καρκίνου Κεφαλής και Τραχήλου και η συνεργασία των ειδικοτήτων που εμπλέκονται καθημερινά στην διαχείριση των ασθενών αυτών με τις ιδιαίτερες ανάγκες τους. Οι διαδραστικές συζητήσεις που συγκέντρωσαν στις προηγούμενες συναντήσεις μας το ενδιαφέρον και αποτέλεσαν διαγνωστική πρόκληση, ενισχύθηκαν και φέτος σε αριθμό περιστατικών και ειδικών σχολιαστών όλων των εμπλεκόμενων ειδικοτήτων. Αποτέλεσε ιδιαίτερη τιμή για εμάς η συμμετοχή ειδικών από το σύνολο των ΩΡΛ Πανεπιστημιακών κλινικών της χώρας, της Νοσοκομειακής Οδοντιατρικής, κλινικών του ΕΣΥ και πολλών ειδικών από την ακτινοθεραπεία και την κλινική ογκολογία με διεθνές κύρος που ανέδειξαν την αξία της πολυπαραγοντικής προσέγγισης των ασθενών με καρκίνο κεφαλής και τραχήλου (Εικ. 1). Σε αυτά τα πλαίσια της διεπιστημονικής συνεργασίας συζητήθηκαν επιπλοκές θεραπειών, νέες τεχνικές, νέα πρωτόκολλα, καθώς και τα σημαντικά επιτεύγματα του 2018 στην χειρουργική, την ακτινοθεραπεία και την κλινική ογκολογία.

Ξεχωρίζουμε την προσέγγιση των ασθενών με καρκίνο στοματοφάρυγγα, θετικούς για τον ιό του θηλώματος του ανθρώπου, τα πρωτόκολλα λιγότερο εντατικής ακτινοβολήσης αυτών των ασθενών όπως αναπτύχθηκαν από την κ. Α. Ψυρρή, τον κ. Μ. Καραμούζη και τον κ. Μ. Ozsahin. Επίσης τη νέα χειρουργική κατεύθυνση που δίδει η ρομποτική χειρουργική στην αντιμετώπιση των νεοπλασιών από τον Καθηγητή C. Simon, ο οποίος έδωσε το νέο πρίσμα της ενσωμάτωσης των κλινικών μελετών στην χειρουργική αντιμετώπιση με την χρήση των ρομποτών. Ο εντονότερος ρόλος της ανοσοθεραπείας καλύφθηκε με την καθηλωτική ομιλία του Κ. Harrington η οποία μέσα από την παράθεση των σημερινών κλινικών μελετών επεσήμανε την νέα θεραπευτική διέξοδο που έχουν οι ασθενείς προχωρημένου σταδίου. Επίσης η ενσωμάτωση της νέας εμπειρίας με την χρήση της ανοσοθεραπείας σε ασθενείς με παραμονή νόσου και μεταστατικές μορφές καρκίνου, περιεγράφηκε εξαιρετικά από τον κ. Μ. Merlano. Ιδιαίτερη αναφορά έγινε στους ασθενείς προχωρημένου σταδίου μέσα από την ενότητα των παρεμβάσεων διάσωσης με σημαντικές ομιλίες, τόσο για την τωρινή θεραπευτική προσέγγιση όσο και για το τι επιφυλάσσει το κοντινό μέλλον, όπως για παράδειγμα μέσα από την χρήση νανοσωματιδίων όπως περιέγραψε ο κ. Β. Κουλουβιάς. Σημαντικές είναι και οι νέες ενότητες που αναπτύχθηκαν εξαιρετικά όπως η αντιμετώπιση σπάνιων όγκων, με επικέντρωση στην θεραπευτική προσέγγιση των σαρκωμάτων από τους κ. Χ. Περισανίδη και τον κ. Ε. Γιωτάκη.

Η αντιμετώπιση των επιπλοκών των θεραπειών και του πολυσύνθετου ρόλου τους αναλύθηκε μέσα από την επιστημονική αλληλία και ανθρώπινη ματιά της καθ. Ο. Νικολάτου-Γαλίτη, του κ. Μ. Τριχά και της κ. Ι. Αρτοπούλου. Η εμπειρία στην μικροαγγειακή χειρουργική μαζί με εξαιρετικές ομιλίες – παρεμβάσεις χειρουργικών προσεγγίσεων των καθηγητών, Γ. Βελεγράκη, Β. Δανιηλίδη, Ι. Καστανιουδάκη, Κ. Μάρκου, Π. Μαραγκουδάκη, Σ. Τριαρίδη, Ι. Χατζηγιάννου, σε ασθενείς με καρκίνο του λάρυγγα, των σιελογόνων αδένων αλληλία και όγκους της ρινός των παραρρινίων και της βάσης του κρανίου. Ξεχωριστή ήταν και η συμβολή του κ. Χ. Χριστοδούλου τόσο στην εξαιρετική ομιλία του για τον ρόλο της ακτινοθεραπείας όσο και στην συμμετοχή – σχολιασμό στα MDTs (multi-disciplinary tumor board meetings) μαζί με την κ. Α. Ζυγογιάννη και τον κ. Π. Τσάκερη. Μέσω της παρουσίασης ιδιαίτερων και περιστατικών ασθενών με καρκίνο κεφαλής και τραχήλου, από ειδικευόμενους ιατρούς των δυο πανεπιστημιακών κλινικών ΩΡΛ της Αθήνας και του Ερυθρού Σταυρού στα MDTs (multi-disciplinary tumor board meetings), παράχθηκε ένας εποικοδομητικός και διδακτικός διάλογος μεταξύ εξεχόντων χειρουργών, ακτινοθεραπευτών και ογκολόγων. Τέλος, η ευαισθησία και η αγωνίες της εταιρίας για την εκπαίδευση των νέων γιατρών ώθησε την Πρόεδρο καθ. Α. Ψυρρή στην ανακοίνωση πρόσκλησης ενδιαφέροντος για χορήγηση υποτροφίας για μετεκπαίδευση σε χώρα του εξωτερικού και για χορηγία υποτροφίας με αντικείμενο τον Καρκίνο Κεφαλής και Τραχήλου.

Νταβίλης Δημήτριος
 Συντονιστής Διευθυντής ΕΣΥ
 Ωτορινολαρυγγολογική Κλινική
 Νοσοκομείο «Ελπίς» Αθηνών
Θεογνωσία Χειμών
 Επιμελήτρια Α' ΕΣΥ
 Ωτορινολαρυγγολογική Κλινική
 Γενικό Νοσοκομείο Χανίων

Ελληνική Ωτορινολαρυγγολογία,
 Τόμος 39 - Τεύχος 3-4, 2018

24^ο Μετεκπαιδευτικό Συνέδριο Ωτορινολαρυγγολογίας

Τόπος Σεμιναρίου: Λουτράκι, "Αλεξάνδρειο" Συνεδριακό Κέντρο
 Ημερομηνία διεξαγωγής: 12-14 Οκτωβρίου 2018

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Με επιτυχία και μεγάλη προσέλευση συμμετεχόντων διεξήχθη το 24ο Μετεκπαιδευτικό Συνέδριο της Ελληνικής Ωτορινολαρυγγολογίας Χειρουργικής Κεφαλής και Τραχήλου στο "Αλεξάνδρειο" Συνεδριακό Κέντρο στο Λουτράκι Κορινθίας. Το συνέδριο οργανώθηκε υπό την αιγίδα της Περιφέρειας Πελοποννήσου, του Δήμου Λουτρακίου-Περαχώρας-Αγ. Θεοδώρων και της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού του Υπουργείου Πολιτισμού & Αθλητισμού.

Στο συνέδριο πραγματοποιήθηκαν 18 Στρογγυλές Τράπεζες (Round Tables), 9 Διαλέξεις (Lectures) από διακεκριμένους Έλληνες και ξένους συναδέλφους, 1 Πρακτικό Σεμινάριο (Workshop), 2 Δορυφορικές Διαλέξεις (Satellite Lectures) και 5 Κλινικά Φροντιστήρια (Clinical tutorials).

Στο συνέδριο διεξήχθη επίσης εργαστήριο σχετικά με την αλλεργική ρινίτιδα, το οποίο συμπληρώθηκε από πρακτική άσκηση στα δερματικά αλλεργικά tests και τη ρινομανομετρία. Επιπλέον, πραγματοποιήθηκαν δύο εργαστήρια (Hands on Courses): α) Ωτοχειρουργικής και β) FESS, διάρκειας 8 και 9 ωρών αντίστοιχα από την εταιρεία Getremed με καταξιωμένους και έμπειρους εκπαιδευτές.

Το επιστημονικό πρόγραμμα ολοκληρώθηκε με την παρουσίαση 40 Ελεύθερων Ανακοινώσεων και 43 E-Posters από νεότερους κυρίως συναδέλφους.

Το Συνέδριο αξιολογήθηκε από τον Πανελλήνιο Ιατρικό Σύλλογο με 21 μόρια Συνεχιζόμενης Ιατρικής Εκπαίδευσης (CME credits) αναγνωρισμένα από την Ευρωπαϊκή Ένωση Ειδικευμένων Ιατρών (U.E.M.S.) στο πλαίσιο της συνεχιζόμενης Ιατρικής Μεταπτυχιακής Εκπαίδευσης. Στο πλαίσιο των εργασιών του 24ου Μετεκπαιδευτικού Συνεδρίου Ωτορινολαρυγγολογίας,

Ο πρόεδρος του συνεδρίου Δ. Νταβίλης, ο κ. Τατούλης και ο πρόεδρος της Ελληνικής ΩΡΛ εταιρείας Καθ. Ι. Μπιζάκης.

Η βράβευση για την προσφορά τους στην Ελληνική Ωτορινολαρυγγολογία των κ. Μαρουδιά και Παππά, του Καθηγητή κ. Γιωτάκη, καθώς και η απονομή ευχαριστήριου δώρου στον κ. Τατούλη για τη σημαντική βοήθειά του στην πραγματοποίηση του συνεδρίου.

Από το εργαστήριο FESS.

Από το εργαστήριο ωτοχειρουργικής.

Ο προσκεκλημένος ομιλητής κ. D. Owens.

Ο προσκεκλημένος ομιλητής κ. M. Rautianen.

Ο ομότιμος Καθηγητής
Ωτορινολαρυγγολογίας κ. Χελιδόνης
στην ομιλία της εναρκτήριας τελετής
του συνεδρίου.

η Ελληνική Εταιρεία ΩΡΛ Αλλεργίας, Ανοσολογίας και Ροχχοπαθειών και η Πανελλήνια Ωτορινολαρυγγολογική Εταιρεία Χειρουργικής Κεφαλής και Τραχήλου σε συνεργασία με την Περιφέρεια Πελοποννήσου και το Δήμο Λουτρακίου-Περακάρας-Αγ. Θεοδώρων διοργάνωσαν στο Κέντρο Υγείας Λουτρακίου (12 και 13 Οκτωβρίου 2018) εκδηλώσεις ενημέρωσης του κοινού για την αλλεργική ρινίτιδα, τις μεθόδους διάγνωσης και τη σύγχρονη θεραπεία. Κατά τη διάρκεια των εκδηλώσεων, οι πολίτες που παραβρέθηκαν είχαν την ευκαιρία εφόσον το επιθυμούσαν να εξεταστούν από έμπειρους συναδέλφους και να λάβουν θεραπευτικές οδηγίες σχετικά με την αλλεργική ρινίτιδα.

Αξιοσημείωτα στοιχεία του συνεδρίου ήταν οι καλά δομημένες στρογγυλές τράπεζες που κάλυπταν μεγάλο φάσμα της τρέχουσας Ωτορινολαρυγγολογίας, οι ενδιαφέρουσες διαλέξεις, η ενεργός συμμετοχή των συνέδρων στο τέλος των ομιλιών με ερωτήσεις, σχόλια και τοποθετήσεις. Επίσης ενθαρρυντικό ήταν το γεγονός ότι οι Ελεύθερες Ανακοινώσεις και τα E-Posters ήταν υψηλού επιστημονικού επιπέδου, αλλά και η παρουσίασή τους από τους νέους συναδέλφους ήταν άξια συγχαρητηρίων.

Αξίζει επίσης να τονιστεί η άσφον φιλοξενία σε τοπικό επίπεδο και το προσεγμένο "Αλεξάνδρειο" Συνεδριακό Κέντρο, στους κατάλληλα διαμορφωμένους χώρους του οποίου οι συμμετέχουσες εταιρείες με τα περίπερά τους επικοινωνήσαν τις φαρμακευτικές και τεχνολογικές εξελίξεις στους συνέδρους.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ο πρόεδρος (Δημήτριος Νταβίλης) και τα μέλη της οργανωτικής επιτροπής (Όλγα Κεσίδου, Αριστέιδης Χρυσοβέργης και Χαρίτων Παπαδάκης), ευχαριστούν θερμά για τη συμβολή τους στην επιτυχή διοργάνωση του συνεδρίου, την Περιφέρεια Πελοποννήσου και ιδιαίτερα τον περιφερειάρχη κ. Π. Τατούλη καθώς και τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού. Θερμές ευχαριστίες επίσης στην εταιρεία GETREMED LTD medical supplies που με τη βοήθειά της έγιναν εφικτά τα Hands on Courses, καθώς και στις εταιρείες: BIANEΞ A.E., bioAcess pharmaceuticals, ΓΑΛΙΩΤΟΣ earcare, ELPEN, KITE HELLAS LTD, MEDICAL EXPERTS, MENARINI Hellas, Mylan, PharmaQ for health και ΣΤΑΜΟΥ ακουστικά βαρνηκοΐας.

Τέλος, η οργανωτική επιτροπή ευχαριστεί τη διοργανώτρια εταιρεία FREI, την επικεφαλής κ. Γκαργκάσουλα και τους λοιπούς εργαζομένους, καθώς με τον επαγγελματισμό και την εμπειρία τους συνέβαλαν στην επιτυχημένη διεξαγωγή του συνεδρίου. (Εικ.3)

Καστανιουδάκης Ιωάννης
(Καθηγητής ΩΡΛ,
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων),
Κωνσταντινίδης Ιωάννης
(Καθηγητής ΩΡΛ, Αριστοτέλειο
Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης,
Πρόεδρος του Σεμιναρίου)

Ελληνική Ωτορινολαρυγγολογία,
Τόμος 39 - Τεύχος 1-2, 2018

18^ο Σεμινάριο της Ελληνικής Ρινολογικής Εταιρείας & 15^ο Σεμινάριο ΩΡΛ Αλλεργίας, Ανοσολογίας και Ροχχοπαθειών.

*Τόπος Σεμιναρίου: Θεσσαλονίκη, Ξενοδοχείο Makedonia Palace.
Ημερομηνίες Διεξαγωγής Σεμιναρίου: 17 Μαΐου - 20 Μαΐου 2018.
Γλώσσα Σεμιναρίου: Ελληνική.*

Εικ.1. Ξενοδοχείο Makedonia Palace, Θεσσαλονίκη.

Εικ. 2. Αίθουσα Ανατομείου, (Έδρα Ανατομίας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Καθηγητής Νάσης Κωνσταντίνος)

Εικ. 3. Οι καθηγητές Νάσης Κωνσταντίνος και Κωνσταντινίδης Ιωάννης, (Πρόεδρος του Σεμιναρίου), στην αίθουσα του Ανατομείου όπου έγιναν τα δύο Hands on Courses.

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Με την αναμενόμενη επιτυχία ολοκληρώθηκαν οι εργασίες του 18ου Σεμιναρίου της Ελληνικής Ρινολογικής Εταιρείας & 15ου Σεμιναρίου ΩΡΛ Αλλεργίας, Ανοσολογίας και Ροχχοπαθειών, στο πλήρως ανακαινισμένο ξενοδοχείο Makedonia Palace στη Θεσσαλονίκη. (Εικ. 1).

Οι συμμετέχοντες σύνεδροι είχαν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν: 8 Στρογγυλές Τράπεζες (Round Tables), 2 Μικρά Σεμινάρια (Mini Seminars), 2 Δορυφορικές Διαλέξεις (Satellite Lectures), 1 Διάλεξη (Lecture), καθώς επίσης 1 Παρουσίαση Βίντεο – Πώς το κάνω και γιατί; (Video Session – How I do it and why?), 1 Πρακτικό Σεμινάριο (Workshop) και 1 Εργαστήριο Ροχχοπαθειών (Mini Course).

Επιπλέον, κατά τη διάρκεια του Σεμιναρίου διεξήχθησαν 2 Hands on Courses, στα οποία οι συμμετέχοντες εκπαιδεύτηκαν στην ενδοσκοπική χειρουργική ρινός-παραρρινίων κόλπων και στη ρινοπλαστική σε νωπά παρασκευάσματα, μέσω της χρήσης συστήματος πλοήγησης και πλήρους χειρουργικού εξοπλισμού.

Το επιστημονικό πρόγραμμα ολοκληρώθηκε με την παράλληλη παρουσίαση 32 ελεύθερων ανακοινώσεων και 24 E-Posters.

Το Σεμινάριο αξιολογήθηκε από τον Πανελλήνιο Ιατρικό Σύλλογο με 29 μόρια Συνεχιζόμενης Εκπαίδευσης (CME Credits) αναγνωρισμένα από την Ευρωπαϊκή Ένωση Ειδικευμένων Ιατρών (U.E.M.S.) στο πλαίσιο της Συνεχιζόμενης Ιατρικής Μεταπτυχιακής Εκπαίδευσης.

Το Σεμινάριο παρακολούθησαν συνολικά 389 σύνεδροι.

Οι προσκεκλημένοι ομιλητές προέρχονταν από 7 χώρες (Βέλγιο, Ολλανδία, Αγγλία, Ιράν, Ιταλία, Σουηδία, Γερμανία).

Η άσκηση στα νωπά παρασκευάσματα, (Cadaver dissection), πραγματοποιήθηκε με ιδιαίτερη επιτυχία στις εξαιρετικές εγκαταστάσεις του Ανατομείου της Ιατρικής Σχολής του Αριστοτελείου

Εικ. 4. Οι καθηγητές Κωνσταντινίδης Ιωάννης και Μαραγκουδάκης Παύλος στο Hands on Course της ρινοπλαστικής, όπου για πρώτη φορά χρησιμοποιήθηκε η κάμερα Vitom.

Εικ.5. Ξένοι προσκεκλημένοι ομιλητές: V. Lund (UK), W. Fokkens (Netherlands), A. Schreiber (Italy).

Εικ. 7. Σύεδροι. Διακρίνονται εξ αριστερών προς τα δεξιά οι: Ψυχογιός Γεώργιος, Μάρκου Κωνσταντίνος, Γιωτάκης Ιωάννης, Καστανιουδάκης Ιωάννης και Κωνσταντινίδης Ιωάννης.

Εικ. 8. Σύεδροι. Διακρίνονται εξ αριστερών προς τα δεξιά οι: Κόντζογλου Γεώργιος, Κυρμιζάκης Διονύσιος, Μπούρας Νικόλαος, Τσινασλανίδου Ζηνοβία, Αηδόνης Ιωάννης, Μέγας Ιωάννης και Κωνσταντινίδης Ιωάννης.

Εικ.6. Ο πρόεδρος της Ελληνικής Ρινολογικής Εταιρείας, Αναπλ. Καθηγητής Παύλος Μαραγκουδάκης.

Πανεπιστημίου, χώρος που παραχωρήθηκε από τον Καθηγητή Ανατομίας κ. Κωνσταντίνου Νάτση (Εδρα Ανατομίας). (Εικ. 2-3).

Σ' αυτό συνέβαλε η άρτια διοργάνωση, η ποιότητα των νωπών παρασκευασμάτων, η επάρκεια του υλικοτεχνικού εξοπλισμού και των εργαλείων από τις Εταιρείες Getre Med και Storz και ο επαρκής αριθμός των ήλιαν αξιόλογων επιστημονικά εκπαιδευτών, καθώς για κάθε εκπαιδευόμενο υπήρχε ένας εκπαιδευτής.

Αξίζει να σημειωθεί ότι για πρώτη φορά χρησιμοποιήθηκε στην παρασκευή της ρινός στην ρινοπλαστική κάμερα Vitom για την αναμετάδοση της εικόνας σε οθόνη, με στόχο την καλύτερη κατανόηση βήμα προς βήμα όλων των χειρουργικών χρόνων. (Εικ. 4.)

Για πολλούς ήταν το καλύτερο Course ρινοχειρουργικής που έχει γίνει στην πατρίδα μας. Από τις ομιλίες ξεχώρισε ο μεγάλος αριθμός ελευθέρων ανακοινώσεων, (32) και το πολύ καλό επίπεδο των ειδικευμένων στις παρουσιάσεις.

Ξεχώρισαν επίσης οι στρογγυλές τράπεζες βήμα προς βήμα και βίντεο παρουσιάσεων διαφόρων επεμβάσεων, η συνάντηση με τους ειδικούς για δύσκολα προβλήματα χειρουργικής παραρρινίων κόλπων και βάσεως του κρανίου, καθώς και η μεγάλη συμμετοχή την Κυριακή το πρωί και μέχρι τη λήξη του σεμιναρίου στην στρογγυλή τράπεζα με θέμα ΩΡΛ προβλήματα στο Ιατρείο.

Στιγμιότυπα από τις εργασίες του Σεμιναρίου αποτυπώνονται στις εικόνες 5 έως 8, (Ξένοι και Έλληνες σύεδροι και πρόεδρος της ρινολογικής εταιρείας).

Σημαντική ήταν επίσης και η προσφορά των εταιρειών που συμμετείχαν με περίπτερα στις ειδικά διαμορφωμένες αίθουσες του Makedonia Palace.

Στα περίπτερα αυτά οι σύεδροι είχαν την ευκαιρία να ενημερωθούν για όλες τις τελευταίες εξελίξεις τις τεχνολογίας σε θέματα ρινοχειρουργικής και χειρουργικής βάσης κρανίου.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Για την συμβολή τους στην επιτυχία του Σεμιναρίου δέχθηκαν τις θερμές ευχαριστίες του Προέδρου και των μελών της Οργανωτικής Επιτροπής οι παρακάτω Εταιρείες: Menarini Hellas, gmk medical, SCOPIs medical, GETRE MED LTD medical supplies, Medtronic, STORZ KARL STORZ-ENDOSCOPE, Mylan, pharma Q for health, BIANEΞ A.E., ELPEN, MEDICAL LITE, innovis Future health today, Ταρσαούδης ΑΚΟΥΣΤΙΚΑ, KITE HELLAS LTD, Intelligent medical, INTELLIGENT Hearing Powered by MED EL, Solution Medical care, Epsilon Health, ALFAMEDICA, UNI-PHARMA Pharmaceutical Laboratories S.A.

Ιδιαίτερη μνεία στους εργαζόμενους στη διοργανώτρια εταιρεία FREI και την επικεφαλής κ. Γκαργκάσουλα. "Όλοι μαζί με την μακροχρόνια εμπειρία τους, την επιμονή, υπομονή και εργατικότητα τους συνέβαλαν στην άψογη διοργάνωση του Σεμιναρίου.

Ξενέλης Ιωάννης
(Ομότιμος Καθηγητής ΕΚΠΑ)
Καστανιουδάκης Ιωάννης
(Καθηγητής ΩΡΛ,
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων)

Ελληνική Ωτορινολαρυγγολογία,
Τόμος 39 - Τεύχος 3-4, 2018

26^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ωτολογίας-Ακοολογίας-Νευρωτολογίας. Θέμα: Νευροαισθητήρια βαρηκοΐα: Διάγνωση-αντιμετώπιση.

Τόπος Συνεδρίου: Καλαμάτα, Ξενοδοχείο Elite.

Ημερομηνίες διεξαγωγής Συνεδρίου: 1-3 Ιουνίου 2018.

Γλώσσα Συνεδρίου: Ελληνική.

Εικ.1 Ο καθηγητής του ΑΠΘ Κωνσταντίνος Μάρκου απονέμει τιμητική διάκριση στον Ομότιμο Καθηγητή του ΑΠΘ Ανέστη Ψηφίδα, κατά τη διάρκεια του 26ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ωτολογίας-Ακοολογίας-Νευρωτολογίας.

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Η Πανελλήνια Εταιρεία Ωτολογίας Ακοολογίας και Νευρωτολογίας, στα πλαίσια της συνεχούς ενημέρωσης των ωτορινολαρυγγολόγων στις νέες εξελίξεις και διλήμματα οργάνωσε συνέδριο με θέμα: Νευροαισθητήρια Βαρηκοΐα: Διάγνωση και Αντιμετώπιση, στην Καλαμάτα, στις 1-3 Ιουνίου του 2018.

Οι στόχοι του συνεδρίου ήταν:

1. Η πληροφόρηση των βηματισμών της εκπαιδευτικής διαδικασίας στην Ακοολογία που ακολουθείται από χώρες της Ευρώπης (Keynote Lecture: Education in Audiology: The EFAS opinion, Speaker N. Dillier).
2. Ο καθορισμός διαγνωστικών και θεραπευτικών κριτηρίων παθήσεων του αισθητηριακού μηχανισμού της ακοής με διλημματικό παθοφυσιολογικό μηχανισμό (Στρογγύλη Τράπεζα: Ωτολογικά Διλήμματα: Πρόεδρος: Χ. Παπαδάκης, Συντονιστές: Ν. Μαρουδιάς, Κ. Χρησιτίδης, Ομιλητές: Γ. Ψύλλης, Ε. Πάσσου, Σ. Καραμαγκιόλης, Δ. Λεφατζής).
3. Η κατανόηση των ενδείξεων και των αποτελεσμάτων βασικών ακοολογικών εξετάσεων στην διάγνωση της νευρο-αισθητήριας βαρηκοΐας (Στρογγύλη Τράπεζα: Νευρωτολογικός έλεγχος για τον γενικό ωτορινολαρυγγολόγο (Πρόεδρος: Γ. Κυριαφίνης, Συντονιστές: Σ. Κορρές, Δ. Μπαλατσούρας. Ομιλητές: Μ. Χαραλαμποπούλου, Ε. Παπαδέας, Β. Νικολαΐδης, Θ. Χειμώνα).
4. Η παρουσίαση ειδικών θεμάτων ιδιαίτερου ερευνητικού ενδιαφέροντος (Translational Science: Getting to grips the cochlear damage, Speaker: J. Attias, Regeneration on hair cells: Initial remarks of a European study, Speaker: D. Kikidis, Hidden hearing loss, Speaker: K. Vardonikolaki
5. Μετεκπαιδευτικά Σεμινάρια: Εμβοές: Διάγνωση και Αντιμετώπιση. Ευρωπαϊκές κατευθυντήριες οδηγίες, Ομιλητής: Δ. Κικίδης, Χειρουργική Εκσκαφή Κροταφικού Οστού. Πρακτική Εξάσκηση.
6. Αντιμετώπιση της ιδιοπαθούς νευρο-αισθητήριας βαρηκοΐας: Hearing Loss: Management options and device selection. When and why. Ομιλητής: D. Jiang. Cochlear Implants. Concepts and results. Στρογγύλη Τράπεζα: Συντονιστής: Θ. Νικολόπουλος, Ομιλητές: D. Jiang, Κ. Μάρκου, Ν. Dillier.
7. Διεπιστημονική προσέγγιση της νευροαισθητήριας βαρηκοΐας: Συντονιστής: Η. Παπαθανασίου, Ομιλητές: Γ. Παπαχαράλαμπος, Ν. Μαρκάτος, Β. Λαμπροπούλου. Το συνέδριο παρουσίασε μεγάλη οργανωτική επιτυχία και ο αριθμός των συμμετεχόντων υπερέβη τα 220 άτομα.

Κατά τη διάρκεια του Συνεδρίου ο Καθηγητής του ΑΠΘ Κωνσταντίνος Μάρκου απένευσε τιμητική διάκριση, εκ μέρους της Πανελλήνιας Εταιρείας Ωτολογίας- Ακοολογίας και Νευρωτολογίας, στον Ομότιμο Καθηγητή του ΑΠΘ Ανέστη Ψηφίδα, για τη συνολική ιδιαίτερα σημαντική προσφορά του στον τομέα Ωτολογίας-Ακοολογίας-Νευρωτολογίας της ειδικότητάς μας. (Εικ.1).

ΠΟΝΟΛΑΙΜΟΣ;

**Χ2 ΔΡΑΣΗ
ΣΤΟΝ ΠΟΝΟ**

Με βενζυδαμίνη. Στοματικό διάλυμα - Παστίλιες - Στοματικό Εκνέφωμα 15ml: Δεν χρησιμοποιείται σε ασθενείς με υπερευαισθησία στα συστατικά του προϊόντος, ενεργό πεπτικό ή ιστορικό έλκους ή άλλες παθήσεις του πεπτικού, φαιυλκετονουρία και παιδιά κάτω των 12 ετών. Το στοματικό εκνέφωμα 15ml δεν είναι κατάλληλο για εφήβους και παιδιά. Στοματικό Εκνέφωμα 30ml: Δεν χρησιμοποιείται σε ασθενείς με υπερευαισθησία στα συστατικά του προϊόντος, ενεργό πεπτικό ή ιστορικό έλκους ή άλλες παθήσεις του πεπτικού.

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ Ο ΕΟΦ ΣΥΝΙΣΤΟΥΝ:

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΠΡΟΣΕΚΤΙΚΑ ΤΙΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΧΡΗΣΗΣ - ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΕΙΤΕ ΤΟ ΓΙΑΤΡΟ Η' ΤΟ ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΟ ΣΑΣ.

ΠΟΝΟΛΑΙΜΟΣ;

**Χ2 ΔΡΑΣΗ
ΣΤΟΝ ΠΟΝΟ**

**TANTUM
VERDE®**

NEO

**ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΗΛΙΚΙΩΝ
και όλη την οικογένεια**

